

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Kérjük azokat a vidéki tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése július elsején lejárt, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál minél előbb ujtsák meg, hogy a lap szétküldése fenn ne akadjon.

Félmegoldás.

Budapest, július 5.

A Wekerle-miniszterium tehát megmarad őszig. Nem mint ügyvezető kormány, hanem a király újból ki fogja a napokban nevezni a miniszteriumot, mert a kormány, tagjainak felfogása szerint, politikai és parlamenti felelősség nélkül nem akarja tovább vezetni az ügyeket.

Látszólag tehát a válságban nagyon komoly lépés történt, mert a kormánynak újból történendő kineveztetése azt sejteti, hogy a függetlenségi párttal újabb kibontakozási tárgyalásokat kezdenek Bécsben s hogy ezt a jelenlegi kabinetre és nem egy homo regiusra bízta a király. De ez nem mindenben felel meg a valóságnak. Mert ha a kormány újból való kineveztetésének feltétele alatt hajlandónak mutatkozik is az ügyek tovább vezetésére, azért a hivatalos kommentár szerint magát csak átmenetinek tekinti s ha a kineveztetése megadja is neki a kívánt politikai és parlamenti felelősséget, tehát az alkotmányos jelleget, azért ma mégis hivatalosan tudatta a kormány a parlamenti pártokkal, hogy a parlamenti tárgyalások irányítására nem vállalkozik és az országgyűlés őszi mű-

ködésének megkezdése előtt be kívánja adni lemondását.

Tehát mindössze nyári miniszterium lesz. A bécsi lapok már hetekkel ezelőtt megjósolták, hogy a király végső esetben „nyári miniszteriumot“ fog kinevezni, de a Wekerle-kormány kinevezetése mégsem az a nyári megoldás, mint amit Bécsben kezdetben terveztek. Ha Lukács nevezetett volna ki egy átmeneti kormányt, úgy ennek messze menő feladatai lettek volna, mint ahogy annak idején a Fejérváry-kormány is csak átmenetileg vállalkozott ugyan az ügyek vezetésére s a pártokkal való egyezkedésre, hogy egy parlamentáris kormány kineveztetését előkészítse. De ezalatt a nemzet letörését értette, amint hogy sok mindent megkísérlett, ami nem állt összhangban átmeneti jellegével, s azokkal az ígérekkel, amelyekkel annak idején a programját kifejtette, s feladatát és hivatását meghatározta. Ilyen lett volna a Lukács-kormány is, s átmeneti jellege dacára sem riadt volna vissza alkotmányellenes lépésektől, hisz egy imparlamentáris kormánynak már a léte is az alkotmányba ütközik.

Ebből a szempontból a Wekerle-kormány újból való kineveztetése mindenestre alkotmányos volt, mert hisz a parlament többségére akar támaszkodni továbbra is, és a parlamenti pártok meg is ígérték, hogy az átmeneti időre, de legkésőbb az országgyűlés őszi ülészájának megkezdéséig vele szemben nem is foglalnak állást. De azért a kormány

maga is tudja, hogy mostani vállalkozása nem felel meg az igazi alkotmányos elveknek, mert hisz a parlamentáris egyik alapfeltétele az, hogy a kormány a többségből vétessék, már pedig a jelenlegi kormány nem többségi kormány. A koalíció felbomlott, ezt Kossuth Ferencz hetekkel ezelőtt hivatalosan is bejelentette a függetlenségi pártnak, az alkotmánypárt is a jelenlegi válság során egészen kivált a koalícióból, és a néppárt is felmondta a fegyverbarátságot, s lapjában bejelentette, hogy szabad kezet akar a maga számára. Tehát hiába nevezi ki a király újból az előbbi kormány tagjait miniszterekké, a kormány nem lesz többé koalíciós kormány, mert nincs meg a koalíció, amely ennek alapját képezné. És ha a miniszterelnök ma azt mondta is, hogy a bankkredítést olyan fontosnak tartja, hogy tekintettel a kormány tagjai közt e kérdésben levő ellentétekre, egyáltalán nem vállalkozik egyéb kérdésekben sem a parlamenti tárgyalások vezetésére, azt hisszük, ezzel csak a kabinetnek azt a szépséghibáját akarja leplezni, hogy lényegében nem többségi kormány, tehát újból való kineveztetése nem felel meg egészen az alkotmányos elveknek még akkor sem, ha egyelőre a parlamenti többség nem is fordul ellene.

Tehát kineveztetése egyáltalán nem a válság megoldása, csak elhalasztása a megoldás keresésének, sőt annyira elhasztása, hogy ez a kormány arra nem is vállalkozik. Két hónapja el-

Nyár.

Írta: Lengyel Géza.

(Utánnomlás tilos.)

Napos meleg vidék, sárgára homokolt utak, mély zöld parkok. Az uton szolgák takarítanak el gondosan minden kis papírdarabot. Gyerekek rohannak a víz felé és jön másik csapat vissza keresztülmosdottan, tündöklően, tisztán. A padokon asszonyok ülnek, könnyű ruhákba, most vasalt ruhákba burkoltan, illatozón. Ez maga a megszelídített, megrendszabályozott természet. Mesterségesen üdévé varázsolt bokrok és vízhullámok, világos nyári ruhák, parfümök között pihenő emberek.

A villában is ünnepi tisztaság fogadta Kádárt. Sárgaréz kilincsek csillogtak és örökös surolástól megkopott kőlépcsőkre lépett a lába. Nagy, álmos csend. A szobája mellett egy kis nyaraló család. Már összeismerkedett velük. Diszkrét, jólnevelt, első pillanatra szintelen emberek. Az anya. Egyszerű öreg asszony, tulságosan öreg a lányaihoz képest. Két lány. Alakra, külsőre szinte egyformák. De a fiatalabbik, Giza, még rövidek, kislányos ruháju, Lili pedig komolyan, asszonyosan öltözködik.

Kádár lement a kertbe. A villa háttárgótt, a csupasz nagy fal körül sűrű lombu fák sorakoztak. Az égen izzott a nap, a fák alatt azonban hűvös, lusta délután. Egyetlen magányos pad a fal tövében, azon Giza ült valami könyvvel. Kádár bocsánatot kért és melléje

telepedett. Ugy gondolta, úgy tervezte, hogy majd egyedül lesz, pihen, talán alszik is és a nyugalmát most megzavarta kissé a leány. Vontatottan, csendesen beszélgetni kezdtek.

— Unalmas hely — mondotta a leány.

— Az a jó, — felelte Kádár.

Magának befelé is mondott valamit. Ezt: veszedelmesen formás gyerek. Giza egymásra vetette lábait. Telt lábak és nagyon karcu bokrok. Szépen tapadó barna harisnya, apró félcipők. Ahogyan Kádár végignézte, a lány mind a két lábát lerakta a földre és lassan le-sütötte a szemét. Az ébredő tüzi férfipillantások erre fejt nézték. Kerek, nem nagyon jelentékeny fejecske. Fehér, tömört nyak és elől az a megszakott, háromszögletes kivágás. Csupa érett asszonyi formára simultak áruló, feszülő kislányos ruhadarabok. A leány felnézett és elmosolyodott. Ez a mosoly biztató és kötekedő volt. Kádár megfogta a leány kezét, megsimogatta, közel ült hozzá, tüzelt, elvörösödött.

Valami megzavarta őket, a lánynak azután fel kellett mennie. Az esti korzón, az anyjával, meg a nénjével együtt olyan elfogulatlanul nyújtott kezett, úgy említette fel a délutáni találkozást, mint akinek sejtelve sincs róla, hogy valami történt. Sokáig járkáltak. Kádár Lilivel beszélgetett elől, hátul Giza csacsogott az anyjának vidám semmiségeket. Lassanként eltűnt a Kádár zavara. Belemelegedtek a társalgásba. Világosfejjű, egyszerű, okos lánynak látszott ez a nagyobbik. Amolyan egészséges teremés, aki nagyon elkényeztetve nincs, de jó sorsban él,

tudja, hogy csinos, de azt is tudja, hogy huszonkét éves és férjhez menni jobb, mint egyedül verekedni a sorssal, még ha gyenge csírogatásnál nem is egyéb ez a verekedés.

— Az ősszel — mondotta — mégis csak festőiskolába iratkozom. Nagyon ügyesen rajzolok, már tanultam is valamit. Ennek még hasznát vehetem.

Ez a kis megjegyzés szinte programbeszéd-féle volt, az életéről, amelyet úgy kell venni, ahogyan adtak. Be kell rendezkedni a magánosságra is, esetleg dolgozni is kell. Óvatosság és előrelátás volt benne és meleg óhaj-tás: bárcsak sohase volna rá szükség.

Másnap délután csendes nevetéssel jelezte Giza a kertben, hogy már várta Kádárt. Egy-más mellé ültek. Tréfáltak, ostobaságokat beszéltek és sokszor simultak össze, csupa véletlenségből. Ez a délután úgy végződött, hogy Kádár csókot nyomott a Giza tömött, meleg nyakára, hátul a haj alatt. A lány nevetve szaladt el, Kádár pedig nagyon szerette volna tudni, hogy mi történik vele. Ragyogóan ártatlan, tudatlan gyerekekkel játszik, vagy titokban megromlott városi nőcskével akadt össze. A kerítő, meleg délutánok együvé terelték őket. Alig néhány nap mult el és már a csókoknál tartottak. Lányos és keveset mondó volt a Giza csókja, de a keze forró és tüzelő az egész teste. Esténként pedig együtt ültek, sé-táltak, beszélgettek mind a négyen és ilyenkor pajkos és bizalmas gyerek gyanánt, titkolózás, elfogultság nélkül vihánczolt köztük Giza.

— Becstelenség, becstelenség — szidta

mult már, hogy a válság kitört s ma egy lépéssel sem tartunk messzebb, mint az első napokban. Tehát mind az a huzavona, amelyet Bécs produkált, felesleges és hiábavaló volt, főleg azért, mert tulajdonképpen csak az történik most, amit a függetlenségi párt intéző-bizottsága már hetekkel ez előtt ajánlott, hogy a válság megoldása őszre halasztassék. Akkor Bécsben látták, hogy a függetlenségi párt az őszre kedvezőbb helyzetben lesz, mint most s azért a bécsi politika intézői hallani sem akartak az őszre való halasztásról, hanem Lukács Lászlóval kísérleteztek s terrorisztikus fenyegetésekkel akarták a függetlenségi pártot megrémíteni, mikor a régi szabadelvű párt restaurálására nem vállalkozott. De a Lukács-féle kísérlet meghiúsult s a király hirtelen határozta el magát arra, hogy a válság megoldását mégis inkább őszre kísérli meg.

Az őszi kibontakozási kísérletek aligha fognak olyan alapon folyni, mint ahogy azt Lukács László próbálta, mert ha a király azt akarta volna, akkor inkább most nevezett volna ki egy parlamentáris kormányt, hisz ahhoz nem sok kell. Épen azért, ha most nem tette meg, őszre valószínűleg még kevésbé teszi, hisz a delegációk ülése miatt olyan konfliktust idézne föl ezzel, mely az egész monarchiát alapjaiban rengetné meg s a függetlenségi párt pozícióját még jobban megerősítené. Azt kell tehát remélni, hogy őszre a tárgyalások azoknak a kibontakozási tervzetek egyikének alapján kezdődnek meg, aminek a kormány tagjai egész csomót dolgoztak ki s terjesztették a király elé.

Ebből a szempontból, miután a legújabb fordulat a válság akut jellegét elvette s mert a Lukács-féle alkotmányellenes kísérletezésnek véget vet, s elejét vette az izgalmaknak, nem nagy megnyugvással ugyan, de el lehet fogadni, mint expedienst addig az időig, míg az őszi parlament munkája ismét megkezdődik. De megoldásnak, a kormány újból

való kinevezetése nem tekinthető, s ezt maga a kormány is hivatalosan kijelenti. Ez pedig sem a parlamentáris elveknek, sem az osztály érdekeinek, sem a pártok akaratának, sem a kormány tekintélyének meg nem felel s ennek véget kell vetni minél előbb, ha csak azt nem akarjuk, hogy maga a mai többség tegyen lehetővé és támogasson egy lényegében alkotmányellenes kísérletet, aminő a mostani kormány újból való kinevezetése.

A Wekerle-kormány marad.

— A döntés elhasztása. —

A félmegoldás és a pártok.

Budapest, július 5.

Wekerle Sándor tegnapi audienciája azal a várt eredménnyel végződött, hogy a király közölte vele azt az óhaját, hogy a lemondott kormány őszig az ügyek vezetésére maradjon helyén. Wekerle azonban, a kormány tagjai nevében is, azt a kijelentést tette, hogy miután már több mint két hónapja huzódik a válság s azóta a lemondott miniszterek ügyvezetőkként működnek, e minőségükben nem hajlandók továbbra is az ügyek vezetésére vállalkozni. Ha azonban a kormány újból kinevezetnék s feladatát csupán őszig, amikor a parlamenti munka megkezdődik, képezné az ügyek tovább vezetése, ez esetben a megbízást hajlandók vállalni, amennyiben a parlament többsége ezen rövid idejű ügyviteli kormányzást tudomásul veszi.

Ez a hír fogadta ma reggel a képviselőket, amikor Novoszel Mátyás mentelmi sérelmének bejelentése miatt tíz heti szünet után ismét ülésre jöttek össze: Általánosan félmegoldásnak mondták ezt a megoldást, amely a válságnak csak elodázását jelenti, s így alkalmat ad arra, hogy a lappangó ellentétek még jobban elmérgesedjenek. A képviselőház ülése után a kormány tagjai minisztertanácsot tartottak, amelyből egy nyilatkozatot terjesztettek a rögtönözve összehívott pártok elé. Ezt a nyilatkozatot, amely a további kormányvállalás főntebb ismertetett föltételeit fog-

lalja magában, a pártértekezletek kényszerűségekből tudomásul vették, de a függetlenségi párt elhatározta, hogy a kormánynak a képviselőházban való bemutatkozásakor a függetlenségi párt megbízott szónoka határozati javaslatot terjesztszen be, amelyben a parlamentáris musnak többségi elve kidomborítottassék, hogy a válság végleges megoldása csak ezen alapon érhető el. A függetlenségi párt ezenkívül pénteken még egy értekezletet tart és azon párthatározat alakjában állapítja meg, hogy az önálló banknak 1911-ben leendő felállítását kívánja s a választói reform megalkotása iránti készségének, mint a parlament többsége, újból kifejezést ad. A párt ezen állásfoglalását ugyancsak a kormány bemutatkozásakor a képviselőházban is a megbízott szónok ki fogja fejteni.

A pártok eme határozata alapján Wekerle Sándor miniszterelnök szerdán ismét a király elé járul és átveszi a kormánynak újabb kinevezését, amelynek alapján a kabinet szombaton bemutatkozik a képviselőháznak és a főrendiháznak. Ezután megkezdődik a nyári szünet, amely előreláthatólag szeptember 15-éig fog tartani. Ekkor aztán a kormány ismét be fogja jelenteni a parlamentnek lemondását és a törvényhozás újból szünetelni fog a második válság ideje alatt.

Wekerle a királynál.

Wekerle Sándor dr. miniszterelnök vasárnap reggel sétát tett és visszatérve a magyar házbá; Veressy Gézának, a király személye körüli minisztérium államtitkárának látogatását fogadta. A miniszterelnök azután hosszabb ideig érkezett Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszterrel; e tanácskozáson később Zichy Aladár gróf, ő felsége személye körüli miniszter is részt vett. A délelőtt folyamán a miniszterelnökkel hosszabb látogatást tett Popovics Sándor dr., az Osztrák és Magyar Bank kormányzója. Wekerle dr. féltizenkettőkor eltávozott a magyar házból és a Hofburgba ment, ahol a király délelőtt tizenkét órakor magánkihallgatáson fogadta, amely majdnem másfél óráig tartott. A miniszterelnök öt percczel félkettő előtt hagyta el a király dolgozószobáját. A kihallgatás lefolyásáról és eredményéről a *Budapesti Tudósító* a legilletékesebb helyen ezt a közleményt kapta:

Ő felsége előadta az ügyeknek a kabinet által való továbbvitelére vonatkozó kívánságait Wekerle Sándor miniszterelnöknek, aki a legfelsőbb óhaját átvevén, ezek tartalmáról közölte másfél óra hosszat tartó tanácskozás folyt. Wekerle Sándor megkapta a felség hozzájárulását ahhoz, hogy Budapestre utazzék e kívánságok keresztülviteléről való tárgyalás céljából. A miniszterelnök már hétfőn érintkezésbe lép az illetékes tényezőkkel, hogy mielőbb ismét jelentést tessen a királynak. Alkalmassint már hétfőn minisztertanács is lesz, amely e kérdéssel fog foglalkozni.

A Hofburgból Wekerle Sándor miniszterelnök a magyar minisztériumba ment vissza s Budapestre telefonozott. Azután gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter és gróf Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter társaságában megebédelt. Délután négy óra negyven perczkor a miniszterelnök visszautazott Budapestre, ahová este kilenc óra husz perczkor érkezett meg. A vonat késéssel jött, mert az étközökcsi tengelye áttűzsedett s a kocsi Érsekújváron le kellett kapcsolni. A miniszterelnököt Érsekújvártól Budapestig Bolgár Ferenc honvédelmi államtitkár kísérte. Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter, valamint gróf Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter ugyancsak tegnap este érkeztek meg Bécsből.

A „N. Fr. Pr.” írja a következőket: Wekerle tegnapi kihallgatásának tárgya ismeretes. A kihallgatás előtt való utolsó óráig remélték, hogy Wekerle fogadásának az lesz a következtése, hogy a király vissza fog nyulni Kossuth kibontakozó tervéhez. A kihallgatás lefolyása nem valószínű

magát Kádár. A nagyobbik lány, Lili felegetett neki rendesen, okosan. Néha egészen belemelegedtek a vitába, megőrültek az egyforma nézeteiknek, a jó, szertelenségektől ment polgári életfelfogásnak. Lili finom és illatos volt, — talán mint minden asszony ezen az izgató egészségápolásra berendezett fürdőhelyen, de olyan langyos, olyan mérsékelt, minden nyoma nélkül annak, hogy ez az érett lány, ez a kész asszony fellángolni is tud. Körülöttük pedig hangos nevetéssel szaladgált a gyerek, az ébredő csókok, ki-kigyulladó szikrák közt jár.

Kádár erősen, élesen figyelte. A nyugalmát felverte, a gondolatait felkuszálta az izgalmas kaland és megrémítette néha a mosolygó tudatlanság, amivel forró csókokat fogadott Giza. A csókok emlékei sokszor fojtogatták. Sokszor állapította meg, hogy rohannia kell innen, ha becstelen nem akar lenni. Azután maradt és elalatta a lelkiismeretét és maga is kezdte hinni az ősrégi vigasztaló ígét, hogy ugyanis mindegy: megtenné más, ha őt visszatartaná valami fellobbanó becsületérzés.

Délután magához szorította Gizát. A lány engedelmesen simult hozzá, de lépések hallatszottak és csak a kezük maradt összefogóva. Elváltak. Most már — gondolta Kádár — most már enyémnek kell lennie. Azután néhány esős nap. Csak a villa halljában találkozott Gizákkal és egyszer, futtában, a folyosón csókolta meg. Fojtóit izgalomban élt Kádár. Az első napfényes délután rosszul indult. Giza másodmagával ült a kertben, ott dolgozott valami kis rajzon Lili is. Kádár zavarian állt meg előttük.

— Üljön közénk — hívta hangosan Giza.

Helyet csináltak neki, leült közéjük a padra. A hely kevés volt. Összeszorultak. Kétfelől sütötte a vékony ruhákon át puha, finom, illatos asszonyi test. A villából Gizát hívta az anyja. A lány felugrott, szelesen, mint valami kis csikó, elrohant. Kádár kitégült szemekkel nézett a lobogó ruhája után. Boszankodott. A kedves perczeket alaposan megzavarták. Végignézte Lilit. Csendesesen, engedelmesen ült mellette, mint Giza a legelső napon. Beszélni kezdett halkán, vontatottan. A térről, a festésről, a terveiről. Kádárt megnyugtatta, körülfogta, simogatta a lágy, kedves hang. Szorosan egymás mellett ültek. A kezük összetalálkozott. Hallgattak. A faárnyak megnövekedtek, közeledett az este. Kádár lehajolt és hirtelen, könnyen, gyöngéden megcsókolta a leányt. Inkább csak hozzáért az ajkához. A lány forrón, erősen visszaadta.

Este elszakadtak a többiektől és sokáig jártak összekarolva, összesimulva. Az idegfeszítő izgalom föloldódott, sokat beszéltek és sokat nevettek. Az asszonynyal, meg a kislánynyal későn találkozott össze.

— Már régen keresünk — kiáltották megszűröl.

— Anyám, — jelentette tréfás komolysággal Lili — Kádár azt mondta, hogy szerel. Azután nevetett, azután az anyjára borult és sirt. Giza a nyakába ugrott Kádárnak és kacagva, fojtogatva, rugdalózva csókolta össze.

meg ezt a reményt. Lehetetlen, hogy oly messzelátó államférfi, mint *Wekerle*, ne figyelmeztetnie volna a királyt arra, hogy mily rendkívüli nehézségek támadhatnak abból, ha most csak az államügyeknek szeptemberig való intézéséről gondoskodnának s nem törődnek azzal, hogy eme provizórium lefolyása után újra a legnagyobb bizonytalanság előtt állna az ország. A *Wekerle-kabinetnek* új megbízása után tehát lehetővé kell tenni azt is, hogy *őszig a korona és a többségi pártra nézve egyaránt kielégítő kibontakozást* készítsenek elő. Ha *Wekerle* a kormány élén marad, akkor a felelősséget bizonyára csak úgy vállalja el, ha nemcsak azért marad miniszterelnök, mert ez a legfontosabb közjogi állás nem maradhat betöltetlenül, hanem ha bizonyosságot nyer arról is, hogy ebben az állásban tevékenységet fejthet ki a bonyolult helyzet orvoslására. Volt egyszer egy magyar miniszterelnök, aki büszke volt arra, hogy azt hitte, hogy ő Magyarországnak utolsó parlamenti miniszterelnöke, de oly államférfiúnak ambíciója, amilyen *Wekerle*, kevésbé irányul arra, hogy ő legyen az utolsó parlamenti miniszterelnök s ezért föl lehet talán tenni, hogy a *Wekerle-kabinet* új megbízásának nagyobb jelentősége van, mint csupán az, hogy a nyáron át intézze kormányköröket. A *Wekerle-minisztériumot* nem fogják ideiglenes megbízással ellátni, hanem valószínűleg újra ki fogják nevezni, még pedig bizonyos meghatalmazásokkal. A koalíciós kabinet politikája a legutóbbi napok politikai összeomlása után szintén lehetetlen lett, a régi fúziós tervek is tárgytalanok lettek, katonai engedmények, ha egyáltalában elérhetők, nem hárítanak el a válságot. A hatvanhetes pártoknak a függetlenségi párthoz való viszonya a kölcsönös gyűlölködés következtében annyira megromlott, hogy békés együttműködésről szó sem lehet. Az egyetlen biztos kilátás, hogy a függetlenségi párt emelkedett önértéke mellett is lehetséges lesz a békét helyreállítani, abban van, hogy ez a párt Ausztria kedvére való tekintettel nem fog oly követelésekkel előállni, amelyek az uralkodóval való súlyos konfliktust vonnának maguk után.

A miniszterelnök tanácskozásai.

Wekerle Sándor miniszterelnök tehát azzal jött vissza Budapestre, hogy a király kívánságának teljesíthetése ügyében, amelyről felhivatalosan előre bejelentették, hogy bizonyos *alaki és tárgyi nehézségekbe* ütközik, megkezdje a tárgyalásokat. A tanácskozások bevezetése az a találkozás volt, amely délelőtt kilenc óra után történt *Wekerle* Sándor miniszterelnök és *Kossuth* Ferencz kereskedelmi miniszter között a képviselőházban. *Wekerle* Sándor közölte *Kossuth* Ferenczcel, mint a függetlenségi párt elnökével, a király óhaját és megismertette vele a felség álláspontját is. Körülbelül félórás tanácskozás után *Kossuth* Ferencz felkereste *Justh* Gyulát a képviselőház elnöki termében, ahol egy negyed óra múlva, éppen tíz órakor, megjelent *Wekerle* Sándor miniszterelnök *Günther* Antal igazságügyminiszter társaságában, míg gróf *Apponyi* Albert kultuszminiszter néhány percczel később érkezett oda. A képviselőház elnökénél féltenegy óráig tartott a tanácskozás, amelyben megállapodtak abban, hogy közvetlenül a képviselőház ülése után minisztertanácsot tartanak és annak eredményét nyomban az összes pártok értekezlete elé viszik.

Ezt a határozatot követték is. A képviselőház ülése tizenegy órakor véget ért s a miniszterek nyomban összegyűltek a miniszterelnök tanácstermében, míg a pártok tagjai között kiadták a jelszót, hogy maradjanak a Házban, mert a minisztertanács után minden párt külön-külön értekezletet tart. A minisztertanács körülbelül egy óráig tartott, amely után a miniszterium állásfoglalásáról a következő jelentést adták ki:

A kormány a parlamentáris alapelveibe ütközőnek tartja, hogy az ország ügye huzamosabb időn át politikai felelősség és az ezzel járó parlamenti ellenőrzés nélkül vezetessenek s eddig is csak abban a hitben vállalkozott arra, hogy e vállalko-

zása által a normális parlamentáris megoldást elősegíti s hogy az iránt a tárgyalások megszakítás nélkül folyván, fölmentése mielőbb bekövetkezik. Jelenleg azonban, midőn az ellentétes kérdések megoldása s az által a parlamentáris kibontakozás biztosan előrelátott haladékokat szenved, csakis *újabb kinevezés esetén, politikai felelősség mellett* véli az ügyeket tovább vezethetni. Ezt kívánják: nemcsak a parlamentáris alapelvei, hanem magának az adminisztrációnak rendes menete s szem elől nem téveszthető érdekei is, valamint az a szempont, hogy az ország érdekei minden irányban kellő súlylyal megóvhatók legyenek. Habár a kormány tagjai között csakis a bankkérdésre nézve *merültek föl ellentétek*, mégis tekintettel ez előtérben álló kérdés fontosságára, a kormány nem vállalkozik a parlamenti tárgyalások irányítására, hanem csakis arra kell szorítkozni, hogy átmeneti jelleggel vezesse az ország ügyeit, s óvja meg érdekeit, de az országgyűlés őszi működésének megkezdése előtt be kívánja adni lemondását.

A pártok hozzájárulása.

A minisztertanács határozatát nyomban közölték a pártokkal. *Kossuth* Ferencz a függetlenségi pártot, gróf *Andrássy* Gyula az alkotmánypártot és gróf *Zichy* Aladár a néppártot hivta össze érkeztetve, *Wekerle* Sándor pedig még a balpártot is megkérdezte, hogy az értekezletek után jöjjenek el hozzá.

Az értekezletek lefolyásáról itt adjuk tudósításainkat:

A függetlenségi párt.

A függetlenségi pártnak a képviselőház ülésén jelölt tagjai a minisztertanács után az ország-ház delegációs termében *Kossuth* Ferencz elnökele alatt pártértekezletre gyűltek egybe, amelyen az elnök *Kossuth* Ferenczen kívül jelen voltak gróf *Apponyi* Albert és *Günther* Antal miniszterek, *Justh* Gyula, a képviselőház elnöke, *Tóth* János, *Désy* Zoltán, *Mezőssy* Béla és *Meskö* László államtitkárok, továbbá gróf *Battyányi* Tivadar, *Holló* Lajos, *Sághy* Gyula és *Ugron* Gábor alelnökök.

Kossuth Ferencz elnök megnyitva az értekezletet, tudomására hozta a párt tagjainak, hogy *Wekerle* Sándor miniszterelnök a király meghívása folytán kihallgatáson volt a királynál, akinek legmagasabb kívánságát, hogy a mostani kormány vállalja őszig a kormányzást, tudomásul vette azzal, hogy azt a pártok elé terjesztik. Az az ügyvivőség, amellyel már két és fél hónap óta laborál a kormány. *Kossuth* nézete szerint egyrészt nem felel meg az alkotmányosság feltételeinek (Élénk helyeslés.), másrészt az ország ügyeire rendkívül káros, mert az ügyvivő miniszterek nem képviselhetik kellő erővel az ország érdekeit több külsőben álló és az ország érdekeit nagyon érzékenyen érintő ügyekben, amelyek ha érdekeink ellen döntetnének el, helyrehozhatatlan károk érnék az országot. *Kossuth* fel is sorolt egynehány ilyen ügyet.

Ezért nem tartotta lehetségesnek a miniszterelnök a felajánlott további ügyvivőség elfogadását, mire ő felsége fenntartott kívánságát fejezte ki, hogy vállaljon el ez a kormány ideiglenes kinevezést az őszig, a bankkérdésnek, melyre nézve a kormány kebelében nézeteltérés áll fenn, addig az ideig teljes kikapcsolásával. Ezt beséltte meg a mai minisztertanács, amelynek konklúzióját leszek bátor felolvasni. Természetesen a párttól függ, vajjon elfogadjá-e azt, mert ha nem, akkor nem is vállalkozhatnánk.

Felolvassa a minisztertanácsról kiadott kom-münikét s azután így folytatja:

Tisztelt barátaim! Ez volna véleményem szerint, az a fel fogás, amely megfelel az ország érdekeinek, amelyben a ma kikapcsolt bankkérdésre nézve újból konstatálhatnók, hogy ebben a kérdésben nincsen egyetértés a kormány tagjai között s így a párt semelvei, sem eddigi állásfoglalásával ellentétbe nem jönne. Kérem a párt tagjait, méltóztassanak erre nézve véleményüket kifejezni.

Holló Lajos szerint mindenkinek egyértelmű kívánsága, hogy végre a békés megoldás létrejöhön. Óvakodni kell azonban attól, hogy a megoldás a parlamentáris sérelmével járjon, mert ez veszedelmes precedens volna a jövőre nézve. Arról van ugyanis szó, hogy királyi kinevezés

alapján az új, habár ideiglenes kormány a parlamentnek bemutatkoznék, amelynek ezt tudomásul kellene vennie. Két tényt kell itt konstatálni. Az egyik, hogy ő felsége olyan kormányt nevez ki, amely azért hagyta el állását, mert a pártok közötti szövetekezés, vagy legalább egyetértés megszűnt és így nincs meg a parlamentáris alapja. A parlamenti pártok közötti egyetértés nem állott helyre és így ennek a kormánynak parlamentáris alapja nem volna. A koalíció megszűnt és azt senki sem akarja feléleszteni. A másik figyelembe veendő tény az, hogy a kormány lemondása után a parlamenti többség vezére, az uralkodó elé járult és felajánlotta működését az alkotmányosság szabályai szerint a kormányzás átvételére. Erre a felség azt válaszolta, hogy nem kíván a mostani parlamenti többségből kormányt alakítani. Ezt a többségnek válasz nélkül hagyni és mácfelől szó nélkül tudomásul venni az uralkodó által ezen többségi elvek mellőzéseivel kinevezett új kormányt teljesen lehetetlen. A normális eljárás az volna, hogy amint bemutatkozik az új kormány, a parlament többsége bizalmatlanságot szavaz annak. Minthogy azonban helyeselnék azt, hogy a mi közlisztéletben álló és bizalmunkat bíró vezéreink foglalják el ideiglenesen a kormánysszékeket, ezt nem fogjuk tenni, azonban nem mondunk le arról, hogy ne adjunk kifejezést az uralkodóval szemben annak, hogy mi, ha az ország viszonyaira való tekintettel, ideiglenesen bele is megyünk ebbe a megoldásba, nem ezt tartjuk a parlamentáris követelményeinek megfelelőnek és rendithetetlenül megmaradunk amellett, hogy az uralkodó keresse az összeköttetést azzal a többséggel, amely alkotmányos alapon áll. Ez az egyik, amit az uralkodónak előítéletes felfogásával szemben tisztelgetni kell fejeznünk. A másik dolog a bankra vonatkozik. Amikor a kormány ezt a kérdést kikapcsolja kormányzati működésének köréből, rá kell mutatnunk arra a szomorú tényre, hogy egy félesztendő mulik el anélkül, hogy az önálló bank előkészítő munkálatai közül egy lépés is történnék előre. Ha az adott szituációban mégis elfogadjuk az újonnan kinevezendő kormányt, az ország közvéleményét és a mi nagy megbízó választóközönségünket nem hagyhatjuk homályban, abban a tekintetben, hogy mi ezzel nem kívánjuk álláspontunkat meg-ingatni, hanem mindjárt a bemutatkozásánál, amiddőn a képviselőház hozzájárulását fejezi ki ehhez az alakuláshoz, a parlament többsége az ország iránt való kötelességénél fogva fejezze ki nyíltan és határozottan, hogy az önálló banknak 1911-ben való felállítását feltétlenül követeli. (Élénk helyeslés.) Ez elosztat minden kétséget, ez megfelel a parlamentáris követelményeinek és megóvja a párt erkölcsi prestigeét. (Élénk helyeslés.) Ha az uralkodó fenn akarja magának tartani, hogy a döntés őszig történjék meg, akkor a függetlenségi párt, amelynek vezetése olyan férfiú kezében van lévén, kinek egész egyénisége a mérséklet és a bölcs előrelátás, szintén tartsa fenn magának azt az álláspontját, hogy ragaszkodik egy a többségi elv érvényesítéséhez, mint az önálló banknak a felállításához.

Apponyi Albert gróf csak a parlamentáris szempontról akarja az alakulás jogosultságát pár szóval illusztrálni, mert meg a látszatát is el akarja kerülni annak, mintha itt könyörögnének azért, hogy a párt még pár hónapig hagyja meg őket a miniszteri székeken. Kijelenti előre, hogy ha olyan nyilatkozat történik, amely az ekként ideiglenesen kormányra vállalkozandó férfiaknak, köztük saját magának önértéket a legtovábból is bántathatna, nincsen az az emberi erő, amely arra bírhatná, hogy egy perccig is tovább maradjanak. (Élénk helyeslés.)

Szembeszáll azzal az állítással, hogy ennek a kormánynak, amely ezzel az ideiglenességgel alakulna meg, nem volna parlamenti alapja. A parlamenti alapot megadná az, hogy a képviselőház az ily alapon való kinevezést tudomásul venné. Ha a képviselőház ilyen enuncziációt nem tesz, akkor a kormány abban a pillanatban, amint megszületett, meg is bukott. De ha a képviselőház ezen ideiglenes feladat megoldására ezt a kormányt alkalmasnak tartja, akkor erre a célra ennek a kormánynak igenis, megvan a parlamenti alapja. Az ügyvivőség folytatását az ország vitális érdekei szempontjából óriási károkkal járnak tartja. Minden miniszteriumban vannak hiteltűlések, előirányzat nélküli kiadások és ezeknek utalványozására, mint felelősség nélküli kormányférfi, szinte nem érzi magát hivatva. A folyó ügyekben is lehetetlen a továbbkormányzás. De ezenkívül ott vannak azok a nagy érdekek, amelyre *Kossuth* Ferencz mutatott rá és amelyek mellett igazán helyt állani ilyen minőségben lehetetlen. Nem normális dolog, hogy a kormány ad hoc alakul, de nem ismeri a parlamentárisnak olyan törvényét sem, amely ezt kizárná. Szükségből történik, de a parlamenti formák között. Hogy ennek a helyzetnek az akceptálása a párt részéről milyen kijelentések között történik, az későbbi kérdés, amelyet a párt

értekezlet állapít meg, most csupán arról van szó, hogy ilyen ideiglenes alakulás számíthat-e a párt támogatására. Ezt kell tisztázni.

Justh Gyula: Csak bizalmas jellegű megbeszélésnek tekintem ezt a mostani összejevetelt, amely miután a párt tagjai arra nem lettek meghíva, határozatot nem hozhat. A kérdés érdeméhez szólva, egészen parlamentárisnak ezt a kialakulást, ha rövid időre szól is, azért nem lehet tekinteni, mert azon elaborátum szerint, amelyet a párt vezére a minisztertanács nevében előterjesztett, azon idő alatt, amely alatt ez a kabinet vinné az ügyeket, a parlament nem is lenne együtt és mihelyt a parlament összejön, — így végződik az elaborátum — abban a percben a kabinet lemond.

Kossuth Ferenc: Csak öszszel!

Justh Gyula: Ezt parlamenti felfogásnak a legoptimiztikussabbszemmel sem lehet tekinteni. Különböző az adott helyzet tiszta. Itt van a függetlenségi párt, mint a képviselőház abszolút többsége. Ő felsége még eddig a párttal közvetlenül nem tárgyalt, hanem csakis közvetítő útján, Wekerle vagy Lukács László volt az, aki párttal, illetőleg a vezérével közvetítette ő felsége felfogását. Odáig se mentek, hogy arra tartották volna méltónak a függetlenségi pártot, mint az országgyűlés többségét hogy közvetlenül tárgyaljanak vele. (Zajos felkiáltások: Igaz! Ugy van!) Ezért lehetetlen ezt a bejelentést egyszerűen tudomásul venni. Abban a határozati javaslatban, amelyben az új alakulás tudomásul vétetik, egyhangulag ki kell mondani azt is, hogy a függetlenségi párt, mint többség, feltétlenül igényt tart arra, hogy ő felsége a parlamentáris elveinek megfelelőleg vele tárgyaljon, másrészt pedig kimondja az országgyűlés azt is, hogy az önálló banknak 1911-re való felállításáról semmi körülmények között sem hajlandó lemondani. (Élénk helyeslés.) Ilyképpen a magam részéről is hajlandó vagyok az alakulást tudomásul venni, másképpen pedig nem.

Kossuth Ferenc kijelenti, hogy bár ez az összejevetel nem formális pártértekezlet, mert az értekezlet összehívására nézve nem volt lehető megtartani az előírt formákat, de mivel a miniszterelnököknek tájékozást kell nyernie a párt hangulatáról, ez teljesen jogosnak teszi az adott helyzetben azt, hogy a Ház ülésén jelenvolt párttagok összeüljenek és tanácskozzanak. Igaz ugyan, hogy a hozandó határozat nem kötelezi ugyan a rendesen össze nem hívott pártot, de alapul szolgálhat arra, hogy a miniszterelnök a király előtt a felmerült javaslatokra nézve nyilatkozhassék. A dolog érdemét illetőleg csak természetesen találja, hogy a függetlenségi párt részéről a párt nevében bizonyos nyilatkozatok tetessenek, az által, aki az ideiglenes kormány bejelentésekor a felszólalással meg lesz bízva. Ezeket a nyilatkozatokat a pártértekezletnek kell majd megállapítania. Nem tartja kivihetőnek azt, hogy a képviselőház mondja ki, hogy a függetlenségi pártot illeti a kormány, legfeljebb azt mondhatná ki elvileg, hogy hozzájárul az ideiglenes kormány kinevezéséhez, de a többségnek jogát a kormányt átvenni, fentartja. Ezt ő nem ellenzi, bár a maga részéről feltétlenül szükségesnek tartja, mert köztudomású tény, hogy ő már három ízben hivatkozott a többség nevében a parlamentáris elvre ő felsége előtt. Nem akarná, hogy ilyen képviselőházi határozat javaslatával esetleg megnehezítessék a többi pártok számára a helyzet, mert a kulcsát másodrendű okok miatt ismeretlen kezekbe átadni nem lehet az ország érdekében, kerülni kell tehát, ha csak lehet, hogy annak útjába nehézséget gördítsünk, hogy az öszze halasztassék a döntés. Ezt az ő tudomása szerint a párt máskülönböben is szívesen veszi.

Sággy Gyula felszólalása tén

Gróf Batthyány Tivadar kijelenti, hogy bár nem csekély aggályal, de készséggel hozzájárul a tervezett új alakuláshoz. A kormány bemutatkozásánál a pártnak feltétlenül állást kell foglalnia és az eddigi beszédekben hangzatosabbakon kívül sajnálkozását kell kifejeznie a pártnak afelett, hogy ez a halasztás a párt által óhajtott választói reform megoldását is késlelteti.

Kossuth Ferenc szerint határozati javaslat előterjesztése és elfogadása a képviselőház által megnehezítené, hogy a kormány erre az ideiglenes kormányzásra vállalkozzék, mert az a határozat, amely megfelel az ő meggyőződésének és a függetlenségi párt állásának, nem felel meg a kormány valamennyi tagjának. A bank-kérdés, amely a kormány tagjai között egyenetlenséget támasztott, erre a rövid időre ki lenne kapcsolva. Természetesnek tartom, hogy mint minden párt, úgy a többséget alkotó függetlenségi párt is tegyen nyilatkozatot a képviselőház ülésén, amelyben kijelenti, hogy noha nem találja jónak ezt a megoldást, mégis elfogadja, de ugyanakkor fentartja eredeti álláspontját, amely szerint a függetlenségi pártot, mint az országgyűlés többségét illetve volna a kormányzás és fentartja elvi álláspontját a bankkérdésre nézve, amely elvi álláspont idézte elő a kormány lemondását. (Élénk helyeslés.) Ennek a nyilatkozatnak jól megfontolandó szövegét a pártértekez-

letnek kell majd megállapítania. Most — ismétlem — csak arról van szó, hogy milyen választ adjunk a miniszterelnöknek az előterjesztés lényegére nézve.

Holló Lajos elfogadja azt, amit a párt elnöke mondott. Az intéző-bizottság ülésén éppen Kossuth Ferenc tett olyan érte mű előterjesztést, hogy a mai helyzet tartassék fenn őszig. Amíg csak a pártoktól kéri az új alakulásnak a helybenhagyását, addig nincs semmi ellenvetése, de mihelyt a parlamenttől is kérnek szavazatot, nézete szerint a parlament nem lehet el szó nélkül a bekövetkezett események felett. Amit a párt vezére az uralkodónak szóval elmondott, azt a párt nyíltan megmondhatja a parlamentben, ahol a pártnak feltétlenül a parlamenti többség jogát kell érvényesíteni.

Nem lehet az ország igazi érdeke, hogy továbbra is fentartsák azt a homályt, amely szerint a függetlenségi párt álláspontjának nincs többsége. Olyan kényesek a többi pártok, hogy daczára annak, hogy tudják, hogy a pártok nézetei eltérnek, daczára annak, hogy ismerik a veszélyeket, amelyek előállnak akkor, ha ezt az alakulást lehetlenné teszik, mégis megakadályozták, csak azért, mert a parlamenti többség nem hallgatta el véleményét. Az uralkodó választ vár a parlamenttől az ő szavára és mi nem bujhatunk el, meg kell, hogy adjuk nyíltan az ország előtt a tisztességes választ: tisztelettel vagyunk a felsége jogai iránt, hozzájárulunk ahhoz a kívánsághoz is, hogy hónapokat veszítsünk el abból a drága időből, amely rendelkezésünkre áll, de kénytelenek vagyunk a felség tudomására hozni, hogy más kibontakozást hiába keres.

Bizony Ákos és Hock János beszéde után **Batthyány Tivadar** gróf szükségesnek tartja azt az indítványt, hogy midőn a kormány bemutatkozik, a párt részéről már előzetesen hozandó határozat alapján a párt megbízott szónoka terjeszzen elő határozati javaslatot, amelyben kimondja a Ház, hogy noha a parlamentáris elv követelményeinek nem felel meg, mégis tudomásul veszi az új alakulást és helyesli, hogy a kormány ezt az ügyvitelt vállalja és a kormány restituáltassék záros határidőre. (Helyeslés.) A végleges kibontakozásra nézve azonban a Ház azt a kívánalmát fejezi ki, hogy ez a többségi elvnek megfelelően történjék. Ami pedig a bank és a választói reform szorgalmazását illeti, erre nézve a pártértekezlet hozzon határozatot, amelyet az illető szónok bejelent a Házban.

Kossuth Ferenc: Gróf Batthyány tisztelt barátomnak ezt az indítványát, amely már előadott fejtegetéssel nagyjában megegyezik, én is elfogadom. Annak idején össze fogom hívni a pártértekezletet, amelynek határozatát kellő körültekintéssel kell majd formulálnia. Most pedig közlöm mostani határozatunkat a miniszterelnökkel, aki holnap vagy holnapután ismét Bécsbe utazik, ahol azt a helyes parlamenti felfogást reprezentálta, hogy nem ad választ, mihelyt a parlamenti pártokkal érintkezésbe lépett, mint ahogy ezt most meg is tette. (Élénk helyeslés és zajos felkiáltások: Éljen Kossuth Ferencz!)

Az alkotmánypárt értekezlete.

Az alkotmánypárt délben fél egy óraker a képviselőház delegációs termében értekezletet tartott, amelyen jelen voltak: gróf **Andrássy Gyula** belügyminiszter, a párt vezére, **Darányi Ignác** és **Jekelfalussy Lajos** miniszterek, gróf **Hadik János** és **Bolgár Ferencz** államtitkárok és a párt számos tagja. Az értekezleten megjelent **Wekerle Sándor** miniszterelnök is, aki mindjárt a megnyitót után a párt tagjaihoz a következő beszédet intézte:

— Tisztelt értekezlet! Váratlan fordulat állott be a politikai válság megoldását illetőleg, amennyiben őfelsége azt az óhaját fejezte ki, hogy a döntést őszre kívánja halasztani. Ennélfogva felkérte ő felsége a kormányt, hogy átmeneti jelleggel a mostani összeállításban vezesse őszig tovább az ügyeket. Mielőtt ő felsége kívánságával szemben kifejezhetjük álláspontunkat, bármily tisztelettel viseltünk ő felsége kívánsága iránt, az óhaját megvitatás tárgyává tettük. A minisztertanácsban az a nézet fejeződött ki, hogy politikai és ebből kifolyólag parlamenti felelősség nélkül a kormány az ügyeket tovább vezetni nem tudja. Ennélfogva azt a határozatot hoztuk, hogy ő felsége óhajának úgy tehetünk eleget, ha a kormányt átmeneti jelleggel a mostani összeállításban, de politikai felelősséggel és egyszersmind parlamenti felelősséggel ismét kinevezi. A kormány a politikai alapelvekre való hivatkozással tartja ezt szükségesnek és őszkor, szeptember hónapjában ismét beadja lemondását.

Felolvassa a minisztertanács határozatának szövegerint szövegét és így folytatja:

— Ezt a határozatot feltételese hoztuk meg; valamennyi párt elé terjesztettük azzal a föltétel-

lel, hogy a parlamenti pártok és főleg a függetlenségi párt, mint többségi párt, ehhez hozzá fog járulni. Természetesen elsősorban ama föltétel mellett, hogy ő felsége hajlandó lesz e részünkről nyilvánított kívánságnak eleget tenni. Kérem a tisztelt értekezletet, szóljon hozzá ehhez az indítványhoz és foglaljon e határozatra nézve állást. (Élénk éljenzés.)

Az értekezlet vita nélkül egyhangulag magává tette a minisztertanács határozatát és a miniszterelnök előterjesztését.

A néppárt értekezlete.

Az országgyűlési néppárt ma délután fél egy óraker tartott értekezletet, amelyen az elnöklő gróf **Zichy Aladár**, ő felsége személye körüli miniszter terjesztette elő a minisztertanács határozatát. A párt a kormány állásfoglalását egyhangu helyesléssel tudomásul vette.

A balpárt.

Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök ma délelőtt a miniszteri tanácskozás után felkereste a függetlenségi és 48-as balpárt vezetőségét és felkérte, hogy őt a lemondott kormány álláspontjának meghallgatása végett a miniszterelnöki szobában látogassa meg. E meghívás folytán **Szappanos István**, **Babocsay Sándor**, **Csepány Géza** és **Farkasházy Zsigmond** a miniszterelnöknel megjelentek, **dr. Wekerle Sándor** a politikai helyzetről való felfogását részletesen ismertette s azután felolvasta a lemondott kormánynak éppen hozott határozatát. Felkérte a balpárt vezetőségét, hogy járuljon hozzá azon tervhez, hogy a 2—3 hónapra kontemplált átmeneti kormányzás alatt politikai kérdések felvetése mellőztessék.

A függetlenségi és 48-as balpárt jelenvolt tagjai a közlötkeket behatóan megvitaták s ezután **dr. Wekerle Sándor**, ki a tanácskozás alatt eltávozott, a következő határozatról értesítették, melyet **Babocsay Sándor** alelnök a lemondott miniszterelnök előtt fölolvastott:

A függetlenségi és 48-as balpárt vezetősége foglalkozván a lemondott minisztérium mai napon hozott, s **Wekerle** miniszterelnök által ismertett az előterjesztésével, illetve kívánságával, hogy azon esetben, amennyiben ő felsége a volt kormányt átmeneti megbízással újból kinevezné, a párt ígéretet tegyen, vagy garanciát vállaljon az iránt, hogy a 2—3 hónapra kontemplált átmeneti idő alatt politikai kérdéseknek a parlament által való tárgyalását nem kívánja s nem kezdeményezi — kijelenti, hogy tekintettel a párt tagjainak az aktuális politikai kérdésekben, különösen az önálló bank és az általános egyenlő választói jog kérdésében elfoglalt, a pártvezetőség által jól ismert álláspontjára, a kérdéses irányban semmiféle ígéretet nem tehet és garanciát nem vállalhat.

Wekerle Sándor dr. a közlötkeket tudomásul vette s vázolta az újonnan kinevezendő kormány működési terveit.

A demokrata-párt.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma délben közölte a minisztertanács mai határozatát **Bródy Ernő** országgyűlési képviselővel, azzal a megbízással, hogy a határozatot a demokrata-párt tagjaival közölje.

A miniszterelnök újabb bécsi útja.

Wekerle Sándor miniszterelnök kedden délután Bécsbe utazik és szerdán kihallgatáson jelenik meg őfelségénél. A miniszterelnök ez alkalommal jelentést tesz a királynak a minisztertanács mai határozatáról, valamint a parlamenti pártok állásfoglalásáról s átveszi őfelségének a kormány újból való kinevezésére vonatkozó döntését. Szerdán este a miniszterelnök újból visszatér Budapestre.

Ma délután a miniszterelnök dánosi birtokára utazott, ahonnan holnap reggel tér vissza.

A függetlenségi párt értekezlete.

A függetlenségi és 48-as párt *pénteken*, e hónap 9-én, délután öt óraker körhelyiségében értekezletet tart. Ezen az értekezleten tárgyalják a kormány ideiglenes kinevezését és a függetlenségi pártnak azzal kapcsolatban a parlamentben adandó deklarációját.

A pártkörökből.

A függetlenségi pártkörben ma este, bár a képviselők nagy számban gyűltek össze, az utóbbi napok izgalmához képest teljes nyugalom volt. A párttagok között huzamosabb időt töltött Kossuth Ferencz és Justh Gyula is. A beszélgetések természetesen a válság váratlan megoldása körül forogtak, s az általános vélemény az volt, hogy tulajdonképpen csak a válság elhárításáról van szó, amely semmiképpen sem alkalmas a kedélyek megnyugtatóására. A koalíció pártjai között a lappangó ellentét továbbra is megmarad s lehetetlenné tesz minden eredményes munkálkodást. Ennek a fölfogásnak a leghatározottabban Justh Gyula adott kifejezést, amikor Kossuth Ferenczhez fordulva így nyilatkozott.

— Ezt az ideiglenes megoldást csak abban a reményben fogadjuk el, hogy a kormány-
nak újból való kinevezése nem jelenti egyszerű-
smind a koalíció fenntartását.

— Bizony a koalícióval nagyon nehéz a kormányzás, — felelte Kossuth Ferencz. —
Látjuk ezt Hollandia példáján is, ahol szintén
ezer bajjal küzdök a koalíciós kormány.

— Az is igaz — folytatta Justh, — hogy
nagyon fura dolog, hogy rá vagyunk szorulva
a kisebbségi pártokra, hogy reflektálnunk kell
az ő támogatásukra, pedig mi vagyunk a
többség.

— Nem is tudom megérteni, — mondta
Hock János, — hogy milyen lesz az átme-
neti kormányzás a parlamentárizmus szempont-
jából.

Kossuth Ferencz így felelt:

— Ha valami rendkívül sürgős és fontos
dolog merülne föl, amelyet a képviselőház hozzá-
járulása nélkül nem lehet elintézni, akkor össze-
hívjuk a képviselőházat, de reméljük, hogy a nyár
folyamán nem lesz reá szükség. Az újonnan kineve-
zett kormány minden valószínűség szerintszomban
fog bemutatkozni a képviselőházban s az-
után előreláthatólag szeptember közepéig szünet
lesz. Ez alatt az idő alatt én Wiesbadenbe és
utána három hétre Karlsbadba megyek. Bár
egészségemnek nagy szüksége van erre a ku-
rára, még sem lesz teljes a pihenés, mert egész
nyáron dolgozni fogok a végleges kibontakozás
előkészítésén.

A párt tagjai élénk éljenzéssel fogadták
Kossuthnak ezt a kijelentését és azután lassan
oszladozni kezdtek.

Az alkotmánypárt Eskü-téri körhelyiségé-
ben ma este nagy számban voltak jelen a párt
tagjai. Fenn jártak Bolgár Ferencz, gróf Hadik
János és Szerényi József államtitkárok, Náray
Lajos a képviselőház alelnöke és még igen sok
főrendi és képviselő tagja a pártnak. Az alkot-
mánypárton megnyugvással vették a megoldás-
nak ezt az ideiglenes módját, amely a párt
taktikáját igazolja.

A képviselőház nyári szünete.

A képviselőház nyári szünete közülbelül
szeptember 15-éig fog tartani. Ennek megkez-
dése előtt a képviselőház valószínűleg csak
egy ülést tart meg, közvetlenül Wekerle Sán-
dor miniszterelnök holnaputáni audienciája
után. Ezen az ülésen, amely szombaton lesz,
bemutatkozik az újonnan kinevezendő kor-
mány és az elnöki előterjesztéseken kívül tár-
gyalás alá kerül a mentelmi bizottság jelentése
is Novoszel Mátyás mentelmi ügyében.

Andrássy eluiázása.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter ma dél-
után 2 órakor tiszadobi birtokára utazott.

Justh Gyula elutazása.

Justh Gyula, a képviselőház elnöke, holnap
tornyai birtokára utazik.

Egy mentelmi sérelem.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, július 5.

Éppen ma van tíz hete annak, hogy
Wekerle Sándor miniszterelnök bejelentette a
képviselőháznak a kormány lemondását és kérte,
hogy a válság elintézéséig napolja el üléseit. A
válság ugyan éppen ma döntő stádiumba ju-
tott, de a mai ülésnek még nem ez volt a
tárgya. Novoszel Mátyás mentelmi jogának meg-
sértése miatt (Bródban a bán ellen rendezett
tüntetések alkalmával elfogták és tízennégy
napi fogházra ítélték) a horvát képviselők éltek
a házszabályok adta jogukkal és kérték a Ház
összehívását. Nem ez a horvát közigazgatásj
atrocitász keltezte azonban azt a rendkívüli
érdeklődést, amelyet a képviselők tanusítottak,
Wekerle tegnapi audienciája és a kormány-
válság végleges megoldásának őszig való elha-
lasztása volt kizárólagos tárgya az érdeklő-
désnek.

A kormány megmaradásának híre Apponyi
Albert gróf kijelentése folytán nyert pozitív
formát. Apponyi Albert gróf a képviselőház el-
nökének szobája felé haladt, közben azonban
feltartóztatták a vitaikozó politikusok, hogy
tőle a helyzetre vonatkozólag biztos informá-
ciót kapjanak.

— Ő felsége azt óhajta — mondta gróf
Apponyi, — hogy továbbra is megmaradjunk
az ügyek vezetésénél. Ezt azonban mi a par-
lamentárizmus kijátszásának tartjuk s most
arról tanácskozunk, milyen módon lehet a ki-
rályi parancsot az alkotmányosság kívánalmai-
nak megfelelően teljesíteni.

Ezen aztán hosszú vita indult meg s
a horvátok hiába erőlködtek, hogy a ma-
guk számára is lekössenek egy kis figyelmet.
Popovits Dusan horvát képviselő már kora
délelőtt megjelent Justh Gyulánál, hogy meg-
beszélje vele az ülésben követendő eljárást. A
horvát képviselők közül huszonnégyen ugyanis
tegnap este Budapestre érkeztek és konferen-
ciát tartva abban állapodtak meg, hogy a mai
ülésen hosszabb vitát provokálnak. Justh
Gyula azonban tudomására adta Popovits-
nak, hogy a házszabályok értelmében a men-
telmi sérelem bejelentése körül vitát nem en-
gedhet meg, mert az vita nélkül teendő át a
mentelmi bizottsághoz. Ezt az álláspontot a
képviselők is helyeselték, bárha Novoszel Má-
tyás dolgát valóban a mentelmi jog súlyos
megsértésének mondták.

Az ülés megnyitására az első főnök
azt keltette, hogy bár Wekerle kivételével a
kormány minden tagja megjelent a teremben.
minden bársonyszék üresen maradt. A lemo-
dott miniszterek a padosorokban foglaltak he-
lyet. Andrássy Gyula gróf a Bánffy Dezső báró
helyét foglalta el, Apponyi Albert gróf az utolsó
sorba ült, éppen a balpárt mögé, Darányi és
Jekelfalussy az alkotmánypárt első padosorában,
Günther pedig velük szemben miniszteri széke
mögött foglalt helyet. Kossuth később jött a
terembe és viharos éljenzés kísérte, amíg a
Szerényi mellett helyet foglalta el.

Az ülés alig harmincz percig tartott, de
a tömött padosorokban visszafükrözött a
forrongó válság, izzóvá téve a hangulatot. Egy
kis kitörés is volt, amikor a néppárt részéről
Justhot meggyanusították, de az elnök a füg-
getlenségi párt élénk helyeslése közben vissza-
utasította a támadást. Egyébként Novoszel
mentelmi ügyét azzal adták ki a mentelmi bi-
zottságnak, hogy nyolcz nap alatt tegyen je-
lentést!

Részletes tudósításunk a következő:

Justh Gyula elnök az ülést féltizenegykor meg-
nyitja. Az elnök bejelenti, hogy husz képviselő a
Ház összehívását kérte. Fölolvastatja a kérelmet,
mely Novoszel Mátyás horvát képviselő mentelmi
jogának megsértését panaszolja.

Csizmadia Endre jegyző felolvassa a kérelmet.
Parkashazy Zsigmond: Rémuralmat csinálnak
Horvátországban!

Elnök: T. Ház! Minthogy a mai ülés 20 kép-
viselő kívánságára különleges okból hivatott össze,
természetesen el kell maradniok mindazon el-
nöki előterjesztéseknek és bemutatásoknak, melyek
felett vita fejlődhetnék, vagy amelyek erre alkalmas
adhatnának. (Helyeslés.) Ennélfogva csakis azon
előterjesztéseket teszem meg, amelyek ha-
laszthatatlan természetűek és amelyek felett a vi-
tát a házszabály vagy a dolog természete kizárja.
(Helyeslés.) Ezek között elsősorban az őszintén
átérezett részvét meleg szavaival kell megemlékez-
nem Bottlik János, Pogány Lajos és Soty-
mossy Endre képviselőtársaim elhunytáról. Nincs
közöttünk senki, aki igaz becsüléssel ne visel-
tetet volna az ő rokonszenves egyéniségük
iránt, s méltánylással és elismeréssel ne adózott
volna a politikai élet nagy kérdéseiről mindenkor
tanusított ügybuzgalmunknak és odaadásunknak.
(Igaz! Ugy van! Helyeslés.) Mindezeknél fogva
indítványozom, hogy elhalálozásuk felett érzett
mély és fájdalmas részvétünknek jegyzőkönyvünk-
ben adjunk kifejezést. (Élénk helyeslés.) Méltózia-
tik ezen javaslatomhoz hozzájárulni? (Igen!) Ha
igen, akkor ilyen értelemben mondom ki a hatá-
rozatot. Ezzel kapcsolatosan jelentem, hogy az
április hó 26-iki ülésben nyert felhatalmazás alap-
ján a pesti ill. soltkiskunmegyei váci, a győrvar-
megyei téti és az udvarhelyvármegyei székelyud-
varhelyi választókerületekre nézve az új választás
iránt intézkedtem. (Helyeslés.) Tudomásul vessétek.

(Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter
a terembe lép. Hosszantartó élénk éljenzés és taps
a függetlenségi párton.)

Elnök bemutatja Pozsony város második ke-
rületében az 1909. évi május hó 17-én megvá-
lasztott Barthal György képviselő megbízólevelét,
továbbá Győr vármegyei választókerületében
1909. június 15-én megválasztott Csmez István,
Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyei váci választó-
kerületében 1909. évi június hó 18-án megválasztott
Preszly Elemér és Udvarhely vármegyei szé-
kelyudvarhelyi választókerületében 1908. évi június
hó 26-án megválasztott Valentisk Ferencz ország-
gyűlési képviselőnek megbízólevelét. Végül a ház-
szabályok 188. §-a értelmében bejelentette, hogy
Szkucsák Ferencz képviselő 1909. évi április hó
26-án kelt levelével, Novoszel Mátyás képviselő
pedig 1909. évi június hó 25-én kelt levelével
mentelmi joguk sérelmét jelentették be. Ezek a
mentelmi bizottsághoz utasítottak.

Supiló Ferencz javasolja, hogy Novoszel Má-
tyás mentelmi ügyében a bizottság 24 óra alatt
hozzon határozatot.

Hédervári Lehel bár szintén sürgősnek tartja,
hogy ebben a fontos kérdésben mielőbb határo-
zon a bizottság, mégis, hogy alapos bírálat tár-
gyává tehessek az esetet, indítványozza, hogy
nyolcz napon belül tegyen jelentést a bizottság.
(Helyeslés.)

Lorkovics Iván (horvátul beszél. Zajos felkiál-
tások): Magyarul!

Elnök: A képviselő urat kérem, hogy érdem-
ben ne nyilatkozzék. (Mozgás.)

Lorkovics Iván (horvátul beszél. Beszéde köz-
ben a Ház minden oldaláról ismételt közbekiáltá-
sok): Magyarul!

Elnök: Érdemben nem nyilatkozhatik a kép-
viselő ur. Ha tovább is így folytatja, megvonom a
szót. (Élénk helyeslés.)

Kmetty Károly: Most jogosult a felháborodás.
Lorkovics Iván (horvátul folytatja és betejezi
beszédét.)

Poist Mihály nagy zajban Supiló javaslata mel-
lett szólalt fel.

Elnök a vitát berkeszti és szavazásra teszi fel
a kérdést. Miután egyhangulag a záros határidő
kikötése mellett döntött a Ház, felállással szavaz-
tak a Supiló és Hédervári javaslataira. Az arányt
nem tudván megállapítani, elnök ehendeli a kép-
viselők megszámolását. Először a Supiló indítvá-
nyára szavaztak. Azután a Héderváriéra — szaka-
szonkinti megszámolással. (Nagy zaj a néppárton.)

Buzáth Ferencz: Ez nem járja! Ez nem igaz-
ság! (Nagy zaj.)

Hédervári Lehel: Titeket is úgy számláltak
meg! (Nagy zaj a függetlenségi párton. A nép-
párti képviselők a padokat ütik.)

Elnök kihirdeti a szavazás eredményét, mely
szerint 104 képviselő a Supiló indítványa, 122 pe-
dig Hédervári Lehel indítványa mellett szavazott.
Ennélfogva kihirdeti, hogy a mentelmi bizottság
8 napon belül tartozik jelentést tenni a Háznak.
Együttal erőlyesen visszaütött a némely képvi-
selőnek azt a megjegyzését, hogy a szavazatok
megszámolásánál nem járt volna el igazságtosan.

mert ő a gyorsíró jegyzetek tanúsága szerint — teljesen pártatlanul járt el.

— na némely emberek — ugymond — nem értették meg, vagy nem akarták megérteni a feltett kérdést, arról nem tehetek, (Folytonos zaj a népparton, éljenzés a függetlenségi párt.) de a gyanúsításokat a leghatározottabban visszautasítom! (Zajos éljenzés és taps a függetlenségi párt.)

Határozatilag kimondja azután a Ház, hogy az április 26-iki határozat értelmében a válság alatt a tanácskozás szünetel s a Ház összehívását az elnökségre bizza.

A jegyzőkönyv hitelesítése után — féltizenkét órakor az ülés véget ért.

Budapest, július 5.

Novoszel Mátyás mentelmi ügye. A képviselőház mentelmi bizottsága ma délelőtt a képviselőház ülését követően a Házban Malatinszki György elnöklete alatt ülést tartott, amelyen Novoszel Mátyás orsz. képviselő mentelmi jogának megsértésével foglalkoztak. Az ügy előadójává Hédervári Lehel választották. A bizottság ülésén a következő határozatot hozta:

A bizottság megállapítja az iratok alapján, hogy Novoszel Mátyás országgyűlési képviselő, anélkül, hogy a mentelmi jog felfüggesztésére még csak kísérlet is tétel volna, tízennégy napi fogházbüntetésre ítéltetett közszend elleni kihágás miatt. A bizottság ezek alapján javasolja, hogy mondja ki a Ház, hogy jelen esetben a mentelmi jog megsértetett és utasítsa a minisztert, hogy a megtorló lépéseket haladéktalanul tegye meg.

Hédervári Lehel, a függetlenségi párt értekezlete után tudatta a miniszterelnökkel a mentelmi bizottság határozatát.

— Kétféle mód volna a megtorlásra — mondotta a miniszterelnök.

A horvát képviselők megbízásából Barcsics Erasmus a következő táviratot intézte a királyhoz

Felséges Urunk!

A horvát országgyűlés egyik tagjára súlyosan megsértett mentelmi joga védelmére legmélyebb tisztelettel alulírott, mint a horvát országgyűlés korelnöke a következő legalázatosabb kérést batorodik Felséged elé terjeszteni:

Epp most érkezett hozzám Novoszel Mátyás, theologiai doktor, andréjevci-i plébánosnak, a horvát országgyűlés tagjának a jelentése azzal a tartalommal, hogy f. évi június hó 15-én Rauch báró bannak a megérkezése alkalmával a Száva melletti Bródiban csendőrök elfogták és nyolcz órán át a bródi csendőri hatóság letartóztatva tartotta, azután pedig szabadon bocsátották ugyan, de ugyanaz a hatóság elítélte őt tízennégy nap fogságra, amely pénzbüntetésre át nem változtatható.

A rendőri hatóság ez eljárásának csak az volt indoka, hogy dr. Novoszel képviselő akkor, amikor báró Rauch Pál bán megérkezett, több paraszttal együtt azzal a szándékkal érkezett Bródba, hogy tüntessen, és hogy dr. Novoszel azt kiabálta, hogy „Abczug Rauch!”

Ezzel az ítélettel súlyosan megsértették azt a törvényt, amely az országgyűlési képviselők immunitásáról szól és amelyet Felséged szentesített és ezáltal az alkotmány alapjait is megrázták, amelynek áldásos hatását Horvátország már régén nélkülözi.

Ez az ítélet még ma is fönnáll és a horvát országgyűlés tagját, dr. Novoszel Mátyás plébánost a legközelebbi időben elfoghatja a rendőrség, hogy kitöltse a rá rótt büntetést.

Felség!

A horvát országgyűlés kivédheti azt a veszedelemet, amely ismételt megsértéssel fenyegeti a mentelmi jogot és megvédheti a mi keményen sujtott hazánkat attól a gáncstól, hogy itt a mentelmi joggal védett képviselőket a mentelmi jog felfüggesztését kérő eljárás nélkül rendőrileg elítélték, még pedig annak a gyanúnak az alapján, hogy tüntetni akarnak.

Mint a legfelsőbb kéziratban bizonytalan időre elnapolt horvát országgyűlés korelnöke kötelességemnek tartom, hogy Felségednek, mint a törvényeknek legfőbb őrének, a tudomására hozzam az alkotmányilag garantált mentelmi jognak ezt a megsértését és hogy legalázatosabban kérem Felségedet, hogy a horvát-szlavon-dalmát királyságok országgyűlését legkegyelmesebben összehívni kegyeskedjék, hogy ez megalakulhasson s a mentelmi jog megsértésének jelen esetében az alkotmányilag garantált törvényeknek érvényt és elégtételt szerezteszen.

Midőn ezt a legalázatosabb kérdést előterjesztem, egyúttal tolmácsolója vagyok Felségeddel szemben annak az örömteljes érzésnek, amely el fogja tölteni e kérés teljesítése következtében a horvát

királyságot, amely a rendezett, alkotmányos élet áldásaira vágyódik.

Felségednek legalázatosabb szolgája, Barcsics Erasmus, a horvát országgyűlés korelnöke.

A horvát képviselők ma délután bizalmas értekezletet tartottak, melyben a mai képviselőházi ülés eseményeit és az általános politikai helyzetet beszélték meg. Formális határozatokat az értekezlet nem hozott, a képviselők bizalommal viseltetnek az iránt, hogy Justh Gyula képviselőházi elnök a Novoszel Mátyás mentelmi ügyének tárgyalására a képviselőházat össze fogja hívni. Amennyiben ez nem történne meg, avagy más nyomós indokok fennforognának arra nézve, hogy a képviselőház összehívassék, a horvát képviselők a házszabályadta joguknál fogva erre módot fognak találni.

Zágrábból táviratozzák, hogy báró Rauch Pál horvát bán ma este titkára, dr. Krenesics Milán kíséretében Zágrábból Budapestre utazott. Mint a „Budapesti Tudósító” értesül, báró Rauch budapesti utja Novoszel képviselő mentelmi ügyével áll összefüggésben.

Glosszák.

Két héttel ezelőt az irtam itt, ebben a tréfázó rovatban — komolyan, hogy őszig nem lesz döntés a válságban. Komoly politikusok nem irtak volna le ilyen vakmerő és minden politikai valószínűséget fejletőre állító prognosztikont. Ezt belátom és röstelkedtem is akkor miatta, de igazam nekem lett, a kontár politikusnak.

Sőt tulon-tul igazam lett. Mert akkor én csak annyira vakmerősködtem, hogy a királyi akarat a mai kormányt okkal-móddal, de nem nagy szíveséggel helyén marasztalja. Most meg az történik, hogy ez a kormány a válság prolongálását egyenesen attól teszi függővé, ha újra kinevezik. Lesz tehát egy alkotmányos „válság kormányunk”.

Kossuth Lajos azt mondta az államtudományt definiálva, hogy a politika az exigenciák tudománya. Nem előnyös dolog ilyen nagy emberek szállóigéit korrigálni. Pedig rendszeren úgy van, hogy nagy föltalálók nagy találmányait apró mesteremberek szokták kicsi javításokkal gyakorlati értékűvé tenni. Ha Kossuth Lajos ma élne, és látná, hogy mi minden tud itt ebben az országban megtörténni, bizonyosan maga megkorrigálná a saját definícióját. Azt hiszem így, egy kis nuancebeli változtatással:

— A politika az abszurdumok tudománya.

Jó és széles látókörű politikus itt tudniillik az, aki a legnagyobb abszurdumokat tudja kitalálni és aztán a valószínűségek elől az abszurdumok felé tudja terelni ezt az országot. Holt bizonyos tudniillik, hogy itt sohasem a valószínűségek, hanem mindig az abszurdumok történnek meg. Aki pedig egy megtörténendő abszurdumot előre ki tud találni, az európai stílusú, komoly és nagy politikus. Vidi: Méray Horváth eset.

Mert mi itt a helyzet? Abszurdum már eredendő elhelyezkedésében.

Vagy nem abszurdum az, hogy nyakra-főre bukjon itt minden kormány és legyen kormányképtelen minden párt és egyén, aki és amely akarni merészi ennek az országnak a gazdasági függetlenségét, mert az uralkodó gazdagnak és anyagilag függetlennek ezt az országot nem akarja.

Hiszen amióta gazdasági irányba terelődött itt nálunk a politika, azóta minden kormánybukásnak ez volt az oka. A dolognak a magyarázata is érthető. — Ausztriának a tüke ereje uzsora üzletekre van berendezve. Másutt osztrák pénzt, mint nálunk, elhelyezni nem lehet, mert az angol és francia tüke becsületes olcsó kamatot szed, tehát mindenütt az kelendő, ahol pénz kell. Az osztrák uzsorás tüke tehát csak ott juthat téhez és fölényhez, ahol azt hatalmi eszközökkel oktrojálják. Másutt azonban ez nem megy, csak nálunk, mert mi ki vagyunk hozzá szolgáltatva. Bizonytalan. Az osztrák uzsorás tüke pedig bizonytalan üzletek után nem fut, mikor itt van a szolid magyar humus, a maga első klasszisu biztosítékával. Az osztrák uzsorás tüke

el van kényeztetve. Annak kell a nagy kamat, de nem kell a nagy koczkázat.

Az osztrák ipar szintén uzsora. Komisz és drága, mer az ipari tüke így uzsoráskodik. Az osztrák ipar cikkei tehát megint nem keltenek másutt, csak ahol oktrojjal lehet elhelyezni a silányságokat. Másutt a jó és olcsó német, francia és angol ipar látja el a szükségleteket.

Már most ugy tessék elképzelni, hogy minden olyan politika, amely Magyarországot önálló vámpolitikához, önálló bankintézményhez akarja juttatni, Ausztria tőkéjét és iparát léte alapjaiban támadja meg. Abban a pillanatban, amikor Magyarország az önálló bank révén szabadkezet nyer hitelviszonyai felett, amikor az önálló vánterület révén védőpolitikára nyer lehetőséget, abban a pillanatban dögrovársra jut az osztrák kitarított ipar és az uzsorás tüke, mert kiszorul a világ szabad versenyébe, amely legázolja, semmivé teszi a maga egészséges kemény erejével.

Hát kérem. Ezért vannak a legalkotmányosabb uralkodónak örökös aggodalmi, mihelyt ezt a két delikát kérdést piszkáljuk meg innen alulról. A kormányok pedig nem tehetnek róla, hogy most már mindig ezzel a habmiban sült, kemény pogácsával kell innen Bécsbe utra kelniök. És arról sem tehetnek, hogy ez a nehéz töpörtös-pogácsa Bécsnek mindig megfekszi a gyomrát.

De abszurdum az, hogy magyar politikusok nem fordulnak sarkon, amikor Bécsben kenetes hangon azokról az aggodalmakról kezdenek beszélni. Játszunk nyílt kártyával. Tessék megmondani nekünk, hogy Ausztriát ki kell tartanunk és punktum!

Ne jöjjenek ide azzal az üres mentegetőzéssel, hogy az uralkodó aggodalmi...! Az uralkodó nagyon jól tudja, mit csinál. Bécsnek pompásnak, gazdagnak kell lennie, hogy kellemes legyen benne az uralkodás. De vallják ezt be és ne nevezék megoldásnak a válság-minisztériumot azon a czimen, hogy a király alkotmányosan akarja a válságot megoldani. Nem akar megoldani semmit, csak wurstlizni akar, hogy Ausztria nyugodtan tovább szplo-lyozzon...

Mert ez a válság!

(- vay.)

KÜLFÖLD.

A német válság. Berlii jelentések szerint Bülow herceg Gravemündeben még egyszer előadást fog tartani a császárnak Rügen-szigetére való elutazása előtt. Wedell gróf helytartó július 8-án Berlinbe érkezik. Minthogy Wedell gróftól már többször emlegették mint Bülow herceg utódját a birodalmi kancellári állásban, ennél fogva berlii utazását nagyon fontosnak tartják.

A szabad egyesülés pártgyűlése hosszú vita után az Altona-Schleswig-Holstein-párt javaslatát, amely a szabadelvű néppárttal való egybeolvadásra vonatkozik, a szabad egyesülés ügyvezető választmánya elé utalta. A *fuzió* e szerint még nincs kimondva, de a javaslatot a vita folyamán az összes szónokok üdvözölték.

A birodalmi gyűlésen az italmérésre szolgáló ürmértékekre vonatkozó törvény módosításáról szóló javaslatot rövid vita után 14 tagu bizottsághoz utalják. A törvény kimondja, hogy csak a liter és félliter, tízed és huszadrészeinek megfelelő ürmértékek használhatók. Következik az állam örökösödési jogáról szóló törvény második olvasása.

Dr. Junck (nemzeti liberális) megjegyzi, hogy a kincstár örökösödési joga igen népszerű. Ezért pártja e javaslat alapvető első paragrafusa mellett fog szavazni.

Dowe (szabad egyesülés) igazságosnak mondja, hogy az örökösödési egyes távoli rokonai helyett, akik őt talán nem is ismerték és nem is törődtek vele, az állam örököljön.

Ulrich (szociáldemokrata) megjegyzi, hogy az állam örökösödési joga társadalmi és szociális szempontból igazságos. Pártja a kormányjavaslat mellett fog szavazni.

Sydow államtitkár azzal az állítással szemben, hogy e javaslatnak forrása a szociáldemokráciától való félelem, azt kell mondanom, hogy félek az oly módon való támogatástól, aminőben előttem szóló részesített.

Ulrich képviselőt utólag rendreutasítják, mert az államtitkárt a polgári pártok ügynökének mondta.

Gröber (centrumpárti) megjegyzi, hogy a javaslat beavatkozik a magánjogokba. Szóló ellenzi a javaslatot, mert ezzel ellentétes határozmányokat vettek tel annak idején alapos megfontolás után a polgári törvénykönyvbe.

Ablass (szabad egyesülés) kijelenti, hogy pártja új bevételi források szerzésére helyesnek tartja a kijelölt utat. A javaslat régi német forrásokra mutat. Ezért mindenekelőtt az antiszemita-knak kellene hozzájárulniok.

Oertsen (birodalmi párti) az állami örökösödési jog kiépítését nagyon jogosultnak mondja. A szövegen levő javaslat ellen azonban pártja aggodalmakat táplál és ellene fog szavazni.

Stadthagen (szociáldemokrata) ellenzi, hogy éppen a széles rétegeket sújtás indirekt adókkal, míg a javaslat a birtokos osztályokat ismét gondosan kiméli.

Paab (gazdasági egyesülés) a javaslat ellen szól. Szintugy Richihofen (konzervatív).

A birodalmi gyűlés ez után második olvasásban névszerinti szavazással 191 szavazással 136 ellenében az állam örökösödési jogáról szóló törvény alapvető első paragrafusát elveti, szintugy a törvény többi részét, továbbá a bevezetést és a címet úgy, hogy miután a törvényből semmi sem marad, a harmadik olvasás nem ejthető meg.

Következik a boradó második olvasása. A bizottság a kormány javaslatának elvetésével az 1902. május 9-iki pezsgőre vonatkozó törvény módosítását javasolja.

Gróf Kanitz (konzervatív) megokolja póttörvényjavaslatát, amelyet a bizottság által elvetett boradó helyét nyújt be. E szerint oly borra és szőlőmustra, amelynek értéke hektoliterenként több, mint 40 márká, literenként 7 és fél pfennig, azonkívül palackborra még pótladó vettetnek ki. Szóló kijelenti, hogy e boradó egyszersmind birtokadó, miután a bort tulajdonrészt jómóduak fogyasztanak.

Sydow államtitkár: A szövetséges kormányok is azon a véleményen vannak, hogy a palackbort, a jobbmóduak italát nem szabad kimélni, ha a pálinkát és sört megadóztatjuk. Sajnos, a kormányjavaslat helyreállítására nem tettek javaslatot. A beyujtott javaslatához nem lehet hozzájárulni.

Sydow államtitkár folytatva kifejti, hogy az általános boradó elsősorban a különben is bajos helyzetben leledző vinczellérekét sújtaná, tekintettel a szövetséges államoknak már így is fennálló általános boradójára, kettős megadóztatás esete állana elő. Weber nemzeti liberális pártja, Kanitz valamint a szövetséges kormányok javaslata ellen van. Gróf Kanitz konzervatív javaslatának elvetésére a kormány javaslatát ajánlja elfogadásra. Gröber centrumpárti szerint a kis bormelők felszabadítása nem sokat érne. Hessen és Bajorország nehéz küzdelmek árán megszűntették a boradót.

Württembergben, Badenben, Elsass-Lotharingiában e harcz még folyik. A birodalomnak nem szabad ezen hibát megismételnie. Lehmann szociáldemokrata pártja nevében elfogadhatatlannak mondja a boradót. Schultz birodalmi párti szerint a nép nem érti meg, miért vetik el ezt az adót. Blankenhorn nemzeti liberális szerint a boradó már különben is nehezen megterhelte vinczellérekét nagyon sújtaná. Stauffer gazdasági egyesülés szerint Kanitz javaslata aggályos. A költségek a termelőt terheli és hatályos ellenőrzésről nem történik gondoskodás. Dawid szociáldemokrata szerint ezen adó a kisbortermelők ezreit tönkretenné.

Rövid vita után Kanitz indítványának első szakaszát elvetik, a többi részét elfogadják, majd elvetik a teljes kormányjavaslatot. A pezsgőboradó javaslatot 200 szavazattal 125 ellenében elfogadják s az ülést elnapolják.

A krétai kérdés. A francia kamarában Cochlin Denis képviselő interpellálja Pichon külügyminisztert a francia kontingensnek Krétából való visszavonása dolgában. A kormánytól azt a kijelentést követeli, hogy a provizórium a négy hatalom zászlója védelmének garantálása mellett fog fentartatni.

Pichon miniszter válaszában kifejti, hogy a jelen időpont a sziget jövődöbeli kormányzatának megvitatására nem alkalmas. A hatalmak e kérdésben megegyezésre fognak jutni, mihelyt alkalmasabb körülmények állanak be. Ezen időpontig és már e hó 27-től kezdődőleg a nemzetközi csapatrészek helyét négy állomáshajó foglalja el. A hatalmak Törökország, Görögország és Kréta mérsékletére és bölcsességére számítanak, melyek el fogják kerülni azon nehézségeket, amelyek komolyabb eseményeket idézhetnek elő. Az incidens ezzel be van fejezve.

Athénből táviratozzák: A török hatóságok jelentéseket kaptak, hogy sok bárka fegyverrel és lőszerrel megrakodva vasuton van és a fegyverek a macedonai görög lakosságnak vannak szánva. A török hatóságok szigoruan szemmel tartják a kikötőt.

Konstantinápolyból írják: A négy krétai védőhatalomnak a portához intézendő jegyzéke már elkészült és jóváhagyás végett a kabinetek elé terjesztetett. Még kérdéses, vajon holnap átnyújtják-e a kormánynak. A jegyzék tartalmát már jelezték. A státusquo fentartása alatt a sziget mai kormányformáját gondolták. A hatalmak kijelentik, hogy a kormányzat kérdésének végleges rendezése felett alkalmassabb időpontban fognak tanácskozni. Ha a krétaiak zavarokat keltenének, a hatalmak megtennék a szükséges intézkedéseket. Ugy látszik, hogy a megoldás kielégíti a török köröket. A külügyminiszter szombaton egy diplomata előtt kijelentette, hogy a porta mindenekfelett békés hajlamu.

Bosznia felállítás. A nagyszerb forradalmi egyesület képviselői Dvorni-Milanovában, Kragujevácz mellett gyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy Boszniát és Hercegovinát felláztatják és ott forradalmat támasztanak. A szófiai macedonai bizottsággal való megegyezés nem sikerült. A macedonai szervezet vezetői semmiféle kötelezettséget sem akartak vállalni arra az esetre, ha a szerb bandákat Macedóniából kivonják és azokat másfelé, a novibazári szandzsákban, vagy Boszniában használnák fel.

A török flotta parádéja. Tegnap volt Hajdar basa előtt az első flottaparádé a szultán jelenlétében. A parádé rendkívül fényesen és minden incidens nélkül folyt le. A partot óriás néptömeg szálta meg. A szultán a kedive kíséretében az Ertogruhl hajón jelent meg. A flotta zenészővel és üdvözléssel fogadta. A hajókon a legénység fényes új egyenruhában négyes sorokban állott föl és nagy lelkesedéssel üdvözölte a szultánt ezzel a kiáltással: Csok jasa szultán! A szultán sokáig beszélgetett a tengerészeti miniszterrel s azt a kívánságát fejezte ki, hogy a török flotta teljesítésére tegyen meg mindent. A miniszter már legközelebb flottajavaslatot fog terjeszteni a parlament elé. A parádé lefolyása nagyon fokozta a lakosság bizalmát, hogy a krétai kérdést Törökországra nézve kedvezően fogják megoldani.

A perzsa forradalom. A sah pártján lévő kozákok és a gilai kormányzó, Szpahdar vezérlete alatt álló forradalmárok között ma reggel a közelben levő Sahabad mellett harcz keletkezett, amelyekben a kozákoknak több halottjuk volt. Mint Baranovszki, az orosz követség dragománja és Sztokez őrnagy, az angol követség katonai attaséja, Sahabadból jelenti, a forradalmárokat a sah pártján levő kozákok megverték és a harcz folyamán tizenkettőt közülök megöltek. A kozákok részéről egy tiszt és három közlegény elesett, kettő megsebesült. A jövő hét folyamán az angol és orosz követség egy-egy hivatalnok Szardar Asszad elé Aliabadba és Szpahdar elé Jangimanba utaznak és kijelentik nekik, hogy további elnyomulás kétségkívül provokálná az idegen beavatkozást.

Teheránból jelentik: Kardiban az összeütközés a kozákokkal nagyon véres volt. Liakhow erős kozákcsoportokat küldött oda s ma reggel a forradalmárok minden oldalról megtámadták a kozákságot, de nagy veszteség árán kénytelenek voltak megfutamodni. A kozákok négy zászlót és egy hegyi üteget zsákmányoltak. A kozákok vesztesége egy halott és négy sebesült, a forradalmárok 12 halottat hagytak hátra, sebesülteiket pedig magukkal hurcolták. Az elesetteket nyomban eltemették és a foglyok közül a kozákok négy őriményt agyonlőttek. Ez az ütközet csak véletlen volt és legközelebb döntő mérkőzés lesz. Teheránban igen nagy az izgatottság.

Teheránból jelenti a Vossische Zeitung tudósítója: Ma korán reggel a lovas testőrség Sahabad ellen vonult és utközben megütközött a forradalmárokkal, akiket visszavert.

A szerb princek nevelése. A „Politika” szerb lap éleshangon cikket teszi szövé a két királyi herceggel neveltetését és követeli, hogy a dinasztia és az ország érdekében végre-valahára tisztázzák ezt a kérdést. Mindjárt azután, mikor György herceg lemondott a trónról, úgy határozott a kor-

mány, hogy Sándor trónörökös németországi egyetemen folytassa tanulmányait, György herceg pedig Angolországba utazzék. Azóta a volt trónörökös sok utitervet gondolt ki, de egyik sem valósult. A cikk sürgeti a kormányt, hogy szüntesse meg azokat az akadályokat, amelyek a volt trónörökös elutazását hátráltatják. Sándor trónörökös atyjával, a királylyal, jövő héten Ribarska Baniába utazik több heti fűrdözésre, György herceg ellenben otthon marad.

A szultán követsége a pápánál. A pápa tegnap a Galib bég vezetésével nála tisztelgő török követséget fogadta, amely hivatalosan tudatta vele az új szultán trónraléptét. A pápai csapatok tisztelegtek. Az audienzia a trónteremben volt. A követség vezetője a pápához beszédet intézett, amelyben bejelentette, hogy V. Mohamed megbízta a küldöttséget, hogy ő szentségével a szultán trónraléptését közölje. E megbízás annál kellemesebb, mert az ottomán nép egy részének főpásztorát és egyházi fejét illeti. Galib basa beszéde végén azt az óhaját fejezte ki, hogy a pápát a gondviselés hosszú étellel ajándékozza meg. Ezután a pápának a szultán levelét nyújtotta át. Ő szentsége azt válaszolta, hogy nagyrabecsuili a szultán jóakaratainak és barátságának jelét és arra kérte Galib basát, hogy szuverénjének tolmácsolja köszönetét. A pápa a szultánnak boldogságot kíván. A kihallgatás után a követség Merry del Val biboros államtitkárnál tett látogatást, aki délután viszonzolja az ottomán küldöttség látogatását.

A Tauern-vasut megnyitása.

Budapest, július 5.

Ma történt az alpesi vasutak utolsó részvonalának, a Tauern vasutnak megnyitása a király jelenlétében. Az uralkodó fogadtatására nagy előkészületek történtek, nemcsak Spittalban, ahol a vasutmegnyitási ünnepély lezajlott, hanem az egész utvonalon, amelyen az udvari vonat keresztül robogott Spittalban már a kora reggeli órákban, különösen a pompásan díszített pályaudvar környékén, élénk élet uralkodott. Tűzoltó- és hadastyán-egyesületek vonultak fel zenekaraikkal, ünnepi ruhába öltözött tanuló fiúk és leányok jöttek a vidékről és sorakoztak a fogadóépület előtt, ahol az állami és autonóm hatóságok hivatalnokai, a környező községek polgármesterei és képviselőtestületei is felállottak. Az uralkodó üdvözlésére többek között megjelentek: Schreiner miniszter, Hohenlohe herceg helytartó, számos titkostonácsos, magas állami hivatalnokok, dr. Derschatta, az osztrák Lloyd elnöke, az urakháza számos tagja, sok képviselő, a különböző minisztériumok képviselői, a papság, a karinthiai tartománygyűlés tagjai, az építési vállalatok főhivatalnokai. Ő felsége sátra előtt a gurki hercegek, Wrba vasutügyi miniszter, Potiorek hadtestparancsnok. Hein báró tartományi elnök várták ő felsége érkezését.

A király sátora és Gurk herceg püspök sátora vörös damaszttal és pompás délszaki növényekkel voltak díszítve. A két sátor között volt elhelyezve ő felsége mellszobra, efelett egy allegorikus csoport. Salzburgot és Karinthiát ábrázoló két nőalak, amely a szárnyas kereket tartja. Zászlók és virágguirlandok és mindennemű dísznövények tették teljessé a pályaudvar dekorációját. Az új Tauern-vasut mentén az összes községek és az állomások zászlódszt öltöttek. A hegyeket friss hó borította, ami emelte a táj szépségeit. Az idő pompás volt. Az alaguton való átutazás 12-14 percet vesz igénybe. Böcksteinban az épület előtt fénydömbbal díszített furógép van, amelyet ő felségének holnap bemutatnak. A furógép mellett egy képállványon van Michalek festménye: Egy akának megnyitása a Tauern-alagutban, amely ő felségének adandó ajándékul van szánva. A kép a furógépet munkaközben mutatja be. Gastein fürdőben a pályaudvar szintén igen gazdagon volt díszítve. A fürdő szállói és nyaralói, valamint az ut mentén lévő összes épületek a legkülönféléképen voltak díszítve.

Reggel 8 óra tájban Jenő főherceg jelent meg, akit az osztrák néphimnusszal fogadtak. Negyed kilenczkor az udvari különvonat berobogott a pályaudvarra. A zenekarok az osztrák néphimnuszra zendítettek. A hadastyán egye-

sületek tisztelegtek. A zászlókat meghajtották és hatalmas hoch-kiáltásokkal üdvözölte a pályaudvaron belül és kívül levő közönség a királyt. Őfelsége, aki az ablaknál állva, katonás köszöntéssel felelt a lelkes fogadtatásra, kiszállt az udvari szalonkocsiból, a főherceg felé indult, akit szívélyesen üdvözölt, azután a gurki hercegeknek nyújtott kezét. *Wrba* vasutügyi miniszter a királyhoz beszédet intézett, amelyben rámutatva az új vonal forgalmi és közgazdasági jelentőségére és a legyőzött nagy technikai akadályokra, kérte őfelségét, hogy nyissa meg a vonalat és tegye meg azon az első utat.

A király erre a következőképp válaszolt:

Megelégedésemre szolgál, hogy résztvehetek azon vasútvonal ünnepies megnyitóján, amely befejezése a Triesztel való második vasúti összeköttetésnek. Ezen új vasút megvalósítása az osztrák műszaki kart, a vasútépítéssel egyik legnagyobb és legnehezebb feladata elé állította. Hiven régi hírnevéhez, e feladatát is pompásan oldotta meg és ezzel oly művet hozott létre, amely a hazai vasutügy fejlődésének hervadhatatlanul dicső emléke lesz. Kívánom, hogy a most már befejezett vasút, amely oly sok köz- és magánérdeknek van hivatva szolgálni és amelynek létrejövetele tanúságot tesz az összes résztvevő tényezők harmónikus és hazafias összműködéséről, még nagyobb mértékben fellendítse a korábbi alpesi vasútépítésekkel oly szerencsésen megindított gazdasági fejlődést az állam és egész lakosságának javára. Szívesen teljesítem az új vonal megnyitására vonatkozó kérését.

Báró *Haichelburg* tartományi elnök Karinthia tartomány nevében ő felségéhez hódoló beszédét intézett, amelyre a király a következőképp válaszolt:

Szívesen jöttem ezuttal is karinthiai hercegségembe, hogy a Tauern-vasút megnyitóján résztvegyek. Örömmel fogadom kedves karinthiai hercegségem lakóinak változatlan hűségét és kívánom, hogy e vasútvonal — az utolsó a nagy alpesi vasutak sorában — az országnak, amelyet szívesen részesítek gondoskodásomban, gazdaságilag és kulturailag áldásos legyen.

A gurki hercegek ezután nagy segédlettel beszélték a megnyitó udvari vonatot és a sinpárt.

A király, aki ezután elhagyta a sátrát, a közelben álló miniszterekhez és titkos tanácsosokhoz fordult, akiknek kezét nyújtott, azután az üdvözlésre megjelent személyiségek bemutatkozását fogadta. Őfelsége ezután ellépett a pályaudvaron felállított tanulóifjúság előtt és egy fiú és egy leány által nyújtott virágokértát átvette, majd pedig, miután az egyesületi köldöttségek előtt elhaladt, kíséretével az udvari vonatba szállt. Néhány perczel később a megnyitó vonatot, amelynek mezdonya az osztrák sással és zászlókkal volt díszítve, a jelen voltak viharos hoch-kiáltásai mellett megindult az első utra. A többi ünnepi vendég a készen álló, szintén ünnepies feldíszített vonatokba szállt, amelyek rövid időközökben elindultak. Gasteinfürdőig a király utja megújuló lelkes tüntetések sorozata volt. Minden állomáson, ahol az uralkodó vonata áthaladt, sorfalat állott a községi képviselőtestület, a tanulóifjúság a tüzoltóság és a veteránegylet. Őfelsége élénk érdeklődéssel hallgatta *Wrba* vasútminiszter és dr. *Millemoth* vasútépítéstudományi osztályfőnök magyarázatait, akik az építkezés technikai részleteit fejtegették, s ismételtén kifejezést adott csodálkozásának s elismerésének úgy a vasút megépítése, mint a vidék természeti szépsége fölött.

Bécsből jelentik, az uralkodó ma este hét óra 44 perczkor udvari különvonaton Bad-Gasteinből Penzingbe érkezett és a pályaudvarról Schönbrunnba érkezett.

A „Salzburger Volksblatt“ közli, hogy a Tauern-vasút mai megnyitó ünnepén a király Steinwender alpolgármesterrel beszélgetve, elítélőleg szólott a reichsrathban dúló obstrukcióról, amely valóságos szégyene a parlamentárizmusnak. Később Stölzel képviselőt szólította meg az uralkodó s azt kérdezte tőle, mit gondol, helyre fog-e állani a reichsrath munkaképessége s mikor Stölzel azt felelte, hogy reméli, a király megjegyezte:

— Bizony, az volna a legokosabb.

Megemlítjük, hogy Bécsből még tegnap reggel

utnak indítottak egy udvari vonatot külön udvari étkezőkocsival a Tauern-vasút megnyitójához a király számára, mert attól tartottak, hogy a rendes udvari vonat nagy súlya miatt a meredek pályán használhatatlan lesz. Ez az udvari vonat Feldkirch állomáson várakozott, s így történt, hogy egy tehervonat beleszaladt és erősen megrongálta az udvari étkezőkocsit. Két vasuti alkalmazott az összelütközéskor megsebesült.

Kálvin emlékezete.

— A genfi ünnep. —

Budapest, július 5.

Kálvinnak, a nagy reformátornak, az emlékeztét ülték meg most Genfben. Kálvin halálának negyvenháromezred fordulójára adott alkalmat az ünnepségek, amelyeken érdekes tanulmányokat olvasnak föl a résztvevők Kálvinról. Kálvin emlékével különben is tele van Genf. A nagy székesegyház, ahol tanított, az utcák, — sok minden emlékeztet rá. Az emlékekből pedig kiemelkedik Kálvin nagy alakja, Kálvin a reformáció egyik legkiemelkedőbb embere, aki mint tudós is elsőrangú volt. A latin és a francia nyelveknek valódi tudósa, és akkora képzettségű ember, hogy méltán megilleti a „reformáció Aristotelese“ elnevezés. A teológiai tudományok óriása, aki az ő kora kiváló exegetái közül is kiemelkedett. Mint ember igazi apostol volt, az egyénisége gyűjtő és vonzó. Könnyen megérthető az a hatás, amelyet korára és az egész világtörténet fejlődésére gyakorolt.

Az ünnepre a világ minden művelt nemzetének protestáns egyházai képviselőket küldtek ki, hogy a svájci kálvinista egyházzal együtt ünnepelve, rokonérzésüknek és a Kálvin János emléke iránti tiszteletüknek kifejezést adjanak. Július 2-től július 10-ig tartanak az ünnepségek.

Péntek délben érkeztek Genfben a külföldi vendégek. Képviselve vannak Anglia, Magyarország, Egyesült-Államok, Belgium, Kanada, Németország, Elzász-Lotharingia, Dánia, Franciaország, Hollandia, Olaszország, Írország, Svédország, Ausztria, Skócia, Észak-Afrika missziói. Legtöbben jöttek Magyarországból, számszerint 125-en. A magyar ref. egyházat hivatalosan *Antal* Gábor püspök vezetése mellett gróf *Degenfeld-Schomburg* József, *György* Endre, *Eröss* Lajos püspök, *Péter* Károly egyházi kerületi titkár képviseli. Az evangélikus egyház képviselőjében *Zsilinszky* Mihály v. b. t. t., az unitárius egyház részéről pedig *Ürmösy* Miklós konzisztórium elnök jelentek meg. A július 2-iki fogadásnál a genfi nagybizottság részéről *Claparede* Sándor elnök és a Hungaria magyar egyesület tagjai élén dr. *Mádat* Andor egyetemi m. tanár fogadta a magyarokat, akiket néhány percz alatt szállásaikra kalauzoltak. Érdekes volt, hogy a vasutnál egy magyar leány, *Soltész* Mariska genfi egyetemi hallgató, néhai dr. *Soltész* Károly diósgyőri orvos leánya különféle térképeket osztott szét a genfi bizottság nevében a magyar vendégek között. E figyelem nagyon kellemesen lepte meg honfitársainkat.

Július 2-án délután 4 órakor *Claparede* genfi polgár, kinek neje hódmezővásárhelyi magyar leány, a magyarokat egyik előkelő szállodában feketére meghívta és igen szívélyesen üdvözölte. A francia üdvözlő *Tóth* Sándor karcagi h. lelkész és *Kónya* Gábor lelkész tolmácsolták. A magyar bizottság nevében *Bilkey* Pap István teol. igazgató és dr. *Kovács* István lelkész tanár válaszoltak. Este fél kilenc órakor Kálvin híres templomában a *Cathedrale Saint Pierre* ben *Doumergue* tanár tartott istentisztelettel egybekötött előadást Kálvinról. *Doumergue* a leghíresebb dogmatikus ma Genfben, érthető tehát az érdeklődés, melylyel hatalmas előadását fogadták. Nagyon feltűnt a magyarok előtt, hogy mily felséges szépen énekelnek a svájciak. Az óriási templom teljesen megtelt és a hivatalos hatóságok is résztvettek a konferencián.

Július 3-án reggel 8 órakor a Salle de la Reformationban ünnepi ülés volt. A nemes egyszerűséggel, de modern igényeknek megfelelő ke-

retokban épített óriási, templomszerű teremben szőszék és orgona van. Itt tartják a genfi reformátusok (száma 60.000) vallásos összejöveteleiket. A terem zsufolásig megtelt. Az ünnepi részletek ismertetése után az egész gyülekezet énekelt, majd *Henri Bergauer* genfi lelkész, a lelkészek társaságának elnöke, üdvözölte lelkes beszédben a megjelent vendégeket, kik közül a hivatalos küldöttek az emelvényen foglaltak helyet.

Gróf *Degenfeld* főgondnok röviden vázolta a magyar ref. egyház multját és jelen állapotát.

— Örömmel jöttünk ide — ugymond — hogy bizonyosságot tehesünk arról, mily őszinte rokonszenv és testvéries viszony köt minket egyfelől Kálvin nagy emlékéhez, másfelől önmagunkhoz.

Zajos taps követte szavait, amikor felemeltette, hogy a magyar kálvinisták 120 küldöttel jelentek meg. Beszéde után a közönség lelkesen tüntetett a magyarok mellett. Ezután a különböző nemzetbeli evangélikus és presbiteri egyházak, szövetségek, ker. társaságok, ifjúsági egyesületek vezetői mondották el üdvözlőleveleiket, akiket elsősorban is svájci részéről *Ern. Rochat* *Yhercier-Glardon* a pres. egyház elnöke köszöntötte lelkes szónoklatban. Érdekes volt a *Dryander* titkos tanácsos, II. Vilmos német császár udvari főpapjának beszéde, kit tüntető tapsokkal jutalmazott a közönség.

Délben a vendégek tiszteletére a genfi ref. egyház dejeuner adott. Itt ismételtén lelkesen tüntettek a magyarok mellett. Este 8 órakor a St. Pierre-templomban gyönyörűen sikerült cantate volt. Tegnap reggel ünnepies istentiszteleten *János* Zoltán debreczeni lelkész imádkozott. *Antal* Gábor püspök prédikált. *Belteky* Lajos hajduszoboszlói lelkész pedig gyönyörű régi magyar egyházi énekeket adott elő *Nemes Elemér* orgonakísérete mellett igen nagy hatással. Hétfőn francia nyelvű magyar estély volt.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK

Temesvármegye mai közgyűlésén *Hertelendy* Ferencz főispán bejelentette, hogy főispáni állásáról való lemondását benyújtotta. Báró *Sztojano* *Uts* György országgyűlési képviselő, dr. *Fülöp* Béla udvari tanácsos, a megyei függetlenségi párt elnöke, báró *Ambrózy* Béla, valamint dr. *Tornyai* Gyula, a kisbirtokos párt elnöke méltatták a főispán értékes működését és reményüket fejezték ki, hogy a viszonyok olyképp alakulnak, hogy *Hertelendy* főispán megmaradhat a megye élén.

TÁVIRATOK.

Uj szerb hadosztály.

Belgrád, július 5. (Saját tudósítónktól.) A hadügyi kormány Leskovácban felállítja a 7. hadosztály parancsnokságot, magát Leskovácot pedig erődített táborrá fogja átalakítani s már hozzá is fogtak a kaszárnyák és a sáncok építéséhez.

Az új francia nagykövet.

Pétersvár, július 5. *Louis*, az új francia nagykövet ma ideérkezett.

A francia flotta olasz vizeken.

Róma, július 5. (Saját tudósítónktól.) A *Corriere de Italia* táviratot kapott Toulonból, hogy a francia flotta 5. hadosztálya felsőbb utasításra készül az olasz vizekre indulni, hogy viszonzza az olasz hajóraj látogatását.

Közgazdasági táviratok.

Uj czukortruszt.

Berlin, július 5. (Saját tudósítónktól.) Oroszországban „*Kiewi* kivitel kereskedelmi társaság” címmel egy új vállalat alakult, amely nem egyéb, mint egy czukortruszt. Az új társaság feladatául tűzte ki a czukorkontingens észszerű felosztását és az árak képződésének szabályozását.

Konstantinápoly kölcsöne.

London, július 4. (Saját tudósítónktól.) Párisban és Londonban tárgyalások folynak Konstantinápoly városának 25 millió franknyi községi kölcsöne czéliből.

UJDONSÁGOK.

Az igazság költészete,

* * *

Volt idő, amikor a tudósok is impresszionisták voltak. Az emberi osztó igazság tudósai lelkesedtek a tömegbírókért, amely a rideg és kemény igazság helyeit a maga érzéseit teszi meg legfőbb törvénykönyvnek. És itél aszerint, hogy kedvesnek, kellemesnek, jó hatásúnak mutatkozik-e előtte az a nyomorult, aki életrehívást vagy halált jelentő pálczarecsenést vár tőlük. Volt idő, amikor az igazság tudósai rajongtak az esküdtbírókért. Aztán kezdődött valami józanág, megszükkült a mámor, amelybe belelengta a tudósokat az igazság költészete. És voltak a poéták mellett rideg-józanok, az érzések igazságának harcossai mellett jogos mérlegen nézők. Akik már csak egyetlen igazságot láttak, a rideget, a tények igazságát. És most jön az utolsó fölönás, a régi igazság, bálványok „Götterdämmerung“-ja, amikor elkergetik a poézist onnan, ahol igazság ül trónt. És halált hirdetnek az esküdtbírók, mert csalfa, mert impresszionista, mert hazug és mert — poéta. És ahol beköszöntött: Franciaországban, ott székel most a nyaka fölött az igazság-guillotine bárdja . . .

*

Az esküdtbírók tárgyalásait úgy néztem mindig, mint valami nagyszerű színjátékot. Az igazság durva commediája volt ez — tele forrással, izzással, fölegyenesedő és magukba rokkánó hősökkel, tajtékozó sorsüldözöttel és vézna mámoros üldözőkkel, diadalmasokkal és utszéli hullákkal. Láz volt a terem, egyetlen izzás a levegő, izgalommal, szenzációkkal, vérrel teli, mintha csak színpadnak lett volna az igazság, amelynek a deszkáiból a harcok mámore, a legyőzetés, a diadalmaskodás poézise ütközött volna ki. A komor tónusu, méltóságosan ivelt cifraságu emelvényeken művészek ültek, — az anyag velük szemben: tizenkét emberi lélek. Micsoda művészet volt az: ezen az élő, minden hangra rezzenő, minden érintésre vonagló matérián dolgozni. Akik beszéltek, muzsikusként voltak, nagyszerű szimfóniák merész dalosai, akiknek az ajkáról lágy, panaszos, melódiák és izzó, nyers hangok törtek föl. És a nagy instrumentum ott volt velük szemközt: tizenkét lélek volt a hangszer, ezen kellett egy-egy elmés vagy puha akkordot kihozni. Micsoda művészet volt ez a játék. . .! És harcolt meg a termet. Igazi harc, vérbe menő, emberért közdött. És hogy törték ki a nagy, ősi állati ösztönök az emberekből. . .! Hogy tört össze a társadalom hateresztendő munkájának minden eredménye. És hogy állott ottan az ember, meztelenül, minden belékényszerített simaságot, konvencziót lehánva magáról. . . Az ősi ösztönök ültek orgiát, menekésre leső vádolt hörgött az izgalomtól, vért szagolt üldöző lihegett meg a futásban, izgatott, kipirosodott arcu emberek feszültek meg a lázban. . . És a nehézságu levegőben merészen, bugva hőmpölygött végig a playdoyen egy-egy meleg muzsikájú mondata . . .

A harcok el fognak tűnni az igazság csarnokaiból. A vérszín, amelyre aranyat vert a poézis, szürkére kopik, az emberek muzsikáló szava szárazan rezdül, a nagy szenvedélyek még az árnyékukat is kívül hagyják. És nem szívárogi ki belőlük a tárgyalási termék fehérszínű világosságába semmi. Ős ösztönöknek rideg sulya lesz, — a nagy mérleg leméri őket, a tudósok pedig átszámítják sulyosító és enyhítő körülményekre. A hus és vér életből száraz, tényálladékokká aszott, ösztövérváz fog csak megzördülni odabent. Pápaszemek tekintenek bele paragrafusba szedett könyvekbe, amelyekből keményen, érzéstől meg nem reszkető hangon szól ki az igazság. A font húst megítélik Shylocknak, ha pedig Portia bebizonyítja, hogy vér nem volt kialakva, akkor szabadon eresztik a gaz Antóniát, aki aranyat csalt ki a zsidótól. . . . A tömeg uralkodni fog könyörtelenül, szoros lesz a gyeplője, csak az emberi lelkiismeret lesz

tágabb. A tömeg jogot kér és az uralkodó társadalmi osztályok igazságait ráveri a benne megbotló vádlóra. De lesz igazság a törvény szerint: száraz, rideg, fázó, színtelen, — de igazság! És nem fognak gyilkosokat fölmenteni csak azért, mert a védő megmarta az élceivel az ügyészt. . . És nem fognak embereket a börtönbe ölni csak azért, mert a nagy Galeotto megfertőzte az esküdtek lelkét. . . Lesz igazság és lesz törvény.

Csak a poézis könnyezi meg az igazságot.

*

Jogász vagyok, törvényt tisztelő és igazságot szerető. Halált kiáltok az esküdtisztekre. De a poézisra szomjas lelkem, amely annyiszor furdott meg a nagy törvénytörő harcok izgalmaiban, sikongva siratja az igazság költészeteit.

d.

Kérjük azokat a t. cz. vidéki előfizetőket, kiknek előfizetése július hó elsejével lejárt hogy a lap megrendelését minél előbb megújítani sziveskedjenek.

Lakóhelyváltozás esetén arra kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy új címüket idejekorán közöljék velünk. Minden erre vonatkozó bejelentéshez szüksége van a kiadóhivatalnak, egyúttal arra a czimszalagra is, amelyvel az előfizetett példány a legutolsó tartozkodás helyére ment. Külföldre való költözködés esetén kérjük a portókülönbözet megtérítését is.

Nyáron az egész furdó-évad alatt előfizetőink kívánságára a lapot bárhová utánuk küldjük, még akkor is, ha többször változtatják tartozkodásuk helyét.

A főváros környékén levő nyaralókba idején pontosan viteljük a lapot.

NAPIREND. Naptár. Kedd, július 6. — Róm. kath.: Izaiás pr. — Prot.: Zaránd. — Görög-orosz: jun. 23. Agripp sz. — Zsidó: Tham. 17. — A nap két reggel 4 óra 10 perczkor. nyugszik este 7 óra 57 perczkor. — A hold két este 10 óra 32 perczkor, nyugszik reggel 7 óra 6 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.
A főváros központi választmányának ülése délután fél 5 órakor. — A „Magyarok bejövetele“. Feszty Árpád körképe a Városligetben. Nyitva reggel 8-tól este 11-ig. Belépődíj 60 fillér. — A Nemzeti Szalon kiállítása. Nyitva 9-6 óráig. Belépődíj 1 korona. — Állandó kiállítás a Könyves Kálmán szalonjában. Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Az új Művészeti Szalon (Kecskeméti-utca 3.) Nyitva egész nap, Belépődíj nincs. — Az Uránia kiállítása (Kigyó-tér) nyitva egész nap. Belépődíj nincs.

Nyitvalevő muzeumok és könyvtárak: A Nemzeti Muzeum régiségára 9-12-ig. — A Szépművészeti Muzeum 10-2-ig. — A Mezőgazdasági Muzeum 10-1-ig. — A Néprajzi Muzeum 3-6-ig. — A Fővárosi Muzeum 3-6-ig. — Az Iparművészeti Muzeum 9-6-ig. — A Történelmi Képcsarnok 10-től 12-ig. — A Széchenyi Muzeum 10-12-ig. — Az Aquincumi Muzeum egész nap. — A Ráth György Muzeum 10-4-ig. Az Erzsébet-Muzeum 9-től fél 1-ig és 3-4-ig. — A Nemzeti Muzeum könyvtára 9-4-ig. — Az Akadémia könyvtára 3-7-ig. — Az Egyetemi könyvtár 9-12-ig és 3-8-ig. — A Fővárosi könyvtár 9-2-ig. — A kereskedelmi Muzeum könyvtára 9-2-ig és 6-8-ig.

— Személyi hírek. Báró Aehrenthal közös külügyminiszter, aki a múlt hetet Bécsben töltötte el, vasárnap Reichenauba utazott, ahol családja nyaral; a külügyminiszter több napig marad családjának körében. — Gróf Nákó Sándor fiúmei kormányzó, aki szombaton este nagyszentmiklósi birtokáról a fővárosba érkezett, még az éjjel elutazott Bécsen át Párisba. — Neudov orosz főkonzul Konstantinápolyból ma Budapestre érkezett és átvette a főkonzulátus ügyeinek vezetését. — A pápa ma gróf Szécsen vatikáni osztrák-magyar nagykövetet külön kihallgatáson fogadta. A nagykövet gróf Pálffy új nagykövetségi tanácsost mutatta be. — Földes Béla országgyűlési képviselő, egyetemi tanár ma este Párisba utazott.

— A gyengélkedő hercegprímás. Vaszary Kolos bíboros hercegprímás állapota az elmúlt napokban — mint közöltük — nem volt kielégítő. A hercegprímás környezetete azonnal értesítette a háziorvost, dr. Jordán Ferencz rókuskórházi főorvost, aki megállapította, hogy egy diéta-hibából származó muló indiszpozícióban kívül semmi baj nincs.

— Az alkotmánypárt vacsorája. Az országos alkotmánypárt július 6-án kedden este 8 órakor Kovács E. M. városiigeti pavillonjának éttermében pártvacsorát tart.

— A király ischlen. Berlinből jelentik, hogy az a bécsi jelentés, amely szerint a király a váltság miatt halasztotta el ischli utját, téves és tendenciózus. Az ischli séjour elhalasztásának igazi oka, mint a „Berl. Localanz.“ bécsi levelezője jelenti, az, hogy ischlen zord időjárás uralkodik, miért is dr. Kerzl, a király orvosa tiltakozott a király odautazása ellen, sőt amikor a király ragaszkodott elhatározásához, hogy nyaralását megkezdje, Kerzl doktor kijelentette, hogy akkor ő nem vállal felelősséget, mire a király elállott utazási tervétől. Később érkezett bécsi távirat azt jelenti, hogy jól informált helyről eredő közlés szerint a király véglegesen július 10-én fogja ischli tartózkodását megkezdeni.

— Ferdinánd király Körömczbányán. Ferdinánd bolgár király ma délelőtt Körömczbányára érkezett s egyenesen a városháza elé hajtatott. Ferdinánd bolgár király Huszóczy rendőrkapitány előtt azt az óhaját fejezte ki, hogy a kir. pénzverdét óhajta megtekinteni. A kapitány azonnal értesítette a pénzverde igazgatóságát a bolgár király látogatásáról. A király titkársa és egy főmérnök kíséretében a pénzverdébe hajtatott, hol Reitzner min. tanácsos, igazgató fogadta. A pénzverde megtekintése után Reitzner igazgató és a rendőrkapitány kíséretében a felség az ugynevezett Mária királynő házába ment. Utközben betért egy ékszerüzletbe és apróságot vásárolt. Innen a szent-ferenczrendiek kolostorába ment, hol Vavro házfőnök fogadta. Ferdinánd király itt megtekintette a Zsigmond király korabeli kápolnát és a templom régi, kézi festményeit, a régi miseruhát és a gót stílusú refektoriumot. Innen kijöve egy helyi vonatkozási képeslap-kereskedés keltette fel figyelmét és betért vásárolni. A Mária-királynő házában megtekintése után a Szarvas-szállóba ment ebédre. Palkovics városi polgármester üdvözölte a királyt. Ebéd után a király a polgármester, a pénzverde igazgató és a rendőrkapitány kíséretében megtekintette a levéltárt és muzeumot és délután visszautazott Szent-Antalra. A nép mindenütt illő tisztelettel üdvözölte a királyt, amit a felséges vendég láthatólag szívélyesen fogadott.

Ferdinánd király a körömczbányai városháza megtekintése után automobiljára szállt kíséretével és a polgármesterrel együtt és a Körömczbánya város tulajdonát képező Zólyom-völgy mulatóhelyre ment, hol meguzsonázott, majd 6 óra Szent-Antalra utazott. A polgármester Zólyom-völgyből egész a város határáig kísérte Ferdinánd királyt.

— Györgye csáfolat. Miután hetekig czáfolatlanul maradtak a Györgye szerb ex-trónörököséről szóló nem éppen kellemeseknek mondható hírek, most hivatalos szerb források a következő czáfolatot röptik világgá:

„Az utóbbi időben több osztrák és magyar lap majdnem minden nap különböző híreszteléseket közöl György herceg magántermészetű ügyeiről, amely híresztelések többnyire egy, a herceg iránt ellenséges és alsóbbbrangu belgrádi lapból vannak véve és azután tendenciózusan kiszinezve. Fel vagyunk hata mazva mindezen híreszteléseket alaptalanoknak minősíteni és mértékadó helyről fel vagyunk hatalmazva kijelenteni, hogy a legutóbb elterjedt azon hír, amely arról szólt, hogy György herceg és az összeesküvők között konfliktus van, hogy az összeesküvők a herceg ellen akciózt fejtenek ki és hogy a hadügyminiszter esetleges incidensek ellen intézkedéseket tesz, nem felel meg a valóságnak.“

— Eulenburg herceg. Eulenburg Fülöp herceg, aki berlini palotájában tartózkodik és ott várja be a végtárgyalás kezdetét, súlyos beteg. Tegnap és tegnapelőtt kénytelen volt ágyban maradni és a törvénytörő orvosok, akik megvizsgálták, szivgörcsöket konstataáltak. Nem lehetetlen ilyen körülmények között, hogy a herceg nem fog megjelenni a tárgyaláson.

— Meghalt zeneszerző. Boroszlóban dr. Bone zeneszerző és az egyházi zeneirodalmi kir. akadémia tanára ma meghalt.

— Lezuhant turista. Kemoteniből (Mádele terület) jelentik, hogy egy Nol nevű aaleni turista 300 méter magasságból lezuhant és meghalt. Holttestét expedíció szállt le.

— **Kilüntetés.** A király *Benedek* Sándor budapesti lakosnak, a *Fried és Benedek* parkettagyáros cég főnökének, kereskedelmi és ipari téren szerzett érdemei elismerésül, a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— **A „Zeppelin I” cselhoz ért.** Minden fenakadás nélkül és anélkül, hogy utjában bármily csekély baj érte volna utól, a „Zeppelin I.” német birodalmi léghajó elérte célját, vagyis Metzét. A nevezetes léghajó-utról ez a tudósítás érkezett. Biberachból táviratozzák, hogy a „Zeppelin I.” léghajó tegnap éjjel röviddel tizenegy óra előtt csillagos időben megkezdte Metzbe irányuló utazását. *Metzből* jelentik, hogy a „Zeppelin I.” birodalmi léghajó röviddel nyolcz óra előtt simán kikötött. *Metzből* egy másik távirat ezt jelenti: Arra a hírre, hogy a „Zeppelin I.” léghajó odaérkezik s hogy a léghajócsarnokban a hadsereg számára el fogják helyezni, korán reggel nagy néptömeg csődült a léghajócsarnok környékére. A mikor a „Zeppelin I.” néhány percczel nyolcz előtt a szemhatáron látható lett, hurrá!-kiáltás hangzott föl, amely abban a mértékben erősödött, amelyben a léghajó közeledett. Egy-két percczel nyolcz óra után a léghajó leszállt a gyakorló-térre, ahol helyőrségi katonák segítettek a léghajósoknak. Katonai koronát vontak a léghajó körül, hogy a néptömeget megfelelő távolságban tartsák tőle. A léghajót minden baj nélkül bevitték a léghajócsarnokba. *Sperling* őrnagy azt mondta az újságíróknak, hogy a „Zeppelin I.” legutóbbi utazásai óta nyert tapasztalatokat egyre nagyobb sikerrel hasznosítják s hogy teljesen biznak abban, hogy Zeppelin léghajójával a jövő évre tervezett *északsarki utazást meg fogják tenni.* *Metzből* táviratokat küldtek *Vilmos* császárnak és gróf *Zeppelinnek.*

— **Csimadományozás.** A király a magyar földművelésiügyi miniszter előterjesztésére *Zarka* Elemér főmérnöknek, az államszolgáltatás történet megvalósítása alkalmából, a műszaki tanácsosi címet adományozta.

— **A Fenyvessy—Olay-affér vége.** Jó ideje már, hogy *Olay* Lajos volt országos képviselő és *Fenyvessy* Adolf, az országgyűlési gyorsíróhivatal főnöke közt támadt összeszólalkozásból *Olay* panaszára *Fenyvessy* Adolf ellen fegyelmi eljárást indítottak. Több tárgyalást tartottak már ez ügyben; a legutóbbi tárgyaláson a panaszos és a védő indítványára pótlólag több tanu kihallgatását rendelték el. Ma volt ebben az ügyben a képviselőház elnöki fogadótermében az újabb tárgyalás. A fegyelmi tanács tagjai *Justh* Gyulának, a képviselőház elnökének elnöklésével *Náway* Lajos alelnök, *Leszkay* Gyula háznagy, *Hammerberg* László és *Szmrecsányi* György képviselőházi jegyzők voltak; az ügy előadójaként *Lázár* Lajos, az elnöki osztály osztálytanácsosa szerepelt. Elnök a tárgyalást megnyitva konstatálta, hogy a legutóbbi tárgyalás alkalmával elrendelt tanukihallgatások megtörténtek; egyben felolvastatta *Olay* Lajos királyi közjegyzőnek a bizottsághoz intézett levelét, amely szerint a *Fenyvessy* Adolf ellen tett fegyelmi panaszát visszavonja. A fegyelmi tanács ezután visszavonult határozathozatalra afelett, hogy ily körülmények közt a további eljárást szükségesnek tartja-e. Mintegy félóra tanácskozás után *Justh* Gyula elnök kihirdette a fegyelmi tanácsnak szöveggel hozott azon határozatát, hogy mivel *Olay* Lajos panaszát visszavonta, a további eljárást megszünteti.

— **A bányatiszt tragédiája.** *Heyda* Andor kincstári bányatiszt, mint *Petrozsényből* sürgönyzik, tegnap *halántékon lőtte* magát és azonnal meghalt. A huszonkétéves, előkelő családból származó bányatiszt szerelmes volt egy petrozsényi család leányába, de szülei nem akartak beleegyezni abba, hogy feleségül vegye. A szerelmes fiatal ember ezért annyira elkeseredett, hogy öngyilkossá lett.

— **Dr. Hamman tanácsos pöre.** Berlinben az I. számú kerületi törvényszék esküdtbíróvága előtt ma kezdődött a tárgyalás dr. *Hamman* valóágos titkos követségi tanácsos ellen, akit a büntetőtörvénykönyv 154. §-ába ütköző vétséggel, tudatos hamis esküvel vádolnak. Mint mellékvádló *Schmitz* Brunó állítólag károsult tanár csatlakozott a vádhoz. Az esküdtszék megalakítása után a tárgyalást mind a közönség, mind a sajtó számára zárlatnak minősítették.

— **Tanarok gyűlése.** Az Országos Középiskolai Tanáregyesület Selmeczbányán tartotta negyvenharmadik évi közgyűlést, amely minden tekintetben fényesen tanuskodott arról a magas színvonalról, melyen a középiskolai tanárság áll, másrészt arról a szép testületi szellemről, amely az immár 1500 tanárt magába foglaló szervezet minden tagját áthatja.

A selmeczbányai vasúti állomáson a város notabilitásai várták az érkező egyesületi vezetőséget, melyet *Horváth* Kálmán polgármester szíves szavakkal üdvözölt. *Négyessy* László elnök szép válasza után az egész társaság a bányász-zenekar hangjai mellett a városba indult. Este ismerkedő összejövetel volt, amelyen a város előkelősége, köztük számos hölgy is megjelentek.

A közgyűlést, amely a főiskola nagytermében folyt le, a református, evangélikus és katolikus tanáregyesület képviselői: *Gulyás* István, *Szigethy* Lajos és *Jurkovich* Emil üdvözölték, a város nevében *Horváth* Kálmán polgármester, a főiskola képviselőjében *Fodor* László professzor, a polgári iskola tanítóegyesület megbízásából pedig *Redöthy* Vladimir polgári iskolai igazgató tartottak üdvözlő beszédet. *Négyessy* László elnök helyesléssel fogadott megnyitó beszéde után következett *Hajtai* Ferencz (Jászberény) előadása „Nemzeti tudományosságunk és az iskola”, majd *Mikola* Sándorné (Budapest), amelyben bemutatta a matematikai reformbizottság díszes kötetét, amely az egyesület költségén megjelent és nemsokára a világhírű *Teubner*-cégnél német nyelven is megjelenik. A közgyűlés mindkét előadót lelkesen fogadta, *Vitális* István tanár vetített képek segítségével szép előadást tartott Selmeczbánya múlt és jelen történetéről. A napirend befejeztével közébéd volt a városi vigadóban, mely hatalmas arányai mellett is alig tudta a megjelenteket befogadni. A nap többi részét a város nevezetességeinek, a kohóknak, bányáknak és gyűjteményeknek megtekintésével töltötték el.

A gyűlés második napján vasárnap bemutatta *Szekely* István az egyesületi évről szóló beszámoló jelentését, *Müller* József a pénztárról, *Rados* Ignác a segélyalapról, meg a fűrdőkönviktusról szóló jelentést. A közgyűlés tudomásul vette a jelentéseket.

Miután gróf *Apponyi* Albert, *Molnár* Viktor államtitkár, *Beöthy* Zsolt, *Bozoky* Endre és *Frankl* István üdvözlő iratait felolvasták, megválasztották *Burány* Gergely csornai prépostot és *Molnár* Viktor államtitkárt tiszteletbeli tagoknak. Következett *Jancsó* Benedek előadása „Nemzeti közművelődés és középiskolai tanárság” címen, amelyet hosszas tapsokkal fogadtak. Rokonszenvesen fogadták *Badrei* Akos fejtegetéseit is a tanári közszellemről, meg *Szabó* Marionét a földrajz oktatásáról. Végül egyhangú lelkesedéssel elhatározták, hogy a jövő évi negyvennegyedik közgyűlést Nagyvárad város törvényhatóságától érkezett szíves és meglehangú meghívás értelmében Szent László városában tartják, mire a közgyűlés *Négyessy* László elnök ünneplése között véget ért. A közgyűlés lelkes turistái a selmeczbányai tartózkodást a páratlan szépségű környék látogatására használták fel.

— **Örületben.** Kopenhágában borzalmas dráma játszódott le a minap. *Destinou* Károly, ötven év körüli volt svéd földbirtokos, egy idő óta a *Frederiksberg* városrészben levő villa földszintjén lakott a feleségével. Az asszony az utóbbi időben többször panaszkodott ismerőseinek a férje egyre növekedő idegessége miatt. Különösen melegebb napokon nőtt ez az ideges állapot valóságos őrülletté; ilyenkor feleségével szemben tetlegességre is vetemedett. A minap a ház egyik lakója a *Destinou*-család lakásába vezető előszoba ajtaját nyitva találta. Miután a csöngetésre senkisémet lenkeizett, bement egyenesen a lakásba. *Destinou* holtan feküdt a padlón; egy duplacsövű vadászfegyverrel a szájába lőtt, ami szízsakitotta a fejét. A hálószobában a felesége feküdt rémes állapotban. Élettelenül ült egy széken s borzalmasan megcsonkított feje véresen cüngött alá. Férje egy fejszével husz sebet ejtett a fején. A szobában semmi nyoma sem látszott a küzdelemnek.

— **A kovács meg a cserepes.** *Berei* József káznokvác és *Bak* János cserepesmester egy leányt csaptak a szelet. Em att természetesen ellenséges viszony volt köztük s *Bak* nyíltan többször is hangoztatta, hogy vetélytársát el fogja tenni láb alól. *Berei* a tenyegelő szándékáról értesült s hogy megelőzze a szerelmes cserepest, tegnap este a budatoki-ut 91. számú házban lévő korcsma előtt megleszte *Bakot* és egy nagy zsebkéssel háromszor nyakszirtre szurta. *Bak* szörnyet halt. Cserepest a rendőrség letartóztatta.

— **Hadihajóink elindulása Triesztből.** Tegnap délután két óraker a császári és királyi hajóraj második hajóhadosztálya elindult a trieszti kikötőből. Éjfélkor a *Lacoma* hadihajó indult el. Ma reggel az első hadosztály, hét óraker a torpedónaszádok és a harmadik hadosztály többi hajója távozott a kikötőből.

— **Elhunyt egyetemi tanár.** A budapesti tudományegyetem hittudományi karát súlyos vesztés érte. A fakultás egyik legrégebb professzora, dr. *Berger* Ev. János m. kir. udvari tanácsos, az egyetemnek volt rektora és dékánja, jászi apát, hosszas szenaadés után 68 éves korában tegnap este meghalt. Kitünő érdemeket szerzett egyetemen, mint hazai papnevelésünk körül. Három évvel ezelőtt betegeskedni kezdett. Pár hónappal ezelőtt kénytelen volt ágyba feküdni, melyből nem kelt föl többé. Halála hírére az egyetem épületeire kitépték a gyászlobogót. Az egyetem tanácsa dr. *Szekely* István rektor elnöklésével ülést tartott, amelyen kifejezést adva gyászának, egyben elhatározta, hogy a ravatalra koszorút helyez, külön gyászjelentés ad ki, az egyetemi templomban gyászünnepet rendez, a temetésen és a rekviemen testületileg jelenik meg. A temetés július 6-án, kedden délután 4 óraker lesz a *Liliom*-utca 35. sz. a. gyászházból.

— **Az északsarki léghajó-ut.** A gróf *Zeppelin* által tervezett északsarki ekspedícióról *Helgesell* titkos tanácsos egy hozzáintézett kérdésre így nyilatkozott:

— Az ekspedíciónak nem az a főcélja, hogy az északi sarkot elérje, hanem az, hogy az északi vidékeket keleti Grönlandtól egészen a *Ferencz József*-földig tudományos szempontból kikutassa. Az északi sark elérése tudományos tekintetben kevésbé érdekes. Az északi sark tudvalevőleg mint matematikai pont épp oly fontos és értékes, mint nagyobb szélességű fokokon bármely más pont. Ezt tudós kongresszusokon már többször kijelentették. Ennél sokkal érdekesebb ezidő szerint még ismeretlen vidékeknek földrajzi kikutatása. Ezt a feladatot az expedíció meg fogja valósítani, amennyire a léghajó szerkezete és munkaképessége megengedi. Gróf *Zeppelin* léghajója legelső sorban alkalmas arra, hogy vele tudományos célok érdekében dolgozzanak. A léghajó nemcsak kényszerűségből fog a jégcsíkra leszállni, hanem azért is, hogy az expedíció tagjai geofizikai vizsgálatokat tegyenek. A vállalatot gondosan fogják kidolgozni és megvizsgálni, de az elindulás időpontjáról még most nem lehet szó. Most még csak az bizonyos, hogy a kutatást a sarki nyár folyamán fogják tenni, a mikor a hőmérséklet többnyire öt fok és csak ritkán hanyatlík nulla alá. A le nem nyugvó nap és az egyenletes hőmérséklet nagyon kedvező lesz a kutatóknak.

— **Lemoine büntetése.** A párisi büntető rendőrség *Lemoine* gyémánthamisítót hat évi fogságra, 3000 frank pénzbüntetésre és öt évi száműzetésre ítélte. Az ítélet elvben kötelezi *Lemoinet* *Wernher* kártalanítására és ennek egyelőre 10,000 frankot ítél meg.

— **Megölte a családját.** *Serán* Pável silingyiai lakost múlt hó 21-én halva találták *Gyarmatán* apósa házában. Lilitólag öngyilkos lett és mint ilyen temették is el. A faluban azonban mást beszéltek. Suttogták az emberek, hogy *Serán* a családja tette el láb alól, mert rossz viszonyban élték a vővel. Ez a kősa hír a csendőrség fülébe is eljutott és az ottani csendőrmester titokban nyomozni kezdett. Kiderült, hogy *Serán* Pável, aki *Silingyán* lakott, nemrég nőt vett egy gazdag *gyarmatái* leányt. Az esküvő már régen meg volt, de az ígért hozományt *Serán* nem kapta, daczára annak, hogy azt az esküvő napjára ígérték. Ezenkívül még több követelni valója is volt az apósával szemben, aki minden követelés elől teljesen elzárkózott. *Serán* e hó 21-én *Gyarmatára* rándult, hogy apósával ezt az ügyet végleg rendezze. A család azonban másképp rendezte el ezt az ügyet. Mikor a vő heves jelenetet rögtönzött és erőyes hangon követelte a jussát, a család tagjai reárontottak, a földre teperették és megfojtották. Hogy a gyanút maguktól elhárítsák, a meggyilkolt ember holttestét felvitték a padlásra és ott egy kőtérre felkasztották. A gyilkos após ellen ma följelentést tettek, mire az ügyész elrendelte a letartóztatását.

— **Munkások tüntetése.** *Palermóban* a hajógyári és kikötőmunkások tüntetést rendeztek, mert elégedetlenek az új hajózási szerződésekkel. A tüntetés után nagy zavargás volt. A munkások megakarták akadályozni egy postagözönsnek *Nápoly* felé való indulását és emiatt összetűztek a csendőrökkel. Sok tüntetőt letartóztattak, de később valamennyit szabadonbocsátottak. A munkáskamara kimondta az általános sztrájkot.

— A görög királyné utja. Olga görög királyné Krisztofol görög herceggel és kíséretével hat heti kura után ma délután Berlinen át Pétervárra utazott.

— Tűzoltóságok a fővárosban. A magyar tűzoltóság országos egyesületének igazgató-választmánya szombaton délután tűzoltói próbákat rendezett a fővárosi hivatásos tűzoltóság Orczy-uti gyakorló-terén. A választmány ezúttal a Vadász és Geizer-féle ugró-ponyvákat, valamint az önműködő oltókészüléket próbálta ki. A gyakorlaton az ország minden részéből nagy számban jelentek meg tűzoltóságok és a vendégek sorában ott volt Almády Géza fővárosi tanácsnok is, a fővárosi tűzrendészeti ügyek vezetője. Vasárnap délelőtt Szel Lajos mérnök, egyesületi tag tartott előadást a nagy feszültségű villamos vezetékek veszedelméről a cső-vezeték nézve. Ordódy Béla tanár a különböző robbanó motorok szerkezetét ismertette. Délután több mint 70 tűzoltó Weisz Manfréd csepelszigeti főnöke vezetésével a Balaton közepébe ment, ahol Stern Richárd gyárigazgató és tűzoltó-parancsnok, a tűzoltó-egyesület választmányi tagja, mutatta be a vendégeknek a fővárosi hivatásos tűzrendészeti berendezéseit. Azután a gyári tűzoltóság tartott gyakorlatokat, amelyeket Stern Richárd személyesen vezetett, utána pedig Weisz Manfréd úszónára látta vendégül a tisztakat.

— Légihajós baleset a Balatonon. Siófokról jelentik, hogy egy Bécsből két katonatiszttal felszállt léghajó, mely azon igyekezett, hogy a Balaton somogyi partján kössön ki, Siófok és Balatonföldvár között szombaton a Balaton közepébe zuhant. A szerencsés véletlen azonban egy, a Sióban horgonyzó motoros hajó képeben megjelent és a léghajó köteleibe kapaszkodó, bőrig ázott katonatisztet kimentette. A katonatiszt megmentése után ugyanazon hajó a léghajót is szárazra vontatta, hol összecsomagolva, vasuton küldötték vissza Bécsbe.

— Castro. Castro, Venezuela volt elnöke a santanderi fogadóból a közel fekvő Sardinera tengerparti fürdőhelyre költözködött feleségével s ott nyaralót bérelt. Castro folytonosan orvosi kezelés alatt áll. Az izgalmas lelkű nagyon megviselték ugyan, de energikusan beszél és bizik ügyének jobbrafordulásában. A venezuelai eseményeket Castro Észak-Amerika intrikáinak tulajdonítja.

— Milliós ékszerablás. Londonból jelentik, hogy szombaton hihetetlen vakmerő módon raboltak el az ottani Mexikó-kávéházban körülbelül öt-negyedmillió korona értékű ékszert Goldschmidt párisi ékszerészétől. Az ékszerész a toalett-szobában volt és a mosdó előtt állva, a kezét mosta. Mellette a toalett-asztalon hevert egy bőrtáska, amelyben százezer font sterlingnél nagyobb értékű, mindenféle drágakő és gyémánt volt. Egyszerre belépett egy ember, fölkapta a táskát, több más ember pedig ugyanabban a pillanatban megragadta Goldschmidt kezét. Az ékszerész küzködni kezdett támadóival. Nagynehezen kiszabadította magát, de a rablók ekkor hirtelen eltűntek.

— A Szepesiek Országos Kongresszusa. A Szepesség lakossága, hogy elszakadt fiaival az összeköttetést fentartsa, Iglón, augusztus hó 2-án, 3-án és 4-én országos kongresszust rendez. A város polgársága erkölcsi kötelességének tekintik, hogy idegenbe szakadt fiait kellő pompával fogadja s intézkedik, hogy diadalpompával, drapériák s zászló-tenger által külsőleg is kifejezze szeretetét. A kongresszus iránt igen élénk érdeklődés mutatkozik mindenfelé s az előjelekből ítélve, a várt siker nem is fog elmaradni. Legújabbán még Maléter Zoltán, a szamosvölgyi vasút igazgatója és gróf Csáky Albin v. b. t. t. vállalták el a védnökséget. A kongresszus rendező-bizottsága intézkedett, hogy a vendégek kellemes szórakozásban részesülhessenek. Hogy az utazást megkönnyítsék a kongresszust látogatói akaróknak, a rendező-bizottság kieszközölte, hogy az államvasutak és a cs. kir. szab. kassa-oderbergi vasút igazgatósága a szepesiek kongresszusán résztvevőknek a vasúti jegynél 33 százalék kedvezményt engedélyez.

— Öngyilkos kereskedő. Kohn Izidor aradi jómódú kereskedő ma nyakát késsel elvágta és szörnyethalt. Tetének oka állítólag az, hogy házura a Kohn által régen birtokolt területet másnak adta bérebe.

— Beleszállt a kútba. Bujanovics Jenő szabadkai földbirtokos ittasan ment haza és az udvaron lévő kútból vizet akart huzni, de beleszállt. Kihúzták, de oly súlyos zúzódásokat szenvedett, hogy haldoklik.

— Új veszedelem Messzinában. Vasárnap délelőtt megint iszonyú rémüfel támadt Messzinában. A Torrento Bocca közelében lévő romokban tűz támadt. Katonák és matrózok eloltották a tüzet. Reggel három óraker földrengést éretek. Délután 2 óra 25 perczkor ismét erős földrengés volt földalatti moraj kíséretében, majd könnyebb lökés következett, 2 óra 45 perczkor ismét rengett a föld.

— A villamos. A Váci-ut 88. számú háza előtt tegnap délután a villamos, amelyet Sipos János vezetett, elgázolta Varga János gyári munkás négyéves Etelka nevű leánykáját, aki nyomban meghalt. A rendőrség megállapította, hogy a gyermek minden felügyelet nélkül játszott az utcán. A vizsgálóbíró büntjékként zár alá vetette a villamos kocsit. Sipos János kocsivezetőt pedig becsikérték a főkapitányságra. Tegnap éjjel tizenegy és fél óra tájban Farkas József üzleti szolga, aki kissé ittas volt, a Ferencz József-hídon gyalogment-át Pestről Budára. Utközben egy jókedvű társasággal találkozott, amelynek egyik tagja tréfából háromszor a levegőbe lőtt. Farkas erre annyira megijedt, hogy a hid közepéről a gyalogjáróra futott. Eppen akkor jött arra egy villamos kocsí, a mely a szerencsétlen ember odanyomta a hid korlátjához. Farkas halálos sérülést szenvedett; a mentők bevitték a Rókus-kórházba. — A Hungária-körút és a Tomcsányi-ut sarkán tegnap délután 4 óraker a 310. sz. városi villamos kocsinak hátulról nekiszaladt egy másik villamos kocsí. Az összeütközés következtében az első kocsí utasai közül Kohn Dávid bádógos-mester és Jermel Ignác polgári rendőr kisebb sérülést szenvedett. — Villamos baleset történt tegnap délután az Erzsébet-köruton is, a 20. sz. ház előtt. A 148. számú városi villamoskocsí elütötte Steiner Józsefné magánzónát, aki a balvállán és a jobb lábán sérült meg. A mentők lakására vitték. — A Népszínház-utca 41. sz. ház előtt a 169. számú városi villamos kocsí elgázolta Buchinger Károly napszámot. A mentők lakására vitték a megsérült embert, akinek állapota nem súlyos. — Az Üllői-ut 58. sz. ház előtt a közúti villamos 48. számú kocsija, amelyet Majos János 1606. sz. kocsivezető vezetett, elgázolta Keceli Mészáros Dezső nyolc éves Dezső nevű fiát. A súlyosan sérült gyermeket a lakására vitték.

A balesetek gyakori ismétlődése beavatkozásra késztette az államrendőrséget és pedig abban az irányban, hogy a villamos-társaságok tegyék meg első sorban a szükséges óvintézkedéseket. A főkapitány ma a következő átiratot intézte minden budapesti villamos-társaság igazgatóságához:

Az utóbbi napokban aggályos mértékben szaporodó villamos elgázolások eseteiből kétség-telenül megállapítható, hogy az ily balesetek okát nem egyedül a közönség vigyázatlanságában, hanem főleg abban a körülményben kell keresni, hogy a forgalmi személyzet kiképzése hiányos és elégtelen. Semmiképpen sem lehet elvitatni, hogy az ily gyakori elgázolásokat első sorban a személyzet lelkiismeretlen gondatlansága vagy fegyelmezetlensége, esetleg a járó-művek képzésében való járatlansága okozza. Ebből pedig a felügyelet vagy ellenőrzés hiányosságára lehet jogos következtetést vonni. Miután a közönség élelbitosságnak és testi épségének megóvása, valamint az e részben szükséges megelőző és megtorló intézkedések megtétele elsősorban az államrendőrség törvényes kötelességét képezi, kellő nyomtatékkal figyelmeztetem az igazgatóságot, hogy minden rendelkezésre álló eszközzel, főleg a forgalmi személyzet gondos megválogatása, ezeknek alapos kiképzése és folytonos ellenőrzése által hasson oda, hogy az ily sajnálatos balesetek csökkenjenek. Ha ez a figyelmeztetésem is eredménytelen maradna, akkor kénytelen lennék ennek a törvény teljes szigorával hatályt és érvényt szerezni.

A rendőrség ezenkívül minden baleset dolgában szigorú vizsgálatot indított. Megállapította azt is, hogy az elgázoltak közt volt a négy-öt éves kis gyermek, aki felügyelet nélkül járkált az utcákon. A főkapitányság éppen ezért figyelmezteti a szülőket is a nagyobb gondosságra.

— A czófi. Lütlich városának nagy szenzációja van. Néhány év előtt a közgyűlés Rouffin szocialista városi tanácsost anyakönyvvezetővé választotta s ő előtte kötötték meg a polgári házasságokat. Most kiderült, hogy Rouffin nem belga, hanem porosz származású, tehát a belga törvények szerint azok a házasságok, amelyeket ő kötött meg, nem érvényesek. Kiszámították, hogy Rouffin hivataloskódása alatt 500 párt adott össze s most fölmerül az a kérdés, vajjon ezek a házasságok megújítandók-e más törvényes polgári anyakönyv-vezető előtt.

— A tanfelügyelőség köréből. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Kulcszky Ernő udvarhelymegyei kir. tanfelügyelőt Baranyavármegyébe eddigi minőségében áthelyezte, Rhédei János Beregvármegyei kir. segéd-tanfelügyelőt pedig Udvarhelymegyébe eddigi minőségében áthelyezte, s az udvarhelymegyei tankerület ideiglenes vezetésével bízta meg, továbbá Madarász Andor rudolfsnádi állami elemi iskolai tanítót a kecskeméti kir. tanfelügyelőségi kirendeltséghez szolgálat-teleire rendelte be.

— Szünidei tanfolyam tanároknak. Ma nyílt meg Szegeden a nemzetiségi középiskolákban működő és magyar nyelvet előadó tanárok részére a közoktatásügyi kormány által rendezett szünidei tanfolyam, mely a magyar nyelvvel, irodalommal, esztétikával és a magyar nyelvtanítás módszerével foglalkozik. A tanfolyamot, amelyre az idegen nyelvű magyarországi gimnáziumok tanárai Nagyszébenből, Meggyesről, Segesvárról, Ujvidékről, Naszód-ról, Karánsebesről, Brassóbról, Szászrégenből, Szászsebesről stb. igen szép számmal jelentkeztek, megnyitotta meg dr. Matskassy József főigazgató a közoktatásügyi miniszter képviselőjében és Kende Ferencz szegedi főgimnáziumi tanár, a kurzus vezetője. A négyhetes tanfolyamon dr. Jánossy Béla budapesti főreáliskolai tanár és Gaál Mózes gimnáziumi igazgató tartanak előadásokat. A résztvevő nemzetiségi — román, szász és szerb — középiskolai tanárok a kormánytól kapnak ellátást és lakást, azonkívül jelentékeny pénzbeli segítséget.

— Új tengerész apródok. Fiumében az oltán tengerészeti akadémiának negyedéves növendékeit július 1-én nevezték ki tengerészapródokká. A ki-nevezett 32 apród közül magyar nevű csak kettő van, Szombathy Barna és Keglevich Imre, míg a többiek német és horvát nevek. Az új kadetokat ideiglenesen a pólai kikötői tengerügyi hivatalhoz osztották be.

— A szerelem . . . Tegnap délután Petrozsényban Heyda Andor 22 éves kincstári bányatiszt halántékon lőtte magát és azonnal meghalt. Az uricsaládból származó tehetséges fiatal ember szerelmes volt egy petrozsényi polgárcsaládból származó leányba, de szülei elleneztek a házasságot s ezért lett öngyilkossá. Két levelet hagyott hátra, egyet a leánynak és egyet egyik jó barátjának. A fiatal ember iránt általános a részvétel.

— Jégeső. Vasárnap Felső és Alsó-Kabol község határában mintegy negyedórát tartó erős jégeső vonult keresztül, mely a vetésekben és szőlőkben nagy károkat okozott.

— Elütötte a vonat. Tegnap este a Kisteleken átbogó gyorsvonat elütött Fekete András pályabr három éves kis fiát, ki a sineken játszott. A kerek a kis fiu fejét teljesen levágták. A vizsgálat megindult.

— Multság után. Kaposvár határában, a karoshegyi szőlőhegyen ma hajnalban Istváni Albert vinczellér agyonlőtte Csenterics János napszámot. Előzőleg mindketten együtt voltak egy multságon, honnan Istváni korábban hazatért. Csenterics később utána jött és egy forintot kért kölcsön Istvánitól, mit az megtagadott, mire Csenterics lögni-zuzni kezdte a ház előtt levő tárgyakat. Istváni e feletti haragjában sörrel töltött fegyverével rálőtt Csentericsre, kinek néhány sörét a fejébe furódott. Csenterics sulyos sérülésével a kórházba szállították, hol haldoklik. Istváni önként jelentkezett a rendőrségen, ahol letartóztatták.

— Házasság. Schöpflin Aladár, a „Vasárnapi Újság” munkatársa s a Franklin-társulat irodalmi titkára eljegyezte Maderspach Irénkét, katiburgi Maderspach Olivér és neje, réthei Fadgyas Etelka leányát.

Gonda László MFTR. hajóskapitány, Gonda Béla miniszteri tanácsos fia eljegyezte Rutuper Lillyt, Rózsavölgyi Gyula székesfővárosi alpolgármester unokahugát Budapesten.

Szabó Károly okl. gépészmérnök, kir. ipari s. felügyelő ma, hétfőn vezette oltárhoz Sárkány Pankát, Sárkány Gyula kir. ítélőtáblai bíró leányát, Czeglédén.

Szomor József és Szabó Ilonka július 3-án tartották esküvőjüket Kiskunhegyesen.

Hajnai Erzsébet fővárosi tanítónő, Hajnal István, a „Fővárosi Közlöny” szerkesztőjének leányát, tegnap vezette oltárhoz balácsi Podlussányi Kálmán magánhivatalnok. Násznapok voltak: Hahóthy Sándor, a Sas-kör elnöke és Podlussányi Jenő.

Huszár Károly mérnök házasságot kötött Ruzitska Irénkével.

— Nászajándékok. jeggyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán művész ékszerelőtől, Budapest, VII., Erzsébet-körut 29., 1. em. szerezhetők be. Nagy képes album-jegyzék bérmentve küldetik.

— **Tóies idő az Adrián.** Az adriai partvidéken már napok óta igen hűvös időjárás uralkodik, ami a tengeri fürdözést lehetetlenné teszi. Három napi folytonos esőzés után vasárnap reggelre hatalmas bóra kerekedett, amely még jobban lehűtötte a levegőt.

— **A merényletek országából.** Az Oroszországban mindennap előforduló merényletek sokaságából is kiemelkedik az alábbi: Varsóból írják, hogy a múlt pénteken *Sztin* tábornok, a kielcei kormányzó csendőrfőnöke és családja ellen Kielce közelében vakmerő gyilkossági merénylet történt, amelynek a tábornok és *Lydia* nevű leánya áldozatul is estek, míg kocsisuk életveszélyes sérüléseket szenvedtek. A tábornok ugyanis családjával együtt a Kielce közelében fekvő Busk fürdőhelyről tért hazafelé két kocsin. Az első kocsiiban a tábornok felesége ült két leányával, míg a második kocsiiban maga a tábornok *Lydia* nevű leányukkal. Az ut közepé táján lehettek, amikor az ut két oldalán egy-egy fiatalembert vettek észre, akik azonban létszólag mitsem törődtek az arra haladó fogatokkal. — Amikor az első fogat már elhaladt és a tábornok kocsija a közelükbe ért, akkor a fiatalemberek előrántották revolvereiket és azzal tüzelni kezdték a tábornokra. Az egyik revolvergolyó a fiatal leányt halántékán találta, mire a szerencsétlen szörnyet halt. Egy másik golyó a tábornok tüdejét furta keresztül, míg a többi a kocsiat sebesítette meg súlyosan. A merénylet után a fiatal emberek a mezőkön keresztül a Visztula-vasút irányában elmenekültek. Az első kocsi a lövések zajára természetesen azonnal visszafordult és a tábornok felesége és két másik leánya ápolás alá vették a tábornokot és a kocsiat, akiket azután a Kielceből kihívott segítség beszállított a kielcei kórházba, ahol a tábornok rövid idő múlva meghalt. A menekülő merénylők később ismét visszatértek az országutra és ott két rendőrrel találkoztak, akik igazolásra szólították fel őket. A két gyilkos válaszul revolvert rántott és az egyik rendőrt agyonlőtték, a másikat pedig súlyosan megsebesítették, ők maguk újból elmenekültek.

— **Éjjel a Ferencz József-hidon.** *Farkas* József kispesti születésű, 21 éves üzleti szolga ma éjjel a Ferencz József-hidon át hazafelé igyekezett. Az úttesten haladva, körülbelül a hid közepén haladt, amikor szembejött vele egy nagyobb társaság. A társaság tagjai összeszólköztek *Farkassal* s az összeszólközés hevében egy *Milos István* nevű egyén előrántotta forgópisztolyát s háromszor a levegőbe lökte. *Farkas* a lövésektől annyira megijedt, hogy átvetette magát a gyalogjáró korlátjára azzal a szándékkal, hogy a gyalogjárón megmeneküljön a további inzultusoktól. Szerencsétlenségére abban a pillanatban robogott arra egy közúti villamos kocsi s *Farkast* a hid karfájához nyomta. A szerencsétlent, aki életveszélyesen megsérült, a mentők beszállították a Rókusba.

— **A kocsisztrájk vége.** A fuvarosmunkások és szállítók sztrájkja tegnap az összes felek megelégedésére véget ért. A munkások ma valamennyien jelentkeztek munkaadóiknál, közülük azonban csak mintegy háromszázat vehettek fel, mert sok helyen időközben, nagyobbára vidékről hozott munkásokkal már betöltötték a sztrájkolók helyét. A künrekedteknek megígérték, hogy az új munkásokat lassankint elbocsátják. A munkaadók ipartársulata kimondotta, hogy a munkásokkal nem érezteti, hogy ellentét volt közlük.

— **Vasúti baleset.** Bukarest és Gyurgyevo között Komana mellett ma egy személyvonat összeütközött egy tehervonattal s többen megsebesültek. A baleset úgy történt, hogy a személyvonat vezetője géphiba következtében egy kanyarulatnál megállította a vonatot és a személyvonatot követő tehervonatot nem lehetett idejekorán megállítani. Az utasok többsége még idejekorán elhagyta a fülkéket.

— **Hirtelen halál.** *Ulbrich Aurél* M. A. V. felügyelő, az államvasúti gépgyárak helyettes főnöke ma délelőtt a Kőbányai-úton levő hivatalában hirtelen meghalt. A tragikus eset úgy jutott az alkalmazottak tudomására, hogy *Steyer Ferencz* hivatalnok benyitott a szobájába, hogy néhány aktát elreferredjon s *Ulbrichot* a földön fekvő holtan találta. Nyomban hívták a mentőket és a gyári orvost, akik a hirtelen halál okául agyszélhűdést állapítottak meg.

— **Terjed a kolera.** Péterváron rohamosan terjed a kolera. Tegnap hetvennégy újabb megbetegedést konstataáltak és harminczhét beteg meghalt. Ezidőszereint az összes kolerabetegek száma 672.

— **Mozgalom a kocsigyártó munkások között.** A kovácsok és kocsigyártó munkások kollektív szerződése, amelyet másfélszáz évvel ezelőtt kötöttek, július 1-én lejárt. A munkások a régi szerződés feltételei alapján óhajtották volna megújítani az új szerződést, de a munkaadók határozottan kijelentették, hogy kollektív szerződést nem kötnek s munkásaikat a lejárt kollektív szerződésben megszabott bérek, mint minimális bérek mellett csupán egyénekenkénti megállapodás útján alkalmazzák. A munkások az új helyzet teremtette eshetőségeket vasárnap délelőtt vitatták meg gyűlés keretében, amelyet a Futó- és Práter-utca sarkán lévő Böhm-féle vendéglőben tartottak meg. A gyűlésen elhatározták, hogy a munkások most nem lépnek a közvetlen cselekvés terére, vagyis egyénekenkénti megállapodás alapján állnak munkaadóikhoz munkába.

— **Az úrvárius hivatal.** Az ötödik kerületi járásbírószágon tegnap nagy verekedés volt. Egy joghallgató bement a hivatalba s az irattárból több aktát akart kikeresni, közben összeveszett a szolgálakkal. A szóváltásból verekedés lett s a szolgálak a joghallgatót úgy megverték, hogy eszméletlenül esett össze. A mentők a lakására vitték a fiatalembert. A verekedés dolgában megindították a vizsgálatot.

— **Hikor a detektív mulat.** A rendőri sajtóiroda jelenté: *Kornya János* jelenleg szabadságon levő detektív e hónap 3-ára virradó hajnáiban a Rákóczi-úton levő Munkácsi-kávaházban ittas állapotban összeszólközött egy vendéggel, akit tetleg bántalmazott is, amivel nagyobb botrányt okozott. Ezért a főkapitány a detektívönök előterjesztésére *Kornya* János ellen a fegyelmi eljárást folyamatba vette s a detektívet állásától nyomban felfüggesztette.

— **A nyomor.** *Vadovics Vendel*, egy kassai építkezési részvénytársaság alkalmazottja, szombaton hivatalában fetörte a munkások fizetését tartalmazó szekrényt és az ott talált 2950 koronával megszökött. *Vadovics* gyalogosan menekült, azonban a lopott pénznek czipelésében, teljesen apró pénz lévén az, már teljesen kimerülten vánszorogott. A kassai határban czirkáló rendőröknek feltűnt a teljesen kimerült ember, mire megvizsgálták kofferét, melyben 199 korona hiánnyal megtalálták a lopott pénzt. *Vadovics* azt állítja, hogy nagy nyomora és tüdővésztes felesége miatt követte el a lopást. A társulat nem emelt vádat *Vadovics* ellen.

— **Egy millárd.** A Trieszti általános biztosító társulatnál (Assicurazioni Generali) biztosított tőkék állaga elérte az egy milliárd korona összeget. Ez az első eset, hogy egy magyar-osztrák intézet ily állományt képes felmutatni, amilyent különben csak nagyon kevés európai biztosító társaság ért el eddig. Ezen eredmény nagyfontosságú közgazdasági eseményt képez, mert egyrészt biztosítási intézményünk versenyképességét, másrészt pedig azt a nagy bizalmat igazolja, amellyel a közönség ezen legnagyobb biztosító társulatunkkal szemben viseltetik.

— **Felakasztotta magát a villamos csillárra.** Egy fiatal asszony tragikus vége keltett tegnap megdöbbenést Kecskeméten. *Dunszt Rezső* pénzügyi tisztviselő husz éves felesége lakásában a villamos csillár karjára felakasztotta magát. Mikor férje észrevette, már halott volt. A fiatal asszony, aki fél év óta volt férjnél, az utóbbi időben arról panaszkodott mindenkinek, hogy boldogtalan. Levelet nem hagyott hátra. Kecskeméten most mindenféleképpen találgatják a rejtélyt, mely a fél éves asszonyt a sirba vitte.

— **Elűnt pénztázeza.** Felkértek a következő sorok közlésére: Szombaton este a keleti pályaudvarról Fiuméba induló gyorsvonat folyosóján valaki vagy megtalálta, vagy ellopta a fekete bőrtárczát. Egy százkoronás bankó, vasúti bérletjegy, igazolványok, sorsjegyek, zálogjegyek, fényképek és egyébek voltak benne. Felszólítom az illetőt, hogy adja vissza a tárczát és az abban levő, rá nézve értéketlen, de nekem fontos dolgokat. Felajánlok neki 20 forintot, de kérem, a többi juttassa hozzám, mert nem nélkülözhetem. *Vidor Jenő*, Budapest, IV., Városház-utca 6. I. emelet.

— **Üngyilkos uriaszony.** Kecskeméten *Dunszt Rezső* pénzügyi tisztviselő 20 éves felesége vasárnap délután lakásán a villamos csillár karjára felakasztotta magát. Mikor férje észrevette, a fiatal asszony már halott volt. A fiatal urnő, ki csak fél év óta volt férjnél, levelet nem hagyott hátra. Az utóbbi hetekben mindenki előtt boldogtalanságát emlegette.

— **Kisiklott a vonat.** Székesfehérvárról jelentik: Vasárnap éjjel fél 10 órakor a Székesfehérvárról Veszprém felé indult 5006. sz. személyvonat egyik harmadosztályú kocsija a kijáratnál kikiklott. Az utasoknak az ijedségen kívül semmi bajuk nem történt. A vonat félórán késéssel folytatta útját. A pályát éjjelre szabaddá tették. A vizsgálatot megindították.

— **A lovak száműzése.** Londonban furcsa terv merült fel. Száműzni akarják a lovakat az angol főváros utcáiról, hogy ezek tisztán és jókarban maradjanak. A kísérlet már legközelebb megtörténik, de csak egy napig fog tartani, színhelye a Westminster városrész, czélja pedig az, hogy lásák, minő képe lesz legalább egy városrésznek, ha a lovas kocsikat teljesen kiküszöbölik az utcai forgalomból. Az angol fővárosban már jó ideje nagyon megfogytak az állati erővel vont kocsik száma s az automobil, úgy látszik, lassanként teljesen kiszorítja majd a forgalomból a cab-et és a lovas omnibuszt. A szóban forgó kísérletnek most bizonyítékot kell szolgáltatni arra, hogy mily kívánatos volna, ha az utcai forgalmi eszközöknek ez az átalakulása gyorsabban megtörténne. Bizonyítékot kell ezenkívül szolgáltatni arra is, hogy milyen haszna lenne az emberiségnek minden tekintetben abból, ha az óriási város forgalmából a ló teljesen eltűnne. A kétségkívül érdekes kísérletet valamelyik vasárnap fogják megtenni. Előtte való szombaton a Westminster városrész utcáit szokás szerint kitisztítják és felmosják, azután huszonnégy óráig nem szabad lónak ebbe a városrészbe a lábát belennie. A magisztrátus ama tagjai, akik a kísérletet pártolják azt mondják, hogy a szakértő forgalmi technikusok is bizonyíthatják, hogy a londoni utcák hirtelt tisztáltságát csupán a lovak okozzák. A kísérlettel tehát azt is beakarják mutatni, hogy mennyivel tisztább az automobil-közlekedés és hogy az utca tisztítása mennyivel kevesebb erőbn és munkába kerül. A közisztaság az óriás kocsiközlekedés mellett rengeteg pénzbe kerül a londoni városi kormányzatnak és a ló kiküszöbölése, az automobil hűveinek véleménye szerint, jelentős megtakarítással járna a városi háztartásban, mert az utcák és utak jókarban tartása és javítása is kevesebbe kerülne. Ilyen módon egy font sterlingnél két pence-nyi könnyítést lehetne adni az adófizelő polgárnak. Valószínűnek tartják azt is, hogy a ló kiküszöbölése után a technikai járművek nagyobb gyorsasággal közlekedhetnek.

— **Új telefonösszeköttetés.** A kereskedelmi miniszter rendeletére Budapest és Rómerstadt között helyközi távbeszélő forgalom lépett életbe. Az egyszerű beszélgetés díja 4 korona, a sürgősé 12 korona. Ugyancsak a kereskedelmi miniszter rendeletére egyfelől Budapest, másfelől Liesing és Mödling osztrák távbeszélő központok között helyközi távbeszélőforgalmat léptettek életbe. Ezen viszonylatban egy három percig tartó beszélgetés díja 3 korona 60 fillér, a sürgős beszélgetésének háromszorosa. A fizetett szolgálati értesítés díja 1 korona.

— **Életuntak.** A Dobozi-ú. 45. sz. házba főbe-lötte magát és meghalt *Burgmeister Venczel*, 59 éves magánzó. Hátrahagyott sorraiban öngyilkossága okául azt jelölj meg, hogy hónapok óta nem volt keresete. — **Ozv. Petták József** szül. *Katona* Mária 56 éves takarítónő a Lágymányosi-ut 4. számú ház második emeletéről levelette magát az udvar kövezetére s halálosan összezsuzta magát. Tettének okát megállapítani nem lehetett. — **Ujpesten** a Szt.-Gellért-ú. 23. számú házban *Szűcs Lajos*, 20 éves czipész hasba lölte magát és nyomban meghalt. Azért lett öngyilkossá, mert szerelmében csalódott. A holttesteket a rendőrség egyrészt a budapesti, másrészt az újpesti halottas házba szállította. — **Harmos Mihály** 33 éves takarítónő családi viszálykodás miatt leugrott az emeletről. Sérülése súlyos. A mentők a Rókusba vitték. — **Gellérthegy** keleti oldalán egy fán lógva egy holttestet találtak. Átkutatták a nyilván életunt zsebeit s egy jegyzőkönyvet találtak, amelyben a következő sorok voltak: „Nevemet ne keressék, testemet ne boncolják, öngyilkossá lettem, mert féltem attól, hogy megőrülök.“ A rendőrség mindamellett természetesen kutat az ismeretlen életunt neve után. — **Márton Mihály** ujságárus, aki a Központi vásárcsarnok körül szokott árulgatni, a csarnok előtt elrobogó egyik közúti villamos kocsi elé vetette magát. Szándékát idejekorán észrevették s a kocsivezelő a kocsit megállította. *Márton* sérülései könnyű természetűek.

— **Jardín de Parisban** daczára a kedvezőtlen időjárásnak, állandóan vsufolt ház nézi végig a kitűnő kabaret-előadást és a *Tabarin Ball Mabilie* elsőrendű táncszámait. F. hó 1-én szenzációs sikerű premier volt a nemzetközi kabaretben. *Kornai Berta* és *Mascha Dignám* osztottak testvériesen. Folyton kacagatták a közönséget. Nagy sikere volt az ujjonban bemutatók közül *Hildegard Bork* kisasszonynak. A *Tabarin Ball Mabilie* különben is kitűnő műsorát újabb attrakciók is gazdagítják, mint például a csodaszép *Rosalda*, az új meztelen táncosnő *Miss Hytha* és a kitűnő orosz „Saschhoff-táncszóport. Esténként ünnepli a közönség a kedvenceit a 3 szép *Aguilas-nővert* és *Mauri* és *elle Leona* új tánczát.

— **Fáy Géza** orszábszociológus, aki üzletének áthelyezése folytán áruít lényegesen redukálta, olyasóink figyelmébe ajánljuk. Budapest, IV., Szervita-tér 5.

— **Halálozás.** Dr. **Károlyi József**, a beregszászi állami főgimnázium tanára, július 1-én életének 30-ik évében hosszas betegeskedés után elhunyt Sátoralja-újhelyben.

Nobel József, Tatatóváros legöregebb közbecsülésben élt polgára, 89 éves korában Tatatóvárosban meghalt.

Fischer M. Ignác, Budapest székesfőváros fuvarfelpeinek üzemvezető igazgatója, ma reggel 55 éves korában elhunyt. Fischer M. Ignác éveken át a Cséry-féle szemétfuvarozási vállalatnak volt igazgatója, amelyet tudvalevően két évvel ezelőtt a főváros saját kezébe vette át. A megboldogultban dr. Baumfeld Lajos ügyvéd apósát gyászolja. Temetés: szerdán, e hó 7-én délelőtt fél 11 órakor lesz a rákoskeresztúri izr. temető halottasházából.

x **inquisitio** egy 400.000 számból álló sorsjáték sorsolásnál egy zárt helyiségben résztvenni és bevárni, míg az összes számok kisorsoltatnak. Azért a Liga figyelmes rendezője a huzást a Vigadóba a Beketow-cirkusz árnyas, szellős helyiségeibe tette át, ahol a sorsolás naponta délután 3-6 óra között folytatódni szokott. Holnap a késő délutáni órákban fog a lilaszíni csoport 2 főnyereményű kisorsoltatni és azért az ezen csoporthoz tartozó sorsjegyszámok csakis holnapig árusítottatnak.

x **Bob** hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

x **Podor-féle** vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítanak a gyermektorna- és vivásra.

Basedow-féle betegség számos tünete: a pajzsmirigy megnagyobbodása, a szemek elzöldülése, az ideges szívdobogás, gyors pulzus és különböző fájdalmak. Dr. Hönig Izsó villanygyógyító intézetében a Röntgen-sugarak segítségével fájdalommentesen és kényelmes módon lényegesen javulhat még oly esetekben is, melyek éve óta al anak fenn és makacsul dacoltak minden orvosi kezeléssel.

A jövő iskolája.

Budapest, július 5.

„Bizonyára jó idő el fog telni, míg a jövőnek iskolája, az alsó- és középfokú, épkezláb testet ölt.” Ezt olvasom a Gaal Mózes könyvének mindjárt az első oldalán. Tovább: „én olybá nézem nevelésünk mai rendszerét, mint egy házat, melynek időről-időre új gazdái akadtak s a régi építésmóddal meg nem elégedvén, a háznak egyes részeit ledöntötték, azt újjal pótolták, de fundamentumát, mivelhogy szilárdnak ítélték, megbolygatni nem akarták.”

Ez a mondás a dolog velejét tárja fel, mert valóban úgy van, hogy csináltak minálunk régeből új iskolát, újból régít: szóval fából vaskarikát, vasból fakarikát s ezen kedélyes közoktatási karikásdíjátékban csak éppen az nem lett meg, aminek lenni kellett volna s amire égető szükség lenne a megváltozott jelen s folyton folyó jövőendő szempontjából; nem lett meg az új iskola. Toldozás-foldozás volt elegendő; a régi vonatkozaton az új, folt hátán folt, már csak a czérna tartja össze az egész középszkolai ruhát. Csurog, csepeg fél süvegre vágott teteje, papírral beragasztott ablaka, olyan, mint a világtalan ember. Csóválja ez is a fejét, az is, és azt hiszem, a tatarozók is igen jól tudják, hogy hiába minden foltozgatás — a fundamentum nem bírja már meg az új építést, a régi épület meg az időt. Az időt, amely teljesen megváltozott, még pedig csodamódra az iskolák nélkül. Az idő szépen elszaladt az iskolák fölött s most a haladó időknek utána kullog szép csendeskén, mint a fáradt vándor a rohanó automobil után. Így az állapot ma igen furcsa: az iskola s az élet között jókora szakadás van, az iskola s az élet külön uton s egymástól távol haladnak. Baj-e ez? Nagy baj! Mert az iskolának és az életnek elszakadni egymástól nem szabad; az élet gyökereinek az iskolából kell szivni a táplálékot; az iskolák talaját az élet vizeivel kell öntözni.

A gyönyörű gondolatok egész során át fejti ki Gaal Mózes könyvében azt, hogy mikép kell a gyermekben az iskolának a szociális érzést kifejleszteni, nevelni. A könyv ezen első cikkében mélyreható szemmel válogatja össze mindazt, amin a jövő iskolai nevelésnek alapulnia kell. Csodálatosan látjuk, hogy egyetlen csákányvágást se tett az ócska iskola épületébe; nemcsak a bepókhálódott ablakokat nyitotta ki s a megdohosodott

penészes levegő helyett napsugaras, friss levegőt bocsátott be. Karonfogja az író a maga szeretetreméltó modorával a katedra magasságában székelő tanárt, bevezeti a fiúk közé s azt mondja: a gyereket első sorban szeretni kell. A jövő iskolájában minden munka közös és ebben minden egyén egyformán részt vesz, kicsi, nagy. Minden válaszfalnak el kell tűnnie: nincs szegény s gazdag, erősebb és gyöngye, okos és tudatlan; illetve ennek nem szabad a család tagjait egymástól szétválasztania: a tehetősebb támogassa a gyengébbet és segítse szeretettel munkájában.

Ezt a könyvet el kellene olvasni minden szülőnek, minden nevelőnek, hogy megtanulja belőle, hogy kell okosan szeretni a gyermeket; hogy megtanulja, hogy kell megszólaltatni ezt a finom hangszert. A Gaal könyve egyedül áll nemcsak a mi irodalmunkban, de a világhirdében sem találunk sok hozzá fogható. A szerető tüzével világítja be a mai iskolát s társadalmat, ennek világánál látjuk sokféle vétségét a gyermek ellen. Gaal a gyermeket teszi az élet s az iskola központjába, ennek nevelése az élet célja. És a milyen szép, oly igaz gondolat is nemcsak az ember, hanem az egész természet szempontjából, mert az bizonyos, hogy az életnek célja nem a halál, hanem egy újabb élet; az élet pedig az újabb generációkban folytatódik tovább. Ezeknek a generációknak nevelése az élet számára nem lehet pusztán sem az iskola, sem a szülők feladata; hanem e kettő végzi az egész társadalommal együtt. A szülők s az iskolának érintkezéséről szól e könyvnek hatodik fejezete.

Ezt a kérdést a nagy hanggal dolgozók kemény diónak mondták, melynek feltörését kár volna megkísérelni. Persze, persze, az a bizonyos vaskalap kongja ezt, amely a szülőben nem akar egyebet látni, mint egy olyan kétlábon járó alanyt, amely köteles alázzal tartozik az iskola embereit süvegelni. Azok a bizonyos vaskalaposok (csak azokról szólnak) méltatlan dolognak tartják azt, hogy nekik például egy „iparos tanácsot adjon s az ő tudományukban kontárkodjék.” Ej ej, nem kantoskodó vitákból kell állni a szülői értekezleteknek, nem, hanem itt a Gaal könyve, tessék elolvasni, ajánlom a szülőknak is. Azt mondja Gaal, hogy a szülőknak s a tanítóknak közös a céljuk, melyet közös erővel kell megvalósítani, „ezt pedig nem lehet anélkül elvégezni, hogy egymást ne ismerjük, egymással ne találkozzunk, egymással ne beszéljünk közös céljainkról, közös munkánk módjairól, a közös munkának eszközeiről.” Azt kérdezi az író, hogy adóhivatal-e az iskola s numerus-e a tanuló, számtiszt-e a tanító? . . .

Az bizonyos, hogy igen sok helyen ellenségeként állnak egymással szembe az iskola s a szülők. Ezen áldatlan állapotot nem éppen mindenütt s mindenkor az iskola okolható, de annyiban mindig *vétkezebb* az iskola, mert tehetne arról, hogy a szülő, a haragvó, ellenséges érzésű szülő jobb belátáshoz jusson. Nem kell farkasszemet nézni a szülővel s ökölbe szorított kézzel, hanem úgy kell vele beszélni, mint Gaal kifejti könyvében. Okos és bölcs tanácsok egy nagyszívű izigvíg igaz, jó embernek szavai ezek; szívvel harmóniában áll kiváló írói képessége, melylyel a nevelés legnehezebb kérdéseit egyszerűen s mégis szépen, kedvesen fejezi ki.

Csak érintettem egy-egy gondolatát a Gaal könyvének. El kell ezt az egész könyvet olvasni, nem is egyszer, de többször. Egyforma élvezettel s lelki haszonnal olvashatják a szülők is, a nevelők is. Az a reményünk, hogy ez a könyv nagyban hozzá fog járulni ahhoz, hogy az iskolákban a tanítás mellett a nevelés is szóhoz jut, mert ez a fő. Az iskola, mint egy család, nevelje a maga gyermekeit; a pózt, a ridegséget száműzni kell az iskolákból. „Ugy érzem, mondja Gaal, hogy a jó iskola már magában véve jótékony, mint a jó iskolának az emberszeretet a fundamentuma. Kapcsoljuk ki az iskolából az emberszeretetet s megfosztottuk a lelketől ezt az élő szervezetet. Csődítsünk egy rakás gyermeket egy kőből rakott épületbe, ültessük le az egyes osztá-

lyok padjaiba. Fegyelmezzük erős kézzel, tanítsuk meg vak engedelmességre, közöljünk ismereteket velők, feleltessük, szidjuk, büntessük meg, adjunk jó vagy rossz bizonyítványt a kezükbe s higgyük azt, hogy derekas munkát végeztünk: mily rettentő tévedésben vagyunk!”

Bizony rettentő tévedésben. Ennek a rettentő tévedésnek meg kell szünni. Nagy szeretettel üdvözljük Gaal Mózesét, hogy bátran kimondta véleményét, az igaz szót. Tőle mint igaz embertől s mint az ifjuság elsőrangú író-oktatójától mást nem is várhattunk. Nagy érdem az, melyeket az ifjusági irodalom terén folytatott írói munkásságával szerzett, ezzel öregbítette. Ez a könyv a legnehezebb szeretettől sugalt könyv, a tündöklő szeretet könyve. Így szeressék a gyermeket szülők és nevelők, miként e könyv írója mondja, mert akkor okosan fogjátok szeretni.

Nógrádi László.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET

(*) **Az „Erdészleány” sikere.** A Városligeti színház szenzációs sikert aratott operett-újodonságának „Az erdészleány”-nak vasárnap esti 15-iki előadása is az utolsó zugig telt ház előtt folyt le. Esti pénztárnyitás nem is volt s százával távozott a közönség jegy nélkül a pénztártól. A zsufolt ház tomboló tapsal fogadta a szebbnél-szebb énekszámokat és a pompás szöveg sok mulattató jeleneit, a darab menetét többször megállító harsogó kacagás követte.

(*) **Sziveszter pápa szobra.** II. Sziveszter pápának, aki Szent István királynak a magyar királyi koronát küldötte, a római lateráni templomban levő sírja fölé díszes síremléket állíttanak. Az emlékművet, mely a magyar történeti vonatkozású eseményt domborműben örökíti meg, Damkö József szobrászművész, a római nagy művészeti díj első nyertese, mintázta és Fraknoi Vilmos püspök költségén faragja márványba. A művészi síremlék felállítására most van folyamatban és felavatása ez év őszén lesz nagyszabású ünnepély keretében.

(*) **A magyar művészet sikere Münchenben.** Még alig ért véget a velencei kiállítás ünnepeltetése s máris művészeink Münchenben érnek el újabb sikereket, ahol a Glaspalastban rendezett hatalmas nemzetközi kiállításban gazdag kollekcióval van képviselve Magyarország. A díjkiosztó zsűri — amiről már megemlékeztünk — nem kevesebb, mint egy első arany és öt második arany kiállítási érmet ítél oda a kollekcióban résztvevő művészeknek. A zsűri ítélezése mellett azonban igen kedvezőek, egyenesen hízogók a legelőkelőbb műbírálok ítéletei a magyar képzőművészetéről. Legelőkelőbb dokumentálja azonban kollekciónk általános tetszését, hogy abból máris több darabot megvásároltak.

(*) **Caruso hangversenykörútja.** Caruso augusztus 20-án hangversenykörútra indul Anglia nagy városába. Erre az utra berendezett szalonkocsiban fog lakni és mindentív magával viszi szakácsát. A hangversenykörút négy hélig fog tartani. Caruso ezeken a hangversenyeken 160.000 márkát fog keresni.

(*) **A Színészegyesületből.** Az Országos Színészegyesület tavácsa ebben az évben nem tartja meg teljes nyári szünetjét, amennyiben az első tanácsulést már augusztus hó 24-én megtartják. Azért kell ezt a tanácsulést az idén előbb megtartani, mert a színigazgatói engedélyek, a hátralekösök miatt, még mindig nincsenek rendben s az új színházi évtől, szeptember elsejétől kezdve csak azok az igazgatók működhetnek, akiknek kérvényét, minden dolguk rendben lévén, a tanács a kultuszminiszterhez pártolólág felterjeszti. Az augusztusi tanácsulés a jövő színházi évad színigazgatói engedélyeit véglegesen rendezni fogja.

Nyílt-tér.

(E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN
jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.

— Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel. —

IRODALOM.

* Angol közoktatási tanulmányok. Ez a címe dr. Horváth Jenő igen érdekes tanulmányának. A kiváló munkásságu szerző egy évig tartózkodott Angliában s ez idő alatt nagyon értékes megfigyeléseket tett az angol közoktatás ügyéről. Megfigyeléseit alapos tanulmányokkal támogatja. Munkája igen érdemes és értékes forrástanulmányul szolgálhat mindazoknak, kik behatóbban akarnak foglalkozni az angol közoktatásügygel, de a nagyközönség is érdeklődéssel olvashatja, mert a munka nem szűk érdeklődést tudja tenni a tárgyat. Maga a tárgy pedig igen érdekes, mert kit ne érdekelné egy nagy nemzet nevelésügye. A szerző friss impresszióinak, a helyszínen szerzett tapasztalatainak világításában a tárgy érdekességében még nyer. A mű I. kor. kapható Kilián Frigyes könyvkereskedőnél.

* Simonyi sikere külföldön. Szép, újabb siker érte nagy nyelvész tudósunkat, Simonyi Zsigmondot. Tavaly nagyobb cikkben emlékeztünk meg „Die ungarische Sprache“ című német munkájáról; s ugyanakkor felemlítettük azt is, mennyire méltatták e könyvet a francia, német, angol lapok között a híres párisi Revue Critique. Most Herman Paul müncheni egyetemi tanár foglalkozik Simonyi könyvével. A nyelvörténet évei című könyvének negyedik kiadásában. Paul, mint legfőbb forrásmunkát használta Simonyi könyvét s így ír róla: Elveim alkalmazhatóságát a nem indogermán nyelvekre különösen Simonyinak a magyar nyelvről szóló jeles munkája igazolja. Ebből is láthatjuk, milyen nagy szolgálatot tett Simonyi ezzel a könyvével a magyarságnak. A német nyelv révén megismerteti az egész művelt világot a magyar nyelv történetével, bevezeti misztikumába, s roppant tudással egész kultúrtörténetet tár az olvasó elé. A híres német professzor dicsérő szavai pedig szépen mutatják, hogy Simonyi munkásságával a magyar nyelvészet elfoglalta helyét az európai nyelvtudományban. És egy minden kicsinyes szereplést, feltűnést kerülő igazi nagy tudósoknál több sikert alig lehet, mint a külföldi szakköröknek elismerése. Mostanában jelent meg Simonyinak olcsó kis kiadásban, mindenkitől már jól ismert munkája, a „Jó magyarság“. (Iskolai segédkönyvek első füzeté, ára 60 fillér). Irodalmunk sok nyelvi, stílusbeli hibájára mutat rá, s sok megzavart tanácsot ad. Nemcsak közönségünk, iróink is nem forgathatják elég haszonnal ezt a könyvecskét.

* Ebtenyésztés. Irtó és 100 ábrával ellátta Monostori Károly állatorvosi főiskolai tanár. Szerző háromezredik szakmunkája. Kiadta a Franklin-Társulat. A magyar szakirodalomban ez az első munka, amely az ebre vonatkozó összes tudnivalókat az olvasó elé tárja. Ebtenyésztő vagy ebkedvelő, avagy vadász, erdész és más érdekelt kimerítő tájékozódást szerezhet e műből. A rendkívül érdekes történelmi és természetrajzi leírás után boncztanilag, élettanilag és kültemtanilag tárgyalja a szerző a kutyát, aztán annak hatvanál több fajtáját ismerteti szövegben és jellegzetes ábrákban. Szól azután az ebek elhelyezéséről, a szaporítás (tenyésztés) egész mibenlétéről, a kölykök felneveléséről, tanításáról és idomításáról, majd a kutyák táplálásáról, alkalmas tápszereiről, azután a gondozásukról, az adásukról és vevésükéről, meg a szállításukról, mindenütt ábrákkal is illusztrálva a mondottakat. Ismerteti végre 43 ebbetegséget és kilencet úgynevezett rossz szokást az ebnél s adja ezeknél a segítség módjait. Nem lehet ebre vonatkozó kérdés, melyre e könyv tájékoztatót nem nyújt. Ábrái igen szépek, a fajtákra karakterisztikusak s a könyv egész kiállítása diszes. Érdemes elolvasni nem csak mint egy kiváló szakember 3000-edik művét, hanem mint e dologban egyetlen, uttörő jeles magyar szakmunkát is. Ára füzeve 3 K, vászonkötésben 4 K 50 f.

FŐVÁROS.

Czimzetes iskolaigazgatók.

Budapest, június 5.

Amint már oly régen és olyan sokszor hangzottunk, ugyilátszik végre-valahára mégis teljesedésbe megy. Legalább erre enged következtetni gróf Festetics Géza tanácsosnak pár nappal ezelőtt tett nagyfontosságú nyilatkozata, hogy ezután ad normam: állam, a fővárosnál is lesznek czimzetes elemi iskolai igazgatók. Ennek már a közel jövőben tárgyalandó tervnek értékéről és annak következményeiről egyhangú a vélemény, hogy az, ha testet ölt, a főváros elemi iskolaira nagy fordulatot fog hozni és személyi részében is fontos panacea lesz.

A főváros elemi iskolák egyre szaporodó sze-

mélyi státusa mellett vajmi kevés azoknak a jóvaló tanítóknak a száma, akik előbbre mehetnek, akik vagy igazgatói, vagy szakleltelgyelői állásra reflektálhatnak. Lehet az illetőben szakértelem, ernyedetlen szorgalom, kitartás, felmutathat nagy-szerű eredményeket, mindazonáltal piaci stílus hiján és szerencsétlen elszigetelt külső körülményei miatt megmarad egész élete végéig, vagy talán még azon túl is, egyszerű osz-tálytanítónak. És ez a jelenség az illetőre nézve annál fájdalmasabb, mert sokszor nálánál sokkal silányabb tehetségeket lát az igazgatói székbe ülni. Az ilyen ember aztán, ha nincsen benne erős, edzett lélek, ha nem filozófus elme, ha tehát az életet nem emelkedettebb állásponttól nézi: csakhamar ellent is mond önönmagának, ellentmond egész eddigi életének és lesz belőle olyan közönséges, elkényszeredett munkás, robotos, aki csak annyit dolgozik, hogy el ne csapják és amennyit muszáj. Szorgalma annak érthető lélek-tani háttérrel fogva megroppan, munkája selejte-sebb lesz, mert a külső világ elismerése hiján ő maga sem tulajdonit már annak valami nagy intel-ktuális és etikai fontosságát. Kezdi önmaga is saját maga-magát szemrehányással illetni, amiért eddig olyan boldog és kába volt. Ez az egyéni dekadencia pedig nem maradhat hatás nélkül az iskolákra sem. E mellett számtalan szomorú példa szól. Azért gróf Festetics Géza tanügyi tanácsos tervét már csak azért is el kell fogadni, hogy a fővárosi elemi iskola munkáját az elposványoso-sodástól és az elrohadástól megóvjuk.

Szó sincs róla. A főváros elemi iskoláinak fejlesztésére eddig is tettek számot tevő kísér-letek. Erre nem lehet panasz. Mert a főváros és annak ekzponensei: a tanügyi tanácsosok külön-ösen a legutóbbi időben, a főváros elemi kultu-ráját mindenha elsőrangú kérdésnek tekintették. De az idevágó intézkedések minden tiszteletreméltó törekvésök és jóhiszeműségök mellett is a cselekvő tanítót alig érintették.

Most végre-valahára jön egy másféle is. Ez a másféle az iskolának nem külsőségei akarja fektetni a súlyt, hanem személyi vonatkozásában annak belső részére. Nevezetesen fel akarja keresni magát az iskola műhelyét és mécsesével szem-lyre óhajtja venni annak munkáit, hogy mécs világánál kiválassza a tiszta szemet az ocsutól, a jót a kevésbé jótól, a legjobbat a jobbaktól. És miféle ez a kiválasztás megtörtént: az illető kiválasztot-taknak ad honores igazgatói jellegűt is ad, a ranghoz materiális hasznót is nyújt. Ami aztán egyszersmind magával hozza a megfelelő erkölcsi elismerést és a jól kiérdemelt tiszteletet is. A terv szerint egy jó-raló, magát kitüntető, de a körülmények miatt háttérbe szorult tanítónak a jövőben ez lézen osztályrészre. Szép, felemelő jutalom lesz ez. Mert egy hosszú, ernyedetlen munkában eltöltött be-csületes életnek méltóbb, ékebb koszorúja nem lehet, mint az, amelyet önkényes jószántából, min-den beavatkozástól menten a felsőbb hatóság tiszta, mocskotalan keze helyez az illető fejére.

Mi már régebben megirtuk azt is, még pedig éppen ezen a helyen, hogy nemcsak a czimzetes, hanem még a valódi igazgatókat is így kellene kiszemelni. Mert csak az ilyen spontán felkere-sében van igazi etikai elem, igazi intellektuális értékelés, igazi megbecsülés, igazi megfizetés az illető kiválasztottakra nézve. Haszon, gyümöl-csöző erő az iskolára, a közérdekre. És mi őszintén meg is valljuk, hogy a kilátásba helyezett czimzetes igazgatóságnak a mostani viszonyok mellett nagyobb erkölcsi becsét is fo-gunk tulajdonítani, mint annak a valódi igazgató-ságnak, amelynek minden hivatali tiltakozás és elkussolás ellenére is csak az összekötetés volt sokszor a szülőanyja. És éppen ezért, ugy szem-lyi, mint tárgyi és etikai vonatkozásában egy-aránt halálraélő lesz ez a fentvázolt nemes terv, már tudniillik akkor, ha az élete is lép. De persze csak abban az esetben, ha élete is olyan tiszta, makulátlan lesz, mint tisztán és makulátla-nul van a születése kigondolva. Üdvözljük is ebben a reményben érette a tervezőt: gróf Feste-tich Géza tanácsos urat!

Szabó Kálmán.

)(A gázkérdés. A közgyűlés által kiküldött 30-as bizottság ma délután dr. Bárczy István pol-gármester elnöklése mellett gyűlést tartott, amelyen az új gázzár építésére vonatkozó, általunk már ismertetteit ügyosztályi előterjesztést tárgyalták. A bizottság előadója dr. Buzáth János tanácsjegyző volt. Az ülésen megjelent a bizottságnak 14 tagja és dr. Heltai Ferenc, a városi gázzárak vezér-igazgatója. A tárgyhöz elsőnek dr. Stern József szólt és azt kérte, halasztsák el három napra az előterjesztés tárgyalását. Erre a haladékra szerinte azért volna szükség, mert a harmadik ker. bizottsági tagjainak értekezlete még nem foglalkozott ezzel a kerületet különösen érdeklő kérdéssel. Dr. Heltai Ferenc azt a kérelmet intézte a bizottsághoz, hogy a halasztó indítványhoz ne járuljon hozzá és ismertette azokat az okokat, amelyek a szakértő-

bizottságot arra bírták, hogy az építendő új gáz-gyár helyét Óbuda határában jelölje meg. A ki-választott teleknek ugyanis olyan előnyei vannak, amelyek gázzár céljaira egyenesen predestinál-ják. Így a telek a Duna mentén fekszik, s így a szükséges szénét vízi uton is oda lehet szállítani, a vízellátás tekintetében szintén ideális, csatornázása igen könnyű. A halasztás ebben az esetben káros, mert minden napi késedelem a városra nézve legalább 5000 korona elmaradt hasznót jelent. Földváry Imre mindenben hozzá-járult Heltai fejtegetéséhez. A bizottság Stern halasztó indítványát el is vetette. Boross Soma aziránt intézett kérdést, vajjon technikailag nem fog-e nehézségekbe ütközni a pesti oldalnak gáz-zal való ellátása. Együttal felveti azt a kérdést is, mennyibe fogna kerülni a légszeszársulat által a fővárosnak átengedett tervek. Heltai Fe-rencz dr. a pesti oldalnak világítására nézve né-hány megnyugtató kijelentést tett, a tervekbe vo-natkozólag pedig kijelentette, hogy a gázzár az előzetes tervek elkészítéséért körülbelül 175.000 koronát fizetett. Retter Gyula indítványozta ez-után, hogy a meghívandó külföldi szakértő a ki-küldendő magyar mérnökök segítségével itt ké-zzesse el a vázlatterveket. Steinhardt Antal két külföldi szakértőnek megbízását tartaná kívána-tosnak. Heltai Ferencz dr. reflektált ezután a fel-szólalásokra és kiemelte, hogy az általános diszpo-zicionális terv annak a megállapítására fog csak szorítkozni, vajjon az új üzem gazdaságos lesz-e, vagy nem. Steinhardt felszólalására megjegyezte, hogy egy szakértőnek meghívása is elegendő. A bizottság az előterjesztéshez egész terjedelmében hozzájárult. Dr. Buzáth János tanácsjegyző ismer-tette ezután azokat az előterjesztéseket, amelyeket dr. Heltai Ferencz a tanács elébe terjesztett. A bi-zottság Heltainak három előterjesztéséhez, ame-lyek a légszeszársulat két tisztviselőjének, egy vegyésznek és egy kereskedelmi képzettségű egy-ének külföldi tanulmányutrá való kiküldetésére vo-natkoznak, egyhangulag hozzájárult.

)(A főváros igazoló választmánya ma délután dr. Kunz Jenő elnöklése alatt és dr. Csupor József tanácsjegyző előadása mellett tárgyalta a községi választói összeírások ellen beadott felszólalásokat. Az I. kerületbeli Pap Vilmosnak 15 választó felvé-telére vonatkozó felszólalását elutasították. Dr. Ghillány Mihály és Sefter László felszólalására számos választót a II. kerületi névjegyzékbe felvet-tek. Dr. Neuschloss Kornél II. kerületi ösz-író küldöttségi elnök ellen beadott három panaszt a választmány elutasította, mert igazolva nem voltak. Elutasította a választmány dr. Man-gold Ármannak az V. kerületi öszíró küldöttség eljárására vonatkozó panaszát is. Az V. kerületből Mangold Ármannak 378, Farkas Gyula 229 választó felvételére vonatkozó felszólalását egy-két kivétel-lel elutasította a bizottság. Elutasította Farkas Gyulának 186 választó törlésére vonatkozó kére-mét is. Meller Izsó 400 választónak az V. kerület-be való felvételét kérte. Ezek közül 264-el felvettek. A VII. kerületből dr. Bernfeld Izsó és társai több mint ezer választó felvételét kérték; felvettek mint-egy 20-at. Ehrlich G. Gusztávnak 189 erszébet-városi választó törlésére vonatkozó felszólalását elutasították. Végül a választmány Hirsch István, Ott Lajos és Schomann Antal törvényhatósági bizottsági tagok, valamint Stiaszny Emil póttag mandátumát megszűntnek nyilvánította, mert viri-lista jogosultságukat elvesztették.

)(A jövő évi választók. A főváros központi vá-lasztmánya ma délután Rózsavölgyi Gyula alpol-gármester elnöklésével tartott ülésében tárgyalta a jövő évi községi választóknak névjegyzéke ellen beadott felszólalásokat és észrevételeket. Nagyobb vitát provokált a Déli vasút 22 hivatalnokszolgá-jának beadványa, akik a névjegyzékbe való fel-vételüket kérték. Dr. Platthy György melegen pár-tolt a kérés teljesítését, hivatkozván arra, hogy a vasúti törvény szerint szolgálja többé nin-csen, hanem csak hivatalnok és alkalmazott van, eszerint a volt szolgák most alkalmazottak, felleveendők volnának a névjegyzékbe. Dr. Feleki Béla kifejtette, hogyha ezeket a hivatalnokokat fel lehetne venni, akkor a magánszolgákat is fel lehetne venni, ami a törvény betűivel ellenkezik. Dr. Ernyei Mór dr. Platthy indítványát támogatta. Ehrlich G. Gusztáv azt kérdezte, hogy a főváros szolgálai fel vannak-e véve a névjegyzékbe. (Közbe-szólások: Nincsenek!) Tehát az állam és vasut hivatalnokjaival sem lehet kivételt tenni. Radocza János ugyancsak kifejtette, hogy a választási tör-vény alapján a felszólalásnak nem lehet helyt adni. A központi választmány majdnem egyhangulag elutasította a felszólalást. A többi fel-szólalásokat a következőképpen intézték el: Az I. kerületi névjegyzékbe felvettek 33-at, áthelyeztek a kerület névjegyzékébe kettőt, kiigaz-ítottak 3-at. A II. kerületi névjegyzékbe felvettek 44-et, áthelyeztek a kerületbe 4-et, kiigazítottak 8-at. A III. kerületi névjegyzékbe felvettek 8-at, áthelyeztek 2-öt, kiigazítottak 1-et. A IV. kerület névjegyzékébe felvettek 31-et, áthelyeztek a kerü-letbe 3-et, kiigazítottak 90-et. Az V. kerületi név-

TÖRVÉNYSZÉK.

jegyzékbe felvettek 80-at, áthelyeztek a kerületbe 20-at, kiigazítottak 7-et, töröltek 1-et. A VII. kerületi névjegyzékbe felvettek 68-at, áthelyeztek a kerületbe 5-öt, más kerületbe helyeztek át 1-et, kiigazítottak 64-et, töröltek 174-et. A VII. ker. névjegyzékébe felvettek 85-öt, áthelyeztek a kerületbe 21-et, más kerületbe helyeztek át 1-et, kiigazítottak 28-at, töröltek 1-et. A VIII. ker. névjegyzékébe felvettek 101-et, áthelyeztek a kerületbe 5-öt, kiigazítottak 18-at. A IX. ker. névjegyzékébe felvettek 48-at, áthelyeztek a kerületbe 2-öt, kiigazítottak 4-et. A X. ker. névjegyzékébe felvettek 15-öt, más ker.-be helyeztek 1-et, kiigazítottak 4-et. A választmány 1222 felszámolást és észrevételt intézett el, amelynek nagyobb részét elutasította. Az ülés végén Rózsavölgyi Gyula alpolgármester, elnök jelentette, hogy a központi választmány a kiigazított névjegyzéket e hó 20-tól 30-ig közzéteszi a központi választmány helyiségében a központi városházán. Ez idő alatt felelősségeket a Kuriához címelve lehet beadni. Jelentette továbbá az elnök, hogy erről a közönséget hirdetmény útján fogja értesíteni.

(**Ülések a városházán.**) A vásárcsarnoki bizottság július 6-án, kedden a köztárgyhídi- és marhavásári bizottság július 7-én, szerdán ülést tart. Mindkét ülés délelőtti 11 órakor lesz a Központi városháza II. em. 195. sz. termében.

(**Kajlinger — hivatalban.**) Kajlinger Mihály, a főváros lemondott igazgatója, lemondása óta hétfőn délelőtti először jelent meg hivatalában. Kajlinger az eddigi diszpozíciók szerint e hó 31-éig marad meg állásában, utódjáról mostanig szó sem volt a városházán. A tisztviselők között mozgalom van keletkezésében, melynek célja rábírní az igazgatót a lemondás visszavonására.

(**A főváros és a téglagyárak.**) A főváros pénzügyi bizottsága ma délelőtti dr. Vasziljevits János alpolgármester elnöklésével ülést tartott. Az ülés legfontosabb tárgya három vállalkozó ajánlata volt, akik a kereszturi dűlőben minleg száz hold fővárosi telket akarnak tizenöt évre bérbévenni, hogy azon téglagyárt rendezzenek be. A főváros a téglagyártól legalább 30 darabot, illetve 60 millió darabot lenne köteles átvenni és pedig 29, illetve 60 millió átvétele esetén 28 korona áron. Az ügyosztály az ajánlat elfogadását javasolta. Gr. Székely Ferencz, Ehrlich G. Gusztáv, Bálint Sándor, dr. Schreyer lakab, Rózsavölgyi Manó és dr. Glücksthal Samu hozzászólása után a bizottság dr. Bárczy István polgármester hozzászólásával elhatározta, hogy az ügyet alaposabb számítások megtétele céljából tegyék át újból a tanácshoz. Együttel Rózsavölgyi Manó indítványára a bizottság főlhívja a tanácsot, hogy tegyen előterjesztést egy fővárosi téglagyár létesítésére.

(**A Tabán szabályozása.**) A pénzügyi bizottság ma délelőtti üléseben a Tabán szabályozásának kérdésével foglalkozott. Több főlzólás után dr. Bárczy István polgármester kijelentette, hogy a Tabán után a többi rendezendő városrész ügye is sorra kerül. Az Erzsébet-sugárutnak és egyáltalában az Erzsébetváros szabályozásának kérdésében — azt hiszi — már az őszszel fog a város hatósága előterjesztést tenni. A bizottság ezután egyhangulag magáévá tette a Tabán szabályozására vonatkozó tervet.

(**A közlekedési intézetek költségvetése.**) A főváros közlekedési és közgazdasági ügyosztályában délelőtti dr. Melly Béla tanácsos elnöklésével tárgyalták az ügyosztály vezetés alatt álló intézmények jövő évi költségelőirányzatát. Az erre vonatkozó ügyosztályi előterjesztéseket az illetékes bizottságok a jövő hét folyamán fogják tárgyalni.

(**Új drogériák engedélyezése.**) A belügyminiszter megengedte, hogy Horovitz Irma okleveles gyógyszerész, Erzsébetfalvai lakos Erzsébetfalván és Barabás Endre budapesti lakos a székesfővárosban gyógyszerárú kereskedést nyithassanak.

(**Iskolák építése.**) A főváros pénzügyi bizottsága mai ülésében a következő iskolák építésére vonatkozó terveket fogadta el: A III. ker. szentendrei-úti elemi iskola 455 000 korona, az V. ker. balaton-utcai polgári fiúiskola 355 000 korona, az erdélyi elemi iskola 810 000 korona, a VI. ker. fűrészt-gömb-utcai polgári leányiskola 405 000 korona, a VII. ker. Dembinszky-hernád-utcai elemi leányiskola 398 000 korona, a VII. ker. Hernád-utca-István-úti elemi fiúiskola 412 000 korona, a VII. ker. telep-utcai elemi iskola 458 000 korona, a VIII. ker. felsőkereskedelmi iskola 700 000 korona, a VIII. ker. práter-utcai elemi iskola 880 000 korona, a IX. ker. Mester- és Tóth Kálmán-utcai elemi iskola 608 000 korona. Ehhez hozzáadva a mérnöki hivatal által építendő öt iskolát, a 15 iskola építési költsége kerekösszegben 8 millió koronára rug.

A hivatalos és lithumos gyógyforrás
SALVATOR
Vesze- és hólyagbetegségek, köszvény, csukorbetegség és hurutos vesebetegségek kúrálására.
Főraktár Budapest, EDESKUTY L. utca.

(**A bíróság köréből.**) A király Scholmaschi Adolf pancsovai törvényszéki bírót a temesvári, Szoboszlai Sándor debreczeni törvényszéki bírót a debreczeni ítélőtáblához bírónak nevezte.

(**A zágrábi pör.**) A mai tárgyaláson a vád általános tanui közül nyolcat hallgattak ki. Szariacsics megerősítette a jaszenováci tanuk vallomását, de a vizsgálóbíró előtt tett saját vallomását részben visszavonta. Kovacevics Marko rendkívül terhelően nyilatkozott. Jovanovics vádlottról. Idzsigics Iván Jovanovicson kívül Kollenzics pópárol vallott terhelően. Ivesics Damján vallomása elenyésző jelentőségű volt. Bacho Juon eladta többek között, hogy Péter szerb király és néhai Spirta nagyszerb agitátor titkos értekezletet tartott Zimonyban. Szavics Vukasin, Pflasim Jozsip és Hartmann Iván a községekben folytatott nagyszerb propagandáról közöltek kifestősszerű részleteket.

Nasztics György koronatanut valószínűleg már a csütörtöki tárgyaláson fogják kihallgatni. Azután következnek a védelem részéről bejelentett tanuk kihallgatása.

(**Nyári szünet a büntető törvényszéken.**) A budapesti büntető törvényszéken a mai naptól kezdve beállt a törvénykezési nyári szünet. A mai napon volt a június havi esküdtbírói ülésszak utolsó esküdtzéki tárgyalása. Három hónapon keresztül szünetelnek most majd az esküdtzéki tárgyalások. Ugyancsak holnapról kezdve már az egyes főtárgyaló tanácsok száma is csökkenni fog s szeptemberig a működő szüneti tanácsok legnagyobb részben rabos ügyeket fognak tárgyalni.

(**A milliós végrendelet hamisítási ügy.**) Hasura Károlynak, az Osztrák-Magyar Bank szakértő felügyelőjének véleménye alapján megindult újrafelvételi ügyben a királyi ügyészség legutóbb azt az indítványt terjesztette dr. Szlavek vizsgálóbíró elé, hogy ezt a Hasura Károly szakértő főlügyelőt rendelje ki szakértőül ebben a végrendelet hamisítási bűnperben. Az ügyészségnek ezt az indítványát a vizsgálóbíró, mint perrendellenesét és törvénybe ütközött elutasította a következő indokolással:

A kir. ügyészségnek indítványára tulajdonképpen a szemle kiegészítését kéri. Ennek azonban nem lehet helye a jelen esetben, mert ez esetben nem volt sem bírói, sem rendőri szemle s a szakértői vélemény magánaton jött létre, olyannyira, hogy még azt sem lehet tudni, vajjon Hasura Károly a maga fényképeit a bűnjelről vette-e, vagy más-honnan. A szakértőt előzetesen meg nem eskették és hozzá törvényes figyelmeztetést nem intéztek. A terheltek pedig ellenőrző szakértő alkalmazására módot nem adtak, mindez nem szolgálhat arra okul, hogy most újabb perrendellenesség követhessék el. Már pedig az ügyészség ezt kívánja, mert indítvány szerint most is csak egy szakértőt kíván alkalmaztatni, még pedig éppen Hasura Károlyt, akit pedig az előző, a törvény ellenőrzése nélkül adott véleménye most alighanem feszélyezni fog; különben pedig Hasura Károly külföldi honos és lakos, megjelensre csak diplomáciauton és nagy késedelemmel volna kötelezhető. Amit a királyi ügyész kíván, az tulajdonképpen a szakértőnek utólagos megesketezése volna. Ilyet pedig a bünvádi eljárás nem ismer és nem enged meg. A félnek joga van, hogy szemlét indítványozzon, de a szakértő kijelölése a bíróság joga; még pedig azon egyszerű okból, mert a szakértőnek pártatlansága csak így biztosítható. Hasura Károly magánvéleménye az Osztrák-Magyar Bank véleményének sem tekinthető, de ha az is volna, az Osztrák-Magyar Bank nem hatóság, hanem részvénytársaság és a bünvádi perrendtartás értelmében csak pénzhamisítási ügyben adhat hivatalos szakvéleményt. Az okirathamisítás ügyei nem tartoznak rá. Hasura Károly tehát pusztán magánember.

(**Az eltűnt fülbevaló.**) Weisz Mór ékszerkereskedő az idén márcziusban följelentést tett Haskó József ékszerüznök ellen hogy egy éltadás céljából neki átadott 10.000 korona értékű briliáns fülbevalót ellopott. Haskó, akit ma vont felelősségére a büntető törvényszék dr. Füzesséry bíró elnöklésével, a tárgyaláson azzal védekezett, hogy a fülbevalót elvesztette vagy ellopták tőle. A bíróság azonban nem hitte el ezt a védekezést, mert kiderült, hogy Haskónak már ismételt volt dolga a büntető törvényszékkel s egy ízben hasonló eset miatt el is ítélték, de a tábla bizonyítékok hiányában fölmentette. A törvényszék Haskót lopás bűntettéért két évi börtönrre ítélte. Az elítélt, de az ügyész is felelőszett.

(**A főváros legveszedelmesebb tere.**) Statisztikailag bizonyított tény, hogy nincsen a fővárosnak veszedelmesebb tere, a Kálvin-térnél, ahol a nagy személyforgalom mellett igen nagy a kocsiközlekedés és igen sűrűn járnak a villamos kocsik is. Nem csoda tehát, ha itt naponta történik villamos vagy kocsigázolás következtében szerencsétlenség. Ez év január 3-án délután 4 óra tájban egyfogatu kocsijával a gróf Ráday-utcából a Kálvin-térre fordult be Höcker Frigyes gépgyáros. A Kálvin-tér közepén kocsiá elé került Fodor Mihály napszámos. Hiába kiáltott rá a gépgyáros, hogy térjen ki, Fodor az utcai nagy lármában nem hallotta a figyelmeztetést s mikor el akart ugrani a kocsi elől, megcsuszva a lovak közzé esett s súlyos sérüléseket szenvedett. A kir. ügyészség vádjára gondatlanságból okozott súlyos testi sérülés vétsége miatt vont a felelősségre a büntető törvényszék Höcker Frigyes gépgyárosát. A tárgyaláson a kihallgatott tanuk vallomásaival beigazoltást nyert, hogy a lépésben hajított Höckert mulasztás vagy gondatlanság nem terheli. Ezért dr. Hodász kir. ügyész a vádat elejtette vele szemben, mert igazoltnak vette, hogy a sértett idejekorán figyelmeztetve lett a kitérésre. A bíróság dr. Vermes Nándor védő felszólalása után Höcker ellen megszüntette a további eljárást.

(**Kirabolt cigányok.**) Az idén április 10-én éjjel egy munkáskülső ember és egy katona a Kárpát-utczában megtámadták és kirabolták idős Jónás Antal, Jónás Antal és Kardos Bálint muzikus cigányokat. A rendőrség csakhamar kinyomozta a támadókat Sági János tizenhét éves napszámos és Semsei Ferencz közkatona szemelyében, akik közül Sagit ma vont a felelősségre a budapesti törvényszék esküdtbírói dr. Mikovich bíró elnöklésével. A vádlott a tárgyaláson beismerte tettét s a kihallgatott cigányok is fölismerték benne támadójukat. A perbeszéd után az esküdték bűnösnek mondták ki a vádlottat a rablás bűntettében. Ezen marasztaló verdikt alapján a törvényt alkalmazó bíróság Sági János vádlottat 8 hónapi börtönrre ítélte. Az ítélet jogerős.

SPORT.

Atlétáink bécsi diadalai.

— A Mühlhasen-díjat a MAC nyeri. —

Budapest, július 5.

Az osztrák főváros, melyben minket más ténnyen annyi kudarc ér, tegnap a magyar atléták fölényes győzelmeinek színtere volt. Oly sikerrel szerepeltünk, amilyennel még talán sohasem az osztrákokkal szemben. Csaknem minden versenyben első lettünk és voltak oly versenyszámok is, mint a diszkosz- és gerelyvetés, melyekben az összes helyeket is magyarok foglalták le. Ehez hasonló alapos vereséget még nem szenvedtek kedves szövetséges társaink és ezért a legteljesebb elismerés illeti atléta-gárdánkat, elsősorban pedig a MAC atlétaikat, kik 7 első, 4 második és 5 harmadik díjat nyertek, harmadszori győzelmükkel pedig a nagyértékű Mühlhasen-díj végleg tulajdonukba ment. Sajnálattal konstatáljuk azt, hogy ennél a vándordíjnál, melyet két éven keresztül védett a MAC, hazai egyesületeink egyrésze nem a legszebben viselte magát. Ezt a vándordíjat ugyanis három év előtt iták hét versenyszámra. Győztes az a klub, melynek tagjai legtöbb sikerrel szerepelnek a viadalnak a díjra vonatkozó számaiban. Az atlétika minden ágát fölöelő eredeti feltételeket azonban a második évben már úgy változtatta meg a WAC, ahogyan neki volt legmegfelelőbb. Idén ismét más számokat vett fel, természetesen a maga guszta szerint. Ily körülmények között biz megnehezítették a védő MAC helyzetét, de győzelme így is biztos lett volna a bécsi egyetlek felett. Két klubunk vezetősége, egy fővárosi és vidéki, a MAC esélyeinek csökkentésére és a bécsiek javára, szintén benevezett a díjra, el is érték azt, hogy a MAC nehány pontot veszített, győzelmét azonban megakadályozni nem tudták. Ezek mellett lovagias ellenfelekként csupán a Testgyakorlók és Budaiak viselték magukat. Nem küldték fel atlétaikat, pedig Lovas, Holics és Antal (Testgyakorlók); továbbá Nagy J. és Kovács (Budai T. E.) startolása esetén valószínűleg a bécsiek nyerik meg a díjat.

Eltekintve ettől a kellemetlen incidenciától, is-

mételve örömmel konstatáljuk atletikánk nagy főlényét. Tíz versenyszámban aratunk győzelmet, míg az osztrákok csak négyben.

Osztrák rekordot javítottak: dr. Vadon (MAC), Szathmáry (MAC), Szerellemhegyi (MAC), Jessina (Pozsony) és Mudin Imre (MAC). Kitűnő eredményt értek el Mudin (MAC) és Jolbey (BEAC). Az osztrákok közül Kwieton és a WAC. staféta csapata. A viadal részletes eredményei a következők:

Mühlhausen-díj. I. 100 m. síkfutás. 1. Simon Pál (MAC.) 11 mp. 2. Weininger (WAC.) 3. Rác Vilmos (BEAC.).

II. 1500 m. síkfutás. 1. Kwieton (WAC.) 4 p. 25 négyötöd mp. 2. Auerbach János (MAC.) 4 p. 28 mp. 3. Sax (WSC.).

III. 5000 m. síkfutás. 1. Kwieton (WAC.) 16 p. 3 egyötöd mp. (osztrák rekord). 2. Fekete Béla (MAC.). 3. Bán Kálmán (MAC.).

IV. Magasugrás. 1. Vadon Géza dr. (MAC.) 180 cm. osztrák rekord. 2. Szegedy Géza (MAC.) 175 cm. 3. Weininger (WAC.) 170 cm.

IV. Távolugrás. 1. Szathmáry Kálmán (MAC.) 6.53 m. osztrák rekord. 2. Weininger (WAC.) 6.43 m. 3. Lampelmayer (WAC.) 6.35 m.

VI. Diszkoszvetés. 1. Jesina Ferencz (Pozsonyi TE.) 41.86 m. osztrák rekord. 2. Luntzer György (PTE.) 37.40 m. 3. Mudin Imre (MAC.) 36.95 m.

VII. 4x100 m. stafétafutás. 1. Wiener Athletiksport Club (Brunner, Tekusch, Schöneck, Weininger) 44 egyötöd mp. osztrák rekord. 2. BEAC. 3. MAC.

A Mühlhauser-díjat tehát megnyerte a Magyar Athletikai Club 18 ponttal, második Wiener Athletiksport Club 13 ponttal.

A további versenyszámok:

I. Rudugrás (rekordkísérlet). Szathmáry Kálmán (MAC.) 3.32 m. osztrák rekord.

II. 400 m. síkfutás. 1. Wiesner Frigyes (BEAC) 53 kétötöd mp. 2. Holzmann (WAC.) 55 mp. 3. Auerbach János (MAC.)

III. Súlydobás. 1. Mudin Imre (MAC.) 12.76 m. osztrák rekord. 2. Trommer (WAC.) 3. Mudin István (MAC.)

IV. Gerelyvetés. 1. Mudin István (MAC.) 52.17 m. 2. Mudin Imre (MAC.) 48.90 m. 3. Wiesner Frigyes 47.53 m.

V. Kalapácvetés. 1. Mudin István (MAC.) 29.70 m. 2. Trommer (WAC.) 27.02 m. Mudin Imre (MAC.) 26.57 m.

VI. 200 m. síkfutás, handikap. 1. Jolbey Miklós (BEAC.) 23 négyötöd mp., 4 méter előny. 2. Tekusch (WAC.) 8 m. előny. 3. Trommer (WAC.) 12 m. előny.

VII. 500 m. síkfutás vigaszverseny. 1. Szerellemhegyi Ervin (MAC.) 1 p. 12 kétötöd mp. osztrák rekord. 2. Sponner (WAC.) 3. Payer (WSC.).

Siófoki versenyek.

— Második nap. —

A vasárnapi program sokkal jobban sikerült, mint az első nap, amiben a szép idő is közbejárt. Az egyes futamokban favoritok és outsiderok felváltva győzedelmeskedtek. Részletes eredmény a következő:

I. Siófoki díj. Díj 1200 korona. Táv. 1600 méter. 1. Lukács E. főhadnagy 3é pk Szerény 67 kg. (Wodianer), 2. Issekutz Gy. főhadnagy. 3é pk Olly 71 kg (Krause), 3. Gr. Forgách I. 3é sher Dsidás 74 kg. (Pálffy). Futottak még: Sam Lewis, Páfrány, Gyöngyvér, Virginia. Könnyen egy hosszal nyerve, egy hosszal harmadik. Tot.: 10: 159, 20: 40, 33, 29.

II. Öreglaki díj. Díj 1500 korona. Táv 2400 m. 1. Issekutz Gy. főhadnagy sk. Pilinga 67½ kg. (Krause), 2. Gr. Orsich P. sk. Colette 67½ kg. (Neimans), 3. Gr. Merweldt M. sk. Didon 67½ kg. (Vay). Futottak még: Rojtos, Fincos, Constant. Küzdelem után egy hosszal nyerve, egy hosszal harmadik. Tot.: 10: 40, 20: 42, 65.

III. Fehérmegyei akadályverseny. Díj 1200 korona. Táv. 4800 méter. 1. Lukács E. főhadnagy, 6é pm. Jakub Bey 70 kg. (Wodianer). 2. Gr. Forgách I. 4é pk. Ifjasszony 68 kg. (Pálffy) 3. Br. Neimanns R. 5é sm. Westminster 74 kg. (Tulajdonos). Futottak még: Good for nothing, Balsaroch, Japer. Küzdelem után 1 hosszal első, 3 hosszal harmadik. Tot.: 10: 33, 20: 33, 32.

IV. Badacsonyi díj. Díj 1200 korona. Táv. 2400 méter. 1. Thomka Z. főhadnagy 5é pher Soltykoff 74 k. (Wodianer). 2. Badesku Gy. 4é pk Glanure 6 k. (Krause). 3. Gróf Forgách I. 4é pm Palotás

II. 71 k. (Pálffy). Futottak még: Nevermore, Du-nois, Mozi, Sisa Pista. Igen könnyen egy hosszal első, két hosszal harmadik. Tot.: 10: 81, 20: 39, 24, 33.

V. Földvári díj. Díj 1000 korona. Táv. 1200 méter. 1. Gr. Pejacevich A. 3é. sm. Grand Seigneur 67 és fél kg. (Krause). 2. Borsos E. id. pher. Lotto 70 kg. (Baich). 3. Jankovich B. Gy. 3é. sk. Igaz legyen 70 kg. (Czárán). Futottak még: Lothian, Üljl bábra, Bagola, Haramia, Hester, Bohóka, Mignonne, Flowerseller, Marasquin. Küzdelemmel egy fél hosszal nyerve, 1 hosszal harmadik. Tot.: 10: 34, 20: 29, 42, 26.

VI. Tihanyi handikap. Díj 1200 korona. Táv 2400 méter. 1. Badesku Gy. id. sm. Katona 72 és fél kg (Czárán). 2. Petanovics J. 3é sm. Himpellér 60 kg (Krause). 3. Kormos B. 3é stpk. Borbolya 60 kg (Folis). Futottak még: Igazság és Hiu. Könnyen 2 hosszal első, 10 hosszal harmadik. Tot.: 10: 21, 20: 24, 24.

() Badeni ügetőversenyek. Kellemeitlen incidens zavarta meg a második nap programját. Ugyanis a hatodik futamban Jurkó, a verseny egyik fogadótló lova, a startnál állva maradt. A forintos hely közönsége visszakövetelte tétjeit s miután az igazgatóság ennek eleget nem tett, fűlsiketítő lár-mába tört ki. Komolyabb zavargásnak a rendőrség gyors közbelépése vette elejét. Jurkó büntetésből a júliusi badeni meetingen nem futhat. Részletes eredmény a következő:

I. Grazi díj. 1700 korona. 1. Hauser L. stpk. Fancy Coulter (Tappan), 2. Fidelio, 3. Zwerenz. Futottak még: Babette, Lucza, Kremlin, Dalia. Tot.: 10: 22, 20: 25, 34, 28.

II. Siegenfeldi-díj. 2000 K. 1. Hauser L. 8é pk Ágnes (Tappan), 2. Erin, 3. Victor. Futottak még: Szamóca, Wuzerl, Mélióságos, Florian, Antrima, Sir Potential, Málnás, Pandur, Mai Lüfterl, Ltebling, Liebe Freundin, amelyre téteket nem fogadtak el. Tot.: 10: 37, 20: 35, 44, 54.

III. Nemzetközi handikap. 3000 K. 1. Kohner W. 4é stpk. Erzsike (Switzer). 2. Sashalom, 3. Imperator. Futottak még: Tutti Frutti, Fonyód, Hansi C, Brigadier, Bruder Straubinger, Della Fiske, St.-Valient Vincent, Icon. Tot.: 10: 125, 20: 78, 96, 97.

IV. Ügetősportclub-verseny. 2000 korona. 1. Kuplinger A. 8é pk. Pexi (tulajdonos). 2. Aegir, 3. Vidra. Futottak még: Elimar, Mr. Robinson, Varázsfuvola, Babet Matador, Sonntagskind, Champion Bourbon (disqu. II.), Phöbe (disqu. III.) Tot.: 10: 36, 20: 28, 39, 27.

V. Kraft Emil-díj. Díj 10.000 korona. 1. Kohner W. stpm. Sei schnell (Switzer). 2. Allein. 3. Aufwiegerlin. Futottak még: Galambom, Wasel-bua, Fellow Dillon. Tot.: 10: 39, 20: 29, 25.

VI. Mandlingi díj. Díj 1700 korona. 1. Krecht F. 5 k Busserl (Rauch). 2. Banana, 3. Aloe. Futottak még: Viribus Unitis, Giller, Ellie Ansel, Gyömbér II. és Jurkó, mely a startnál állva maradt. Tot.: 10: 117, 20: 97, 30, 39.

VII. Freund Fritz-díj. 2500 korona. 1. Mr. Dolar 5é fm Wau-wau (Kollmann). 2. Ifero, 3. Musa. Futottak még: Democrat, Heckenrose, Willy Allen, Fanny, Lord G., Eholi, Demission, Jansen, Feronó, Gáva. Tot.: 10: 124, 20: 80, 98, 92.

() Párisi versenyek. Maisons-Liffiteban ma futottak a Prix du Président de la République-t, amelynek lefutásánál a köztársaság elnöke is jelen volt. A 100.000 frankos díjért s az elnök gyönyörű tiszteletdíjéért mindössze öt ló állott starthoz és ezek közül a Grand Prix nyerő Verdun lett a győztes. A verseny eredményéről a következő táviratot kaptuk:

Prix du Président de la République. Tdíj és 100.000 frank 2500 méter. 1. Br. Rothschild M. 3é. sm. Verdun 52 kg. (Barrat). 2. Vanderbildt K. 4é. pm. Sea Sick 59 kg. (Bellhouse). 3. Lieux J. 6é. pm. Moulin la Marche 60 kg. (Childs). Futottak még: Roi Herode, L'Inconnu. Biztosan egy hosszal nyerve, egy hosszal harmadik. Tot.: 10: 34, helyre 10: 17, 15.

() A budapesti folyamregatta. Az Evezős-Szövetség regattáján a legfőbb érdekesség a három legjobb magyar skiffista, Mészáros, Killer és Leviczky találkozása volt. A versenyt Mészáros (Neptun) nyerte meg másfél hajóhosszal Killer előtt, míg Leviczky a versenyt feladta.

A négyesben a Duna Herczeg-négyese mellett igen jól tartották magukat a törekvő, derék váciak. A részletes eredmények ezek:

Bajnoki egyesverseny. 1. Mészáros (Neptun.) 2. Killer (Nemzeti).

Palánkos egyesverseny. 1. Duna EE. 2. Váci Sport Egylet.

Nyolczevezős verseny kormányossal. 1. Panonia EC. rowower.

() A Törekvős birkózó versenye. Vasárnap délután rendezte a Törekvős Sport-Egylet szezonzáró házi birkózó-versenyét hölgy-utcai pályáján a szabadban Kőbányán. A sportszerűen lebonyolított verseny sikere Fischer Mór elnöknek köszönhető, akinek segítőitársai voltak a rendezésben Csanádi Mór és Tibor Lajos. Az eredmény a következő: Könnyűsúly. 1. Zöllner 15 pont. 2. Agoston Lajos 13 p. 3. Schene Gusztáv 12 p. — közép-súly. 1. Schirer József, 2. Riesz Aladár, 3. Nagy Lajos. — Maróthy József és Klement József szép iskolabirkózást mutattak be. Ezen a versenyen szerepeltek először az egyesület ifjúsági birkózói (10-16 évesek), kiknek máris pompás munkája Vörös György amatőr-kapitány fáradozásának eredménye.

() A budaiak. A Budapesti Torna Egyesület Széna-téri versenypályáján attétikai- és torna házi versenyt tartott nyári munkájával foglalkozó tagjainak teljes részvétele mellett és szépszámu közönség jelenlétében. A torna-számokban az elérhető eredmény 20 pont volt. Az egyes versenyek eredménye a következő:

1. 100 m-es síkfutás: I. Szrubián Dezső 12 mp. II. Szalay István. 5 induló. 2. Súlydobás: I. Schiller Rezső 12.02 cm. II. Kováts Sándor 10.27 5 induló. 3. Nyújtó: I. Erdődi Imre 19.66 pont, II. Fömel Lajos 4 induló. 4. Magasugrás: I. Tomits Miklós 164 cm. II. Schiller Rezső 164 cm. 7 induló. 5. Svédgerely: I. Strausz Gyula 52 lovm. II. László József. 6. Korlát: I. Erdődy Imre 19.08 pont II. Lehotzki István 4 induló. 7. Gátfutás: I. Kováts Sándor 174.5 mp. II. Horner Andor 5 induló. 8. Diszkoszvetés: I. Strauss Gyula 35.32 m. II. Szalay István 6 induló. 9. Helyből magasugrás: I. Kováts Sándor 134 cm. II. Horner Andor 5 induló. 10. Ló: I. Erdődi Imre 18.66 pont II. Bitenbinder József 4 induló. 11. Távolugrás: I. Kováts 6.32 vm. II. Schiller Rezső 5.93. 12. 1000 m. síkfutás I. Nagy József 2.501 2 mp. II. Huber Ferencz 8 induló. 13. Szabadgyakorlat verseny: I. Kováts Sándor 19 pont II. László József 5 induló.

() Csehország skiff-bajnoksága. A cseh evezős szövetség tegnap délután rendezte evezős versenyét Prágában a Moldva folyón, amelyen Oppler Pál a Sirály Evezős Egylet tagja is indult. Csehország 1909. évi skiff-bajnokságában Oppler második lett, de a szenior skiff-versenyt megnyerte. — Prágából jelentik: A tegnapi prágai nemzetközi olimpiai regattán, amelyen a budapesti Sirály evezős-egylet is résztvett, a bajnoki skiff-versenyben, a versenybíró Czernyék (Slavia, Prága) ítélte oda a bajnokságot Oppler Pál (Sirály) előtt; Czerny az ítélő szert egyötöd másodpercczel, vagyis 25 centiméterrel lett első. A főbb versenyző erősen lemaradt. A versenybizottság több tagja szerint Oppler nyerte meg a versenyt, ki még aznap revánsot is vett ellenfelén, amennyiben a szenior-egyesben könnyű győzelmet aratott rajta. Feltűnően jól szerepelt még a raudnitzi evezősegylet a junior-négyesben és a junior-skiffben s kitűnő formát mutatott a bleski szenior-négyes, amely a Slavián aratott könnyű győzelmet.

() Országúti versenyek. A Budapesti Athletikai Klub tegnap délelőtt rendezte országúti futó- és gyalogló versenyét. Az országúti verseny azonban a nagy sár miatt pályaversenyyé alakult. A futó-versenyt Lovass Antal (MTK.), a gyaloglóversenyt Mazák Ferencz (MTK.) nyerte meg klubtársa, Patak ellen. A részletes eredmény a következő: 10 klm. futóverseny. 1. Lovass Antal (MTK.) 38 p. 49½ mp. 2. Zányi (BAK.), 3. Deutsch (BAK.). 1500 méterrel nyerve. 10 klm. gyaloglóverseny. 1. Mazák Ferencz (MTK.) 56 p. 14½ mp., 2. Patak (MTK.), 3. Paxián (BAK.). 80 méterrel nyerve, ugyanannyival harmadik.

() Kerékpárverseny. A Fővárosi Kerékpár Egylet jól megrendezett versenye a következő eredményekkel végződött tegnap a millenáris pályán: 1. Megnyitó m. 1000 3 előfutam után 1. Vass János, 2. Bienenfeld Manó, 3. Müller István, 4. Haasz Lipót. II. Junior 1000 m. 2 előfutam után 1. Imre Gábor, 2. Novák Imre, 3. Privigyel Lajos, 4. Miskei Imre. III. Derby 1000 m. 2 előfutam 1. Püspöky Sándor, 2. Löwy Artur, 3. Rojkó I. 4. Baráth Ö. IV. Motor 5000 m. 1. Róka Ármán, Takács I. 3. Jónás I. V. Akadály 2000 m. 1. Iánász Félix, 2. Spitz D. 3. Haasz L. 4. Szamek K. VI. Tételony 1000 m. (2 előfut). 1. Vass Antal, 2. Imre G., 3. Fábí J., 4. Kiss J. VII. Egyórás páros verseny. 1. Löwy-Giller 38 km., 2. Henzsely-

30 frt-ért készit csakis mérték szerint prima öltönyt elsőrangú kivitelben

Angol készpénzrendszerű uri-szabó termék.

ZÉLINGER SAMU IV. Belváros. Mauvar-utca 3, Rossuth Lajos-utca mellett.

Minták kívánatra birtmentve

Telefon 116-59.

Gröger 38 km. 999 m., 3. Spitz-Kiss 37 km 998 m., 4. Müller-Hegedüs 37 km. 994 m. Ez az utolsó amerikai rendszerű versenyszám tetszett legjobban a nagyszámú közönségnek.

(**Oszták folyambajnokság.** Klosterneuburg és Bécs között tegnap tartották meg az oszták folyambajnoksági uszóversenyt. A kilenczkilóm. távot elsőnek Scheff Ottó (W. A. C.) uszta meg 37 p. 5 mp. oszták rekord idő alatt. 2. Schuh (W. A. C.) 37 p. 12¹/₂ mp., 3. Orlik 37 p. 16¹/₂ mp.

KÖZGAZDASÁG.

A közszállítási szabályok újabb sérelme a főváros részéről. Ismeretes, hogy a főváros, mely egyre gyakrabban szerepel a magyar ipart nem pártoló hatóságok — sajnos — elég hosszú névsorában, az épülőfélben lévő kenyérgyár gépészeti berendezésének szállításiával egy külföldi céget bízott meg, de a közszállítási törvény értelmében kikötötte, hogy a vállalkozó a munkálatokhoz szükséges anyagokat, amennyiben Magyarországon előállíthatnak, okvetlenül Magyarországon köteles beszerezni. Több hazai kerámiai gyár most azzal a panaszszal fordult az ipari szakegyesületekhez, hogy a vállalkozó e kötelezettségének nem tett eleget, amennyiben a sütő-kemenczék belső falazatához szükséges nagymennyiségű tűzálló chamotteanyagot a külföldről szerezte be, holott a magyar gyárak termései nemcsak versenyképesek, de minőség tekintetében felülmúlják a külföldi termékeket. Az iparegyesületek ezért most felterjesztésben fordultak a főváros tanácsához, kérve a panasz megvizsgálását és a vállalkozó kötelezését, hogy szerződése értelmében nemcsak a chamotteanyagot is hazai termékkel pótolja.

léri Mór, az Országos Iparegyesület igazgatója, ki állandóan figyelemmel kíséri a főváros ezirányú tevékenységét, ez ügyben újabb interpellációt jelentett be a főpolgármesternél.

A marosvásárhelyi kamara palotája. Ismeretes, hogy a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara elhatározta, hogy székházát épít. Erre már ki is írta a pályázatot. Az építő-bizottság ajánlatára a kamara az 1-ső díjat **Csiszár Lajos** marosvásárhelyi építőmesternek; a 2-ik díjat **Kiss Aladár** budapesti építésznek; a 3-ik díjat **Radó Sándor** marosvásárhelyi mérnök és **Wigand Ede** interieur művésznek adta ki, több pályatervet megdicsért, Szabó Zoltán és Szömörkényi Rezső pályatervét pedig megvette. Egyben fölhitva a nyerteseket, hogy a végleges megoldás elkészítése céljából egy szűkebb versenyen vegyenek részt.

A hivatalos árlejtések elbírálása. A középítésekre és közszállításokra pályázók sokat panaszkodtak mindig az u. n. referensi rendszer ellen, mely minden alaposága mellett is igen gyakran hajlik az egyéni befolyásolások felé is. Eppen ezért meglehetősen örömmel fogadják az érdekelt körök azt az eddig még meg nem erősített hírt, hogy a miniszteriumban beszüntették a referensi rendszert s helyette úgy intézkedtek, hogy ezentul az árlejtések dolgában a döntés és illetve a döntés alapjául szolgáló végleges vélemény az e célra szervezett tanács dolga lesz. Az egyéni aprecziáció nagyon sok esetben jobb ugyan, mint a testületi vélemény, de viszont jóval több garanciát kell látnunk számos szempontból abban, ha ezekben a kérdésekben nem egyesek, hanem egy testület dönt. A díósgyőri ügyben követet kérés, a furóvállalatok dolgában nyilvánosságra jutott helytelen eljárás s még számos más eset mind azt bizonyítja, hogy az itt szóban forgó intézményre valóban szükség van.

Iparos-tanfolyamok. A kereskedelemügyi miniszter rendelkezése értelmében új tanfolyamokat rendezett az iparosok oktatására és továbbképzésére a technológiai iparmúzeum igazgatósága. Ma hat tanfolyam nyílt meg, mindegyik a cipészipari munkások számára. Aljamunkára 4 tanfolyam 6-6 tanulóval, hibás lábra való (orthopaeda) cipőkészítésre 2 tanfolyam 6-6 tanulóval nyílt meg. A tanfolyamok 10-10 napon át tartanak, mindig délután 2 óráról 6 óráig. A felvett tanulók 2 koronányi napi segélyben részesülnek.

Új nagy szállodák Budapestén. Ismeretes, hogy Budapestén nemcsak a lakásínség nagy, hanem a szálloda hiány is. Apró szálloda van ugyan több

is, mint kellene, de a modern, európai értelemben vett szállodákat igen gyorsan elszámálhatjuk új-jainkon. Ugyan szezonként megjelennek a biztató hírek, hogy most itt, majd ott épül egy-egy hatalmas szálló: azonban a hírekből hotel nem igen lesz. Így néhány hónappal ezelőtt már megemlékezünk arról a hírről, hogy a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Társaság palotája helyén, amelyet a világhírű Ritz-féle szállodaépítő társaság egy millió koronáért megvásárolt és két és fél millió korona befektetéssel épülne fel Budapest legelőkelőbb szállodája. Az új szállodában 145 rendkívül fényesen beburorított szoba lesz, mindegyik mellett fürdőszoba egy nagyszabású étterem, táncsterem és néhány fejedelmi lakosztály. Az új szálloda építését az idén novemberben fogják megkezdeni s 1911 júniusára akarják befejezni. London egyik lelegelelőbb szállodájának vezetőjét szemelték ki ennek a budapesti új szállodának igazgatójává. „Palace” szállodának akarják elnevezni az új szállodát. Ez az elnevezés nagyon kapósnak látszik, mert a másik új szállodát, amely a Rákóczi-úton épül, szintén „Palace Hotel”-nek keresztelték el, így tehát egyszerre két „Palace”-szálloda is épül Budapestén. A dunaparti építkezések **Fellner Sándor** tervei szerint történnek. Az új szálloda részvénytársasági alapon jön létre. Elnöke gróf **Szapáry Pál** lesz, míg az igazgatóságában **S. Higgins** és **Harris**, a londoni Ritz-társaság elnöke és vezérigazgatója is helyet kapnak, ha fölülül csakugyan a nagyszabású szálloda.

Szülő és borgezdasági tanfolyam a fővárosban. A földmivélsügyi miniszterium által a fővárosban szervezett felsőbb szülő és borgezdasági tanfolyamon az előadások ez év október havának első napjaiban kezdődnek. A tanfolyamra kizárólag olyan pályázókat vesznek föl, akik a hazai gazdasági akadémiák valamelyikét jó sikerrel végezték. A fölvetélt folyamodók a földmivélsügyi miniszterhez címzett kérvényeiket augusztus 1-éig annak a gazdasági akadémiának igazgatóságához nyújthatják be, amelytől a folyamodó végbizonyítványát nyerte.

Fizetésképtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetésképtelenségeket jelenti: **Buzeski Mihály** kereskedő, **Kolozsvár**; **Kálmán Pál** kereskedő, **Kolozsvár**.

Megnyitják a balatoni vasutat. Végre tehát megnyitják a balatoni vasutat. A vasut megnyitása e hó 8-án, csütörtökön lesz. A megnyitást **Kossuth Ferenc** megbízásából **Szterényi József** államtitkár eszközli a vasuti és hajózási felügyelőségnek és a magyar államvasutak igazgatósága képviselőinek részvételével. A megnyitáson több országgyűlési képviselő is részt vesz. Indulás különvonaton Budapest keleti pályaudvarról csütörtök reggel 8 óra 20 perczkor, amely vonat a vonal végállomására, **Tapolezára** este 6 óra 3 perczkor érkezik. **Vaszary Kolos** hercegprimás táviratilag hívta meg az államtitkárt és kíséretét **Balatonfüredre** vilásreggelire. A megnyitó vonat menetrendje a következő: **Börgöndről** indul 5 percznyi tartózkodás után 10 óra 11 perczkor, **Szabadbattyánról** szintén 5 percznyi tartózkodás után 10 óra 38 perczkor, **Polgárdiból** indul 11 óra 10 perczkor, **Fülérlől** 11 óra 23 perczkor, **Balatonkeneséről** 11 óra 58 perczkor, **Alsódőrről** 20 percznyi tartózkodás után, ahol a veszprémi szárnyvonalon érkezők csatlakoznak, 1 óra 3 perczkor, **Balaton-füredről** 20 percznyi tartózkodás után 3 óra 26 perczkor, **Alsódörgicse-Akalaról** 5 percznyi tartózkodás után 4 óra 7 perczkor, **Zanka-Köveskálról** 5 percznyi tartózkodás után 4 óra 22 perczkor, **Kövágóórs-Révfülöpről** 15 percznyi tartózkodás után 4 óra 55 perczkor, **Badacsonytomajról** 5 percznyi tartózkodás után 5 óra 23 perczkor, **Nemestördemiczről** 1 percznyi tartózkodás után 5 óra 43 perczkor és **Tapolezára** érkezik 6 óra 3 perczkor.

Új pénzintézet alakulása. Zomborból jelentik, hogy **Sztapáron** 30.000 korona alaptőkével gazdasági takarékpénztár rt. czim alatt gazdasági érdekeket szolgáló új pénzintézet alakult.

Tejértékesítő társaság Nagyváradon. Nagyváradon mozgalom indult meg egy tejértékesítő részvénytársaság alapítása érdekében. A társaság a tejet a termelő gazdaktól szerezni be s erre a célra szolgáló gépekkel tisztítani, paszterizálni. A részvénytársaság 1000 darab 200 koronás részvényt

bocsájt ki. Az alakulást e hó végére tervezik s az üzemet már január hónap 1-én akarják megindítani.

Darányi köszönete. Darányi Ignác földmivélsügyi miniszter a sikerült országos állatkiállítás rendezéséért a kiállítás főtitkárnak és titkárnak köszönetét és elismerését fejezte ki.

Szomorú számok. Nemzetgazdasági életünk egyszomorubb számai azok a jelentések, amelyeket a statisztikai hivatal közöl hónapról-hónapra *külkereskedelmi forgalmunkról*. Ezek a számok megczáfolhatatlanul igazolják azt, hogy minden igyekezetünk mellett sem vagyunk képesek aktivvá tenni külkereskedelmi mérlegünket mindaddig, amíg az önálló vámterület tényleges felállításával föl nem szabadítjuk magunkat az oszták ipar kizsákmányoló politikájára alól. A most közzétett adatok szerint behozatalunk értéke az előző évi 6248 millió koronával szemben ez év január-május havában 701 millió korona volt s ebből 5232 millió korona Ausztriából való behozatalunkra esik. Kivitelünk az 1908. év első öt hónapjához képest 61 millió koronával emelkedett, értéke 6141 millió korona volt, mely összeghez Ausztria 4398 millió koronával járult. Az 1909. év öt első hónapjában árumérlegünk összesen 869 millió, Ausztriával szemben pedig 833 millió korona behozatali többletet tüntet fel.

Behozatalunkban legnagyobb értékösszeggel a textilipar kész gyártmányai szerepelnek. Ez áruk behozatali értéke a folyó év első öt hónapjában 1997 millió koronát tett, mely összegben Ausztria 1927 millió koronával részesedik. Pamutszövetekből behozatalunk egymagában 881 millió koronát tett, gyapjuszövetekből pedig 521 millió koronát. Konfekcionált árukból behozatalunk értéke 426 millió koronát tett s ezen tarifaosztályban 97 millió koronával a férfiruhák, 10 millió koronával a kalapok, 102 millió koronával a fehéreműk szerepelnek. Jelentékeny behozatalunk volt még bőr és bőrárúkból: 368 millió korona (ebből 327 millió Ausztriából), vas és vasárúkból 395 millió K (ebből 33 millió Ausztriából), gépek és készülékekből 18 millió korona (ebből 116 millió korona Ausztriából). Legfontosabb *kivitel* cikkekünk ezuttal is a gabonaműek és a liszt. Az utóbbiból január-május havi kivitelünk 804 millió koronát tett (1908-ban 639 millió korona), amiből 74 millió korona értékű Ausztriába szállított. *Buzakivitel*ünk értéke 262 millió korona volt, (az előző év öt első havában 272 millió), rozskivitelünk 101 millió, árpakivitelünk 108 millió, zabkivitelünk 133 millió, tengeri kivitelünk 262 millió (1908-ban 239 millió) koronát képviselt; összes gabona-, lisztműekből, hüvelyesekből 190 millió koronát tett, 229 millióval haladva meg a múlt évi január-május havi kivitel értékét. A vágó- és igásállatok kivitele az előző év öt első havának eredményéhez képest emelkedett 815 millió koronáról 1138 millió koronára. Az emelkedés legnagyobb az ökör-kivitelnél 88 millió korona, míg ló-kivitelünk 76, bikakivitelünk 32, tehénkivitelünk 52, sertés-kivitelünk 35 millió koronával emelkedett. *Homok* és kristálycukorból kivitelünk 122 millió koronát tett, mely összeg az előző év január-május havi kiviteléhez képest 06 millió korona értékcsökkenést mutat. A faneműek kivitele valamivel csökkent, donga-kivitelünk az előző év öt első havának kiviteléhez képest 13 millió koronával, bardsolt és fűrészelt épület- és műfakivitelünk 1, nyers műfakivitelünk pedig 08 millió korona értékkel volt kisebb.

A **Közép-Duna árterületeinek szabályozása.** Közismert dolog, hogy Európának nincs talán még egy olyan országa, amelynek olyan nagy szüksége lenne víziutakra, mint hazánknak és nincs még egy ország, ahol aránylag olyan kevés gondot fordítanak a vízipítésre, mint ugyancsak nálunk. Így télszázadik húzódtott az a vízipítési ügy is, melyet a földmivélsügyi miniszter bonyolított le, amikor a múlt héten a *Pesvármegyei Duna-völgy Leccapoló- és Öntöző-Társulat alakulását* megerősítette. A Dunamentén ugyanis **Herasztól** a **Bácskái** egy vad, mocsaras, hol szikos, hol silány, homokos terület húzódik le s azt lehet mondani, hogy éppen a főváros tövénél terül el az országnak egyik meglehetősen gyenge kulturájú vidéke. Már az abszolút kormány idejében 1859-ben **Klasz Márton** nevű mérnök készített terveket e vidék vizeinek rendezésére, de ebben az időben a kunok éppenséggel nem voltak hajlandók a kormányhivatalokkal szóba állni. Később a hetvenes, majd a nyolcvanas és a kilenczvenes években újra meg újra mozgalom indult meg az érdekelt köztől e fontos szabályozási munkát keresztülvitelére. De mindig megakadt a birtokosok ellenkezésén, akik félték bármiféle költséget vállalni.

A nyolczvanas években pláne pártpolitikai kérdéssé is vált ez a szabályozási ügy. Végre 1898-ban Darányi vette kezébe az ügyet; az egész terület vízügyi rendezésére egységes tervet dolgoztatott ki és törhetetlen szívóssággal vezetvén a tárgyalásokat, most érdemleges eredményre vitte. A társulat 127.000 kataszteri holdra terjed ki és ke-
reken 5 millió korona töké befektetést szükséges, amiből 4 millió a belviz rendezésre, 1 millió pedig öntözőcsatorna építésére fog esni. A főcsatorna Alsónémedi község határából indulván ki egyik oldalról és a dorogi pusztától a másik oldalról, számos mellécsatornával egészen Bajáig vezet és itt a Dunába fog ömleni. Az öntözőcsatorna Harasztól Kunszentmiklósig van tervezve és az öntözésre legjobban rászoruló területeket szeli át. A birtokosok holdankénti megterhelhetése évi 2 és fél korona körül van. Ezzel a költséggel Pest vármegyének egy jelentékeny része nemcsak gazdasági haladásának eddigi akadályaitól menekül, hanem nagy haszon fog háramlani az Alföld egészségügyére is, melyet e vidék posványos levegője nem éppen kedvezően befolyásolt.

Söküldemények a Máv.-on. Az államvasutak igazgatóságától nyert hivatalos értesítés szerint Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter az ősi tömegforgalom alkalmával beállható kocsihiány enyhítésére és az előző években felmerült sóhiány ismétlődésének elejét veendő, a július 1-étől augusztus végéig terjedő időben szállítandó és bérmentetlenül feladásra kerülő söküldeményekre a Máv. vonalait illetőleg a következő rovatolás útján alkalmazandó díjkezdményt engedélyezte: a) Kocsinként és fuvarlevelenként legalább 10.000 klgammért való díjzárás mellett az a) alatti mérsékelt díjtételek alapján eredményező fuvardíjból kocsihasználási jutalék fejében kocsinként 3 K engedményt. Ezen intézkedésnek az a célja, hogy az érdekelt szükségletének augusztus végéig való elszállítására bszönöztessek.

Csöd. A budapesti kereskedelmi és váltóörzényszék Wachtl és Társa budapesti bej. czég (ül. V. ker., Eskü-ut 6. sz.) fényképészeti kellék kereskedő ellen a mai napon a csödöt megnyitotta. Kinevezte csödbiztossá dr. Keresztes Béla kir. törzényszéki jegyzőt, tömeggondnokká dr. Loesz Antal ügyvédet és tömeggondnokhelyettesé dr. Lakatos Géza ügyvédet. A követelések bejelentésének határideje 1909. évi augusztus 18. napja. Felszámolása tárgyalás 1909. évi szeptember hó 13. napján. A csödválasztmány megválasztása pedig 1909. évi szeptember hó 15. napján lesz.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

Dr. HÖNIG IZSÓ

VILLANYGYÓGYÍTÓ ÉS RÖNTGEN-INTÉZETE

Elektromágneses gyógyítás.

Budapest, IV., Károly-körút 24., I. em. Lift
Telefon 102-39.

Gyógytényezők

- Finsen-féle lviampa fűrdők szívhaj és veredényelmezés ellen.
- Elektromágneses gyógyítás
- Röntgen sugarakkal való kezelés.
- Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
- Kék fényvel való kezelés.
- Villamos hőfűrdők (Elektrotherm).
- Villamos fonyfűrdők.
- Villamos massage (Vibratio).
- Galván, Farad és Franklő árammal való kezelés.
- Villamos vízfűrdők.
- Száncavas fűrdők.

Főbb javallatok

- Általános idegesség (neurasthénia, hystéria).
- Ideggyengeségi állapotok.
- Almatlanság, Fejfájás.
- Hűdések (Paralysis).
- Idegfájalmak, idegcsőb (Neuralgiák, ischiás).
- Gerincvelőservadás (Tuberculosis).
- Szívbetegségek.
- Veredényelmezés.
- Köszvény és csusz, reuma, izületi és esontbajok.
- Székrekedés, Baganatok.
- Anyagcserebajok (Bihiző cukorbetegség, vészegénység).
- Bőrbajok. Bőrviszketeg.
- Lupus.
- Hajhullás, kopaszoság.
- Szirtelenítés (nöknél és arozon).
- Aranyeres csomók.

— Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-8-ig. —
Kezelés egész napon át. Kivánatra prospectus.

TÖZSDÉK.

BUDAPESTI ARU- és ERTEKTOZSDÉ.

Gabonatözsde.

Budapest, július 5.

A készáru piacra ma kifejezetten lanyha volt az irányzat. Csekély kínálattal szemben a malmok tartózkodók voltak, de másrészt az eladók sem forszirozták a dolgot, úgy hogy tehát csak jelentéktelen forgalom fejlődött ki. Mindössze alig 3000 q buza kelt el, prompt áru öt fillérrel, később szállítandó áru pedig husz fillérrel olcsóbb áron. A legdrágább eladási ár 33.70 korona volt 80.5 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 30.20 korona 74.5 kilós boszniai búzáért. Egyéb gabonaművek közül rozs és árpa változatlan, zab lanyha, tengeri ártartó. Forgalmába került: 600 q zab 18.00—19.40 koronás áron és 1000 q tengeri 15.62 koronás áron. A határidő piacon a mai üzlet barátságos hangulattal és a szombati zárlatnál némileg magasabb jegyzésekkel indult meg, a forgalom folyamán azonban az ismét kedvezőbbre fordult időjárás élénk véleményes eladási és realizálási hajlamot idézett elő, amelyek révén a kínálat egyre sürgősebbé vált, ami aztán az irányzat erős lanyhulásához és az árfolyamok lényeges csökkenéséhez vezetett. Az októberi buza 8 fillérrel a szombati zárlaton föltül, 26.74 koronán indult, rövid idő alatt 26.50-ig csökkent, aztán arra a hírre, hogy a Bánátban esik az eső, 26.88-ig emelkedett és zárlatkor 26.78 koronán maradt. A tegnapielőtti zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza négy fillérrel, az áprilisi buza tizennégy fillérrel, az októberi rozs hat fillérrel, a júliusi tengeri szintén hat fillérrel javult, ellenben az októberi zab nyolcz fillérrel és az uttengeri két fillérrel gyöngült.

Eladott:

Buza: Tiszavidéki: 100 q 80.5 k, 100 q 79 k, 150 k 33.70 K, 100 q 79.5 k, 50 q 79 k 33.60 K, 320 q 79 k 33.65 K, 200 q 79 k, 400 q 80 k 33.30 K, 350 q 79 k 32.90 K, felső 200 q 78.8 k 33.60 K, 200 q 78 k 33.20 K, 350 q 78 k 33.20 K, 450 q 77 k 32.50 K, 200 q 76 k 32.70 K.
Felsőmagyarországi: 100 q 78 k 31.60 K, 100 q 78 k 31.—K.
Boszniai: 300 q 74.5 k 30.30 K.
Zab: 100 q 19.40 K, 100 q 18.70 K, 100 q 19.—K, 100 q 18.20 K kpf hibás, 100 q 18.—K kpf hibás.
Tengeri: 1000 q 15.62 K ab Bpest.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	32.25—33.25
"	76	30.80—32.—	80	32.55—33.25
"	77	31.80—32.20	81	32.70—33.35
"	78	32.—32.15	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	31.10—32.10
"	76	30.45—31.—	80	32.75—33.35
"	77	30.35—31.45	81	—
"	78	30.40—31.45	82	—
Pestvidéki	74	—	78	31.95—32.05
"	75	—	79	32.25—33.60
"	76	31.50—32.20	80	32.30—33.35
"	77	31.35—31.15	81	—
Bánsági	74	—	78	32.40—33.35
"	75	—	79	32.65—33.65
"	76	31.25—31.40	80	32.25—33.55
"	77	30.90—31.45	81	33.70—33.45
Bácska	74	—	78	31.50—33.45
"	75	—	79	32.65—32.65
"	76	32.45—31.90	80	31.30—32.05
"	77	31.45—32.—	81	—
Rozs I-rendű uj	—	—	—	19.85—20.15
középmínőségű uj	—	—	—	19.55—19.55
Arpa takarmány I-rendű	—	—	—	17.50—18.40
" II-rendű	—	—	—	16.90—16.80
Köles	—	—	—	—
Zab I-rendű	—	—	—	19.—19.80
" II-rendű	—	—	—	19.45—19.75
Tengeri belföldi uj	—	—	—	15.85—16.05
Korpa	—	—	—	12.40—12.70

A határidőpiacon köttetett:

Délelőtt:

Előforduló kötések (100 kg.-kint) 1900-re:
Buza októberre 26.74—26.72—26.78—26.50—26.88—26.76.

Buza áprilisra 27.42—27.41—27.20—
Rozs októberre 19.54—19.32—19.70—19.53—19.62.
Tengeri júliusra 15.50—15.44—15.54—
Ujtengeri májusra 13.98—14.02—13.88—14.08—
Zab októberre 15.10—15.14—15.08—15.32—15.20

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza októberre	26.78—26.08
Buza áprilisra	27.48—27.50
Rozs októberre	19.58—19.60
Tengeri júliusra	15.54—15.56
Ujtengeri májusra	14.04—14.05
Zab októberre	15.20—15.22
Repcze augusztusra	28.80—29.00

Budapesti gabonaforgalom.

1909 július 2-ától 1909 július 4-ig.

	Érkezett	Elszállított
	m é t e r m á z s z a	
Buza	28881	—
Rozs	616	—
Arpa	—	7
Zab	7959	4331
Tengeri	20365	6693
Liszt	204	17002
Korpa	300	2214

Ertéktözsde.

Az értéktözsde ma is teljesen üzletlen volt. Külföldről sem érkezett buzdítás s így az üzlet kedvtelenül és a szombati zárlatnál alacsonyabb jegyzésekkel nyílt meg az előtözsden, a forgalom folyamán azonban különösen a Magyar hitel elég jól volt keresve, minek folytán hamarosan majdnem 2 koronával javította az árfolyamát. Valamelyes élénkség a Rima körül is volt észlelhető, amely értékben szintén elég jó vételkedv mutatkozott. A déli tőzsdén ösztönzés híján kedvtelen volt a hangulat, csak jelentéktelen forgalom fejlődött ki, mi mellett az árfolyamok lassan visszaszorultak. A mai üzlet forgalmában került: Osztrák hitel 638.50—637.25 koronán. Magyar hitel 752.50—754—753 koronán. Államvasut 726—724.50 koronán. Leszámitoló bank 478.— koronán. Jelzálog 441—440.25 koronán. Rima 582.25—583—581—583—581.75 koronán. Közuti 570.50—571.50 koronán. Magyar aszfalt 161—162 koronán. Salgó 565 koronán. Szanatórium 765 koronán.

A előtözsden előfordult kötések:

Osztrák hitel 638.50, Magyar hitel 752.50—754.75 Osztrák-magyar államvasut 725—724.50, Leszámitolóbank 478.—, Rimamurányi 582.25—583.—581—581.50, Városi villamosvasut 268—268.25, Közuti vaspálya 570.50—571 koronán.

A déli tőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 638.25—637.25, Magyar hitel 754.50—753.—, Leszámitolóbank 478.—, Jelzálogbank 441—440.25, Rimamurányi 582—583—587.75, Városi villamosvasut 267.50, Közuti vaspálya 570.50—571.50 koronán.

Díjbiztosítások Osztrák hitelrészvényre holnapra 3—4 korona, nyolcz napra 6—8 korona, július hónap végére 16—18 korona.

Utótözsde délután 4 órakor.

Osztrák hitel 637.50, Magyar hitel 752.75, Leszámitoló 478.—, Jelzálog 440.—, Rimamurányi 582.—, Államv. 724.50, Városi v. 267.—, Közuti vasut 570.—

Bécsi gabonatözsde.

Bécs, jul. 5. (Saját tudósítónktól. Az irányzat eleinte lanyhább lett és buza, rozs, új zab 10 fillért veszített árából, később azonban megszilárdult az irányzat, buza, rozs és zab csak 5 fillérrel állott alacsonyabban a múlt szombati árnál. Tengeri eleinte tartott, később változatlan volt. A forgalom a lehető legszűkebb határok között mozgott, mert a konzum egyáltalán nem vásárolt.

Jegyzetett buza: tiszavidéki 17.——17.40, mosoni, 16.20—16.60, tótfelvidéki, déliavasuti és marchfeldi 16.20—16.60, 76—78 kg., romániai 16.25—16.60

Rozs: tótfelvidéki 10.10—10.35, csepeli 10.15—10.80, pestmegyei 10.20—10.45, déliavasuti 10.15—10.35, különféle magyar 10.15—10.30, osztrák 10.15—10.30.

Arpa: maláta 9—9.30, takarmány 8.75—9.10.

Magyar tengeri 8.05—8.25. Cinquantin 10.15—10.40.

Magyar zab 9.95—10.30, válogatott 10.35—10.55.

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle

Használatát valódi étkezés gyomorhajosoknak és székzsorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az előretöltött gyomrot 2—3 óra alatt teljesen rendezze hozzá.

Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér.

Kedv...
Bécs,
zás és a
gosabb ha
mivel pé
lat baráts
javultak.
kent. A d
az árfolya
az irányza
11 ór
Osztrá
bank 452.
Alpesi 64
Galicziai
1 óra
Osztrá
vasut 725.
mamurányi
sorsjegy
Bécs,
lékos aran
sorsjegy 1
Magyar le
murányi 58
zásí részv
92.10, 4 sz
Magyar ny
Vasutrésze
kereskedel
Bécs, j
lékos papir
járdék 117
sorsjegy 49
Bécsi Bank
Déli vasut
részv. 370.—
117.40, Osz
Osztr. kor
Osztrák hite
Osztrák Lán
724.—, Elit
20 frankos
450.—, Tör
Berlin,
kedvező h
tásra, habá
határok kö
többet nyer
A F
IRT
— Ma
rain gróf h
talanál s h
szer le
találtam az
hogy kié;
dődik: „Si
irva), mert
kalászkokra
tás“. Néze
vissza akar
annak, aki
nom. Ezt c
Du Ch
kezdett:
lángba, de
fogott tüzet
vid póráz
ma még b
mit hoz a
gróf, s p
önre váró
ség higgad
elszabadult
lámokat.
rább segély
tette hozzá
hátra, hogy
mint én.
S átad
Du Ch
csak ennyit
— Ezt
— Hát
levelet s ha

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, július 5. A magyar politikai válság elődázása és az osztrák képviselőházban beállott barátságosabb hangulat kedvezően hangolta az előtőzsdét s mivel pénzbőség mutatkozott a pénzpiacra, a hangulat barátságosabb lett. Államvasuti és hitelrészvények javultak. Rimamurányi részvényekben a forgalom csökkent. A délitőzsde megnyitáskor a forgalom nyugodt, az árfolyamok tartottak és később is barátságos volt az irányzat.

11 órákor zárultak:

Osztrák hitel 699, Magyar hitel 753.50, Laenderbank 452.—, Államvasut 725.50, Déli vasut 109.50, Alpési 643.50, Rimamurányi 581.—, Skodnicza 560, Galicziai Kárpát 690.— K.

1 órákor jegyezték:

Osztrák hitel 638.50, Magyar hitel 753.50, Államvasut 725.50, Déli vasut 109.25, Alpési 643.50, Rimamurányi 581.60, Magyar koronajáradék 93.05, Török sorsjegy 184.75, Márka 117.35 K.

Bécs, július 5. (Magyar értékek zárlata). 4 százalékos aranyjáradék 113.85, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 143.25, Magyar hitelbank részvény 752.—, Magyar leszámítoló és váltó részvény 478.—, Rimamurányi 581.75, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 92.10, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény 93.10, Magyar nyerm.-kötv. sorsjegy 198.50, Kassa-Oderbergi Vasut részvény 302.—, Magyar Jelzálogbank 438.— Magy. kereskedelmi bank 34.20.

Bécs, július 5. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 százalékos papírjáradék 96.22, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 117.65, 1860-as sorsjegy 160.25, Osztrák hitelsorsjegy 498.—, Angol-osztrák bankrészvény 298.50, Bécsi Bankverein 526.40, Osztrák magyar bank 1777, Déli vasut 108.50, Dunagőzhajósai társ. 941.—, Dohány részv. 370.—, Cs. k. arany (vert) 11.85, Német bankv. 117.40, Osztr. Lloyd 478.—, 4.2 száz. ezüst jár. 96.15, Osztr. koronajáradék 96.20, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézeti részvény 638.75, Union-Bank 550.—, Osztrák Länderbank 451.—, Osztrák-magyar államvasut 724.—, Elbevolgyi vasut —, Alpési részvény 642.20, 20 frankos 19.05, Londoni váltóár 240.—, Lipótkohó 450.—, Török sorsjegyek 184.70 K. Gyengült.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, július 5. (Értéktőzsde.) A járadékpiacz kedvező helyzete előnyös hatással volt a megnyitásra, habár az üzlet még mindig a legszűkebb határok között mozgott. Bankok 1/2%-ot és ennél többet nyertek. Bányáértékek eleinte a vaspiaczirol

szóló kedvezően jelentésekre részben gyöngültek, később azonban jobb keresletre helyenként jelentékenyen emelkedtek. Vasut részvények igen csendesek voltak, különösen amerikaiak, tekintettel a mat newyorki innepre, Gőzhajós részvények többnyire jól tartották magukat, míg villamossági részvények visszavásárlásokra általánosan emelkedtek. Később az üzlet mindig csekélyebb lett, úgy hogy sok árfolyamot nem jegyeztek, de az utótőzsdén általában megmaradtak a magas árfolyamok. A készpénzpiacz ipari értékei többnyire szilárdak voltak. Napi pénz 3/4% és magasabb, magánleszámitolási kamatláb 21/30.

Berlin; (Zárlat) július 5. (Saját tudósítónktól.) Zárlatkor jegyezték: 4.2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 100.—, osztrák hitelrészvény 200.—, Déli vasut 21.10, orosz bankjegyek 215.85, 4 százalékos új orosz kölcsön 84.52, Disconto Commandit 164.80, Dinamitruzt —, Harpeni 150.20, Unifikált török járadék 92.80, 4.2 százalékos ezüst jár. 96.10, 4 százalékos magyar aranyjáradék 95.20, Magyar koronajáradék 93.40, Osztrák-magyar államvasut 155.00, Bécsi váltóár 85.75, Olasz járadék —, Ált. villamossági Edison 229.50, Gelsenkircheni 199.70, Laurakohó 189.10. Szilárd.

Frankfurt; (Zárlat) jul. 5. 4.2 száz.-os papírjáradék —, 4 száz.-os osztrák ar.-jár. 100.—, Magy. ar.-jár. 98.20, Osztrák hitelint. részv. 200.40, Osztrák-magyar államvasut 151.90, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.25, Bécsi Bankverein 139.60, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 79.50, 4.2 százalékos ezüstjáradék 99.45, Osztrák koronajáradék 96.40, Magyar koronajáradék 93.30, Osztrák-magyar bank 127.—, Déli vasut részvény 21.10, Elbevolgyi vasut —, Bécsi váltóár 85.16, Párisi váltóár 811.16, Union bank részvény —, Alpési bányarészvény —, Az irányzat nyugodt.

London, július 5. Angol consol 84/8.

Páris; (Zárlat) július 5. 3 százalékos francia járadék 96.62, Osztr. aranyjáradék 100.00, Magyar aranyjáradék 96.10, 5 százalékos bolgár kötvény 1890. évről 508.25, 3 százalékos Olasz járadék 104.15, Déli vasut elsőbbségi kötv. 280.—, 5 százalékos marokkói járadék 512.50, 4 százalékos 1890. román kölcsön 97.80, 4 százalékos kons. amort. román jár. 91.15, 4 százalékos amort. román járadék 93.60, 5 százalékos orosz járadék 102.25, 4 és fél százalékos 1909. orosz jár. 98.40, 4 százalékos spanyol jár. 98.15, 4 százalékos unifikált török jár. 93.17, Török sorsjegy 174.—, Török dohányrészvény 396, Osztrák földhitelintézet 11.69, Osztr. Länderbank 483;—, Magyar jelzálogbank 467.—, Banque de Paris —, Banque Ottomane —, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut —, Meridionalvasut 707, Hartmann gépgyár —, Rio Tinto 19.21, Sucrerie d'Egypte —, Tula 326, Uriányi kőszén 157, Chartered 440.52, De Beers 355.50,

East Rand 186.50, Jagersfontein 153.50, Trans. Land Co. 77.—, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.56, Váltó német piacokra (rövid) 123.12, Váltó Bécsre (rövid) 104.87, Váltó Belgiumra (rövid) 1/4, Olasz aranyváltó (rövid) 1/4, Váltó Svájcra (rövid) pari, Csekk Londonra 25/8, Magánkamatláb 1/4. Emelkedett.

Hamburg; (Zárlat) július 5. 4.2 százalékos ezüst járadék 99.—, 1860. sorsjegy 161.—, Déli vasut 20.85, 4 százalékos aranyjáradék 100.25, Osztrák hitelrészvény 200.25, Osztrák-magyar államvasut 155.—, Olasz járadék 104.75, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 95.80. Nyugodt.

Angol sacco-öltönyt 33 frt-ért

kitűnő szabás, jó munka, finom kivitel.

FÁI GÉZA elsőrangú uriszabó termelben
Szervita-tér 5. I. em.

Uzleti tudósítások.

Sertéskonsumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbérgőhid igazgatósága.) Július 5-én. Előző napi eladatlán maradvány 1415 drb sertés, 15 drb süldő, — drb malacz, Pótfelhajtás — drb. sertés, — drb süldő, — drb malacz. Mai felhajtás 1380 drb sertés, 20 drb süldő, — drb malacz, összesen 2795 drb sertés, 35 drb süldő, — drb malacz. Eladott 1787 drb sertés, 8 drb süldő, — drb malacz. Mai maradvány 1008 drb sertés, 27 drb süldő, — drb malacz.

Következő árak jegyeztettek: Zsirsertés: Öreg L. rendű 350 kilogrammon felül ételsulyban 110—118 fill., ételsulylevonással — fillér. II-odrendű 280—350 kilogramm fillér, ételsulylevonással — fillér, fiatal — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül étlős. — fillérig, ételsulylevonással 138—144 fillérig, fiatal közép 220—300 klg.-ig — fill. ételsulylevonással 134—146 fill.-ig, fiatal könnyű 120 kilogramm fillérig, ételsulylevonással 132—146. Hússertés, nehéz 300 kilogrammon felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogramm — fill.-ig, ételsulylevonással — fillérig, belföldi süldő 120— fill.-ig, külföldi süldő — fillér, malacz — fillérig. Árak minden levonás nélküli kilogrammonként, ételsulyban értendők. A vásár irányzata közepes. Az árak 4—6 fillérral hanyatlottak.

Kőbányai sertésplacz.

Budapest, július 5. Hizott sertésárak. Magyar elsőrendű: Fiatal nehéz (páronként 320 klgon felül) 142—143 fillér, fiatal közép (páronként 251—320 klg.)

A RENEGÁT

— EREDETI REGÉNY. —

IRTA: DÉRI GYULA.

11

— Majd megvállik, hogy kié? Én Lorrain gróf helyét foglaltam el az egyik asztalnál s helyette folytattam a játékot. Egyszer le kellett hajolnom, akkor e levelet ott találtam az asztal alatt. Meg kellett nézmem, hogy kié; elolvastam az első sorokat. Így kezdődik: „Siessen gróf, (a neve nem volt kiírva), mert ha késik, üres szalmát talál s a kalászkokra telepedett falánk verebeké az aratás”. Nézem az aláírást, egyetlen M. betű. Ha vissza akartam adni a tulajdonosának, vagy annak, aki írta, okvetetlen tovább kellett olvasnom. Ezt csak nem kifogásolod?

Du Charras vállat vont. Greppó olvasni kezdett:

— Városunk négy oldalon borult lángba, de nem a háztetők, az emberek feje fogott tüzet. Szerencsére Jupiteret eddig rövid pórázon tarthattam; így a főtűzmester ma még bégető bárány, de sejtethetem-e, hogy mit hoz a holnap? Önre van itt szükség gróf, s pedig haladéktalanul, különben az önre váró parlamenti székéről az igaz bölcsesség higgadt szavai helyett nemsokára az én elszabadult vad istenem fogja dobálni a vilámlamokat. Tehát siessen, s legyen mihamarabb segítségünkre. „M.” — Nos ez elég érthető, tette hozzá Greppó. Most csak az van még hátra, hogy té is a Moulinsné kezére ismerj, mint én.

S átadta a levelet.

Du Charras könnyösen pillantott bele s csak ennyit mondott:

— Ezt Moulinsné írta.

— Hát akkor őrizd meg ezt a kedves levelet s ha a birka szerepében továbbra is

tetszenél magadnak, legalább köss egyezséget a derék asszonysággal, hogy ne avatkozzék a politikába.

— Csak efféle ártatlan fondorlat volna mind, amivel ellentűnt törnek. Ettől ugyan nyugodtan alhatom!

Greppót Du Charras hideg nyugalma kihozta a békettüresből és szenvedélyes lelke egész hevével válaszolt neki:

— Tehetnéd, ha magadé volnál. De a szolgáljáromból kikivánczó nemzeté vagy, melynek legjobbjai nevedet szívükbe vésték, szemüket bizalommal emelik arcodra; a nemzeté, mely tőled várja, hogy berugod az elyséi zsványfészek kapuit, hol minden aljasság és bűn közösül, hogy fatyuhajtásait szaporítsa, hol a gyilkos a jezsuitával, a kalóz vállrojtos marsallal, hóhérok a hercegekkel kocczintanak, hol röhögve zsebelik be az aranyok és szavazatok millióit, hol minden, ami szennyes, egymásra talál. Áldd érte sorsodat, hogy neked adatott e zsványfészket szét robbantani s aki utadba állni mer, tipord el, ha a szeretőd is!

— Ki fogna tiszurások ellen lóhátról harcolni — szolt Du Charras mosolyogva. — Inkább megköszönöm, hogy csak ennyit és nem többet tett. Olyan világban élünk Greppó, melyben mértéke van a becsületnek és aki máskor gazember számba megy, manapság beválik félbecsületnek s igénye van a tisztességre.

— A guillotina!

— Ugy? Mire ítélnék akkor a rossz hiszemű vádlót, a hamis tanut, a lelkiismeretlen birákat, kik úgy lehet minket juttatnak a vépadra? Hadd csak Greppó! beszéljünk inkább erről; komolyan mondom, közelebbről érdekel bennünket, mint egy unatkozó asszony hóhortja.

Greppó egy pohár bort hajtott fel s izgatottan mondá:

— Hát beszélj!

— Nincs kevesebbről szó, folytatá Du

Charras, mint hogy mielőtt a hold újra megtelne, Mouchard ur, az államügyész felségárulásért fog pörbe, engem és téged.

— Megérdemeljük! — mondá dühösen Greppó. Ingadozók és gyávák sorsa a bukás, még messze a cél előtt.

Azután fölkel, körülnézett, mintha meggyőződni akart volna, hogy egészen egyedül vannak-e.

Akkor hirtelen odalépett Du Charrashoz s megragadta a kezét.

— Hajh! volnék az, aki te! Lenne az én nevem Du Charras! Volna az enyém a szívek fölötti hatalom annyi tenger kincse, mit parlagon hagysz heverni! Ismered te magadat? s az erőt, mi lényeddel egy, mint testtel a lélek? Járd be az országot, kérdezd meg a megyék földmivelő népét, a tengerpart és a kikötők kalmárait, menj Párisba, a gyárak félmillió munkásához, szabadságért lihegő ajkukon a te neved ül s ha a februári napok történetét ismételné akarod, végy egy zászlót, állj meg az első utcasarkon s kiáltd el magad:

— Francziák! Én vagyok Du Charras Kamil, ki voltam gályarab, száműzött, hazátlan kalandor, mert ellenségének ismer minden zsarnok s most leszek deportált, itélnék halálra, mert ahonnan jöttem, a szabadság tengerentuli hazájából, szabadságot hoztam magammal — — —

— És akkor félóra alatt tengerré nő az áradat körülöttem és másnap kétszáz ezer szurony űzi pokoiba az áruló katonákat, az orgyilkos papokat s a nemzet jogaival kereskedő házalókat, kik magukat államférfiaknak hazudják; ezeket az új embereket, kiket a történetíró s a rablók krónikása eddig nem ismert. Azután vérukon, holtestükön át begázolsz a császár elé s asztalára dobod a nemzeti akarat törvényeit.

Du Charras a vén forradalmár kitöréseire ez egy szóval válaszolt:

— Álmodó!

(Folyt. köv.)

148-144 fillér. Magyar szedett: Közép (páronkint 240-280 kgr.) 143-145 fillér, könnyű (páronkint 240 kgr.) 144-145 fillér. Sertéslétszám: 1900. július 2. napján volt készlet 29468 darab sertés, 3-án felhajtott 1426 darab sertés, 3-án elszállított 169 darab sertés, július 5. napjára marad készlet 30725 darab sertés. A hizott sertés üzletirányzata lanyhább.

Budapesti juhvásár.

Budapest. július 5. Felhajtott 1587 darab juh. Árjegyzék: Elsőrendű ürü --- fill.-ig, kivételesen 64 fillér kilogrammonként, vagy 61-62 korona páronkint. Középmínőségű ürü 44-50 fillérig, kivételesen ---, vagy 44-42 korona. Anyajuhok 44-54 fillérig, vagy 28-35 korona. Raczkahajok 42-46 fillérig, vagy 29-35 korona. Kiverési juhok --- fillérig, vagy --- korona. Kosok --- fillérig, vagy --- korona páronkint. Az irányzat lanyha volt, az árak változatlanok maradtak.

Bécsi vágómarbavásár.

St. Marx, július 5. A st.-marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott marhavásáron felhajtott 4182 drb magyar, 121 drb galicziai, --- drb bukovinai, 784 drb németországi. --- jegyzék kilogrammonként első sulyban: Magyar hizódkör I-ső minőségű 70-80 fillér, kivételesen --- fill., II. minőségű 64-69 fillér, III. minőségű 50-52 fillér, galicziai hizódkör I-ső minőség 82-86 fillér, kivételesen --- fillér, II. minőségű 70-79 fillér, III. minőségű --- fillér, német hizódkör I. minőségű 84-90 fillér, kivételesen --- illér, II. minőségű 72-82 fillér, III. minőségű 66-70 fillér, legelő ökrök 50-60 fillér, silányabb hizó ökrök --- fillér, bika 56-76 korona, kivételesen --- korona, tehén 62-78 korona, bivaly 30-46 korona, 100 kilogrammonként a fogyasztási adóval együtt.

Kivonat a hivatalos lapból.

Julius 4.

Kinevezések. A földmiveltügyi miniszter Baader Henrik temesvári lakost Temesvár szab. kir. város közgazdáltsági bizottságába közgazdasági előadóvá, dr. Vuk Alajos miniszteri segédfogalmazót miniszteri fogalmazóvá, dr. Péchy Tibor fizetéstelen miniszteri segédfogalmazót miniszteri segédfogalmazóvá; a belügyminiszter a budapesti állami szemkórházhoz dr. Schiller Vilmost és dr. Győri Bellát 1909. évi agusztus 1-ől számított két év tartamára, másod-orvosokká; az igazságügyminiszter Nepl Ferencz lipótvári or-

szágos fejezetet fejezték a lipótvári országos fejezetéhez való csatlakozásról fejezték ki.

Pályázatok. A máramaroszi pénzügyigazgatósághoz pénzügyi számtisztai állásra két két alatt; a nagykanizsai törvényszék elnökéhez a csáktornyai járás-biroságnál betöltendő állandó hites bírósági horvát tolmácsi állásra augusztus hó 1-ig; a budapesti posta- és táviratigazgatóság az Erdőkürtön (Nógrádmegye) betöltendő postai ügynöki állásra július hó 23-ig; a kolozsvári posta- és táviratigazgatóság a Futásfalva (Háromszék megye) és Néposz (Beszterce-Naszód megye) községekben betöltendő egy-egy postai ügynöki állásra július hó 23-ig; a nagyváradi posta- és táviratigazgatóság a Doboz-megyere pusztán (Békéscsaba) és Nagybákon (Szabolcs megye) betöltendő egy-egy postai ügynöki állásra július hó 23-ig; a kassai posta- és táviratigazgatóság a Tiszaladányban (Szabolcsm.) betöltendő postai ügynöki állásra július hó 23-ig küldendő be a szabályszerűen felszerelt kérvények.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (Inn, Móra, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Laboroz, Ung), date (jul. 8. jul. 5.), and water level (méter). It lists various stations and their corresponding water levels.

„EGYETERTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az idő derültebbre változott és az utóbbi 24 óra alatt csapadék csak Erdélyben meg a déli határon fordult elő. Az eső több helyütt zivatarral járt és helyenkint a 10 mm.-t meghaladta, Orsován pedig 38 és Körösbányán 40 mm.-nyi eső esett. A hőmérséklet tovább emelkedett, de néhány fokkal még a normális alatt maradt; a maximum Orsován 32 C° és minimum Tátrafüreden meg Árvaváralján 4 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Melegebb idő várható elvéte zivataros esőkkel. Sürgönyprognózis: Melegebb, elvéte csapadék.

Table with columns for station (Állomás), wind direction (Szélirány és ereje), wind speed (Félbózt), precipitation (Csapadék mm.), and temperature (Hőmér-séklet). It lists various weather stations and their current conditions.

Table titled 'Buza' showing prices for different types of wheat (100 kilogramm) in various regions like Alsóvidék, Fehérmegye, Pestvidék, Bácskai, etc.

Table titled 'Egyéb gabonane-műek' showing prices for other grain products like Rosta, Árpa, Zab, Tengeri magy., Repoze káposztarepoze.

Table titled 'Burgonya' showing prices for different types of potatoes (Fehér, Rózsás, Sárga) in various regions like Dunántúli, Pelsőmagyarországi, Nyírségi, Erdélyi, Bácskai, Pesti.

Table titled 'Különféle termények' showing prices for various agricultural products like diáznószir, szőlő, szilva készáru, borosag.

Table titled 'Allamodósságközlöcsönök' showing prices for various types of bonds and government securities.

Table titled 'Záloglevelek, Elsőbbségek.' showing prices for various types of promissory notes and first mortgages.

Table titled 'Takarékpénztárak.' showing prices for various types of savings banks and their services.

Table titled 'Biztosító társaságok.' showing prices for various types of insurance companies and their services.

Table titled 'Gőzmalak.' showing prices for various types of steam engines and their components.

Table titled 'Különféle vállalatok.' showing prices for various types of industrial and commercial enterprises.

Table titled 'Kassa-oderh.v. 1889. ért. 6.4%' showing prices for various types of bonds and government securities.

Table titled 'Bankok részvényei.' showing prices for various types of bank shares and their services.

Table titled 'Takarékpénztárak.' showing prices for various types of savings banks and their services.

Table titled 'Biztosító társaságok.' showing prices for various types of insurance companies and their services.

Table titled 'Gőzmalak.' showing prices for various types of steam engines and their components.

Table titled 'Különféle vállalatok.' showing prices for various types of industrial and commercial enterprises.

Table titled 'Sorsjegyek.' showing prices for various types of lottery tickets and their services.

Table titled 'Pénznekem és váltók.' showing prices for various types of money and exchange rates.

Vertical text on the right edge of the page, including names like 'Gróf Ar', 'Bathya', 'Bentov', 'Dr. Ger', 'Karats', 'Boglari', 'Beckot', 'Vagyon', 'Érvényt', 'Biztosít', 'Magyar', 'Tan', 'A re', 'Hog', 'Volt', 'Mik', 'Pih', 'Azt', 'Mie', '(Az', 'Allamok', 'szénkés', '496.766', 'mig az', '148.609', 'megkezd', 'tonnát t', '1,153.22', 'A geológ', 'minden', 'bányász', 'egy, hog', 'millió ton', 'meg, am', 'és 0.7 s', 'ségnek.', 'évi termé', 'öt eszten', 'kedés, A', 'millió ton', 'digi emel', '107 eszt', 'teljesen.', 'ban nagy', 'lések s a', 'szabták a'

MA
huzzák az Országos Gyermekvédő Liga sorsjegyei lila csoportjának
250 nagy nyerevényét és

2 főnyerevényét

Sorsjegyek mindenütt kaphatók.

THE GRESHAM

Életbiztosító Társaság Londonban.

ALAPITTATOTT 1848.

Magyarországi Igazgatóság Budapest

V. Ferencz József-tér 5-6. (saját palotában.)

Elfogad életbiztosításokat a legkülönbözőbb kombinációk szerint, előnyös díjak és feltételek mellett. A Gresham

ötvenyfeltételei kiválóan liberálisak.

Magyarországi igazgatótanács:

Gróf Andrássy Géza v. b. t. t. országgy. képvis., elnök.
 Batthyány Tivadar gróf országgyűlési képviselő.
 Benyovszky Sándor gróf országgyűlési képviselő.
 Dr. Gerenday György kincstári jogúví főtanácsos.
 Karatsonyi Jenő gróf v. b. t. t. országgy. képviselő.
 Boglári Simon Jakab a budapesti tőzsde alelnöke.

Igazgatók:

Beckott A. Roginald Schuk József

Vagyoniállás 1907. december 31-én 235,857,564.85 K

Érvényben levő biztosítások 600,000,000. —

Biztosított feleknek kifizetett 564,526,685.95

Magyar értékek, elhelyezett díjtartalék 27,436,055.10

Most jelent meg!

Tátrakalauz

Utmutató a Magas Tátrába és a tátravidéki fürdőkbe. — A Magyarországi Kárpátgyűléslet közreműködésével szerkesztette dr. Szontagh Miklós átnézte dr. Jármay László. Terképpel. Negyedik kiadás, ára 2 kor. 40 fill. Singer és Wolfner kiadása Bpsten, VI., Andrássy-ut 10.

Ugyanott jelent meg a Kassa-Oderbergi Vasút személyszállító vonatának

Zsebmenetrendje

Érvényes 1909. május 1-től. — Ára 12 fillér. Minden könyvkereskedésben kapható.

Titkos betegségek.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, akinek vére és testnedvei meg vannak fertőzve és aki fiatalokor könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Ezen szörnyű állapotban csak úgy lehet gyökeresen segíteni, ha az illetőt olyan lelkiismeretes specialista orvoshoz fordulnak, aki jó tanácsokat tud adni a nem életre vonatkozólag és az esetleg már meglévő bajokon is tud segíteni; akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése is.

Ilyen magasztos hivatású Dr. Palócz v. kórházi orvos-speczialista országos híri intézete (Budapest, VII., Rákóczi- (Kerepesi)-ut 10.), ahol a legnagyobb titoktartás mellett a mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül alaposan és gyorsan kigyógyítják már sok év óta még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujakóros sebeket, huygycsö, hólyag-, ideg- és hátgerincezbajokat, az önfertőzés és szűllis-ubajait, magömlést, elgyengült férferőt, (impotenciát), kezdődő elme zavart, aranyeret, sérveket, vérbajokat, bőrbetegségeket és a női nemű szervek minden betegségeit. Nők részére külön váróterem és külön kijárat van. Ha valaki bármilyen oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szívesen adnak levelére kimerítő választ (a levélbe csak válaszbélyegyet kell mellékelni.) A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet a szükséges specialista gyógyszerokről is gondoskodik. Rendelés naponta d. e. 10 órától d. u. 5 óráig (vasárnap déli 12-ig.)

Cím: Dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista Budapest, VII., Rákóczi- (Kerepesi)-ut 10.

KÜLÖNFÉLÉK.

Történet.

Tanul a gyermek. Elhadarja sorban A régi nagy tyrannosok nevét, Hogy mily gazdag, vitézlő és hatalmas Volt mindenki s hogy ettől eddig élt. Mikor kifárad már a nyelv s az elme, Pihenve hallgat; tán a multba jár? Aztán sóhajt: „Oh mily nehéz tanulni! Miért is halt meg az a sok király?”

Kántar Mihály.

(Az Egyesült-Államok szénvagyona.) Az Egyesült-Államok geológiai intézete fölbecsülte az Unio szénkészleteit s megállapította, hogy a köszén 496.766 négyszögmérföldnyi területre terjed ki, míg az ismeretes barnaszén-területek kiterjedése 148.609 négyszögmérföld. A szénvagon a fejtes megkezdésének időpontjában 3,076.204 millió tonnát tett ki s ebből 1,922.979 millió könnyen, 1,153.225 millió tonna nehezebben aknázható ki. A geológiai intézet kiszámította továbbá, hogy minden egyes lefejtett tonna szén mellett a rabló-bányászattal folytatott egy fél tonna veszendőbe ment, úgy, hogy 1907. végéig összesen termelt 6.865 millió tonna tényleg 10.200 millió tonnának felel meg, ami összes szénvagonnak 0.3 százaléka és 0.7 százaléka könnyen kiaknázható mennyiségnek. Az egyes évtizedek átlagából kiszámított évi termelés 7.3 százalékkal emelkedett, az utolsó öt esztendőben pedig ennél is többet tett az emelkedés. A kiaknázásra váró szénkészletet 1,382.780 millió tonnára becsülték s ha az évi termelés eddigi emelkedését veszszük a számítás alapjául, még 107 esztendő múlva, vagyis 2015-ben fogyna el teljesen. Ez a meglepő eredmény az egész Unio-ban nagy aggodalmat keltett, mert korábbi becslések s azokon alapuló számítások 650 esztendőre szabták a szénkészletek kiadós voltát.

(Méz mint táp- és gyógyszer.) Habár sok ember van, aki a mézet, valamint a cukrot is, a nyomában támadó savanyu erjedési termékek és gyomorégés miatt nem szereti, könnyű emészthetősége és jó íze miatt különösen gyöngébb szervezetű és gyors növesü gyermekeknek főltöttebb ajánlható. Nagy cukortartalma folytán a méz sok hőt fejleszt és így emésztési zavaroknál, vérszegénységénél és sápkórnál kitűnő szolgálatokat teljesít. Ameddig az ember a cukor élvezetében nem haladja túl a mértéket, addig a kellemetlen mellékhatásoktól nem kell tartani. A méznek azonkívül még csekély hajtóereje is van és ez nagyon megbecsülendő. Az a szélteben elterjedt nézet, hogy a cukor és a méz rontja a fogakat, nincs ugyan minden alap nélkül, de mégis többnyire túlzott és a száj meg a fogak rendes ápolása mellett a fogak rontásáról szó sem lehet. Sok ember a csuklást mézzel csillapítja. Bizonyos tekintetben a méznek antiszeptikus hatása is van és ezért különösen a csecsemőknél sikerrel használják akkor, ha a csecsemőnél az ugynevezett szárgomba mutatkozik. Az orvosok a mézet köhögés, nátha, elnyálkásodás és a szájüreg, nyelöcső és légzőszervek betegségei ellen ajánlják. Alvás előtt egy-két kávéskanálnyi méz különösen csillapítólag hat. Aki a mézet magában nem szereti, az tejjel, kávéval vagy vízzel keverve élvezheti.

(A meghatótt elefánt.) Egy világhíró angol, névszerint Antony Lamothe, világkörúti útjában sok csodálatos és följegyzésre érdemes dolgot látott, többek között egy elefántot is, amely csodálatos zenei tehetségével tünt ki. Philadelphában — ugymond — ériási plakátok vonták magukra a figyelmét. A falragaszokon egy impresszárió szóróíszóra ezt hirdette, illetve ígérte a közönségnek:

„Ladies and Gentlemen! Matabo, a teremlécs csodája, az alig tizenkét éves csodaelefánt, amelyet kora fiatalágában szakítottak el a fogságban hal-

dokló édesanyja mellől, ma este a város közönségének fog bemutatkozni. Matabonak rendkívül fejlett zenei érzéke van és ez a körülmény arra bírta Amerika egyik legelső zentanárárt, hogy tanítványává fogadja és a zongorajátékban kiművelje. Matabo rövid idő alatt óriás mód haladt előre és ma már ott tart, hogy a legnagyobb mesterek műveit kotta nélkül játszssa. Művészi felfogása különösen Chopin interpretálásában nyilatkozik meg a legeklatánsabb módon, amiért is ma esti hangversenyén, amely 8 órakor lesz a Grand Theaterben, Chopin gyászindulóját fogja előadni. Belépő-jegyek 10, 8, 6 és 4 dollárért kaphatók.

A zongoraművész elefánt rendkívül érdekelte Lamothe urat s négy dolláron azonnal belépő-jegyet veit és este 8 órakor megjelent a zsufolásig megtelt Grand Theaterben. A függöny szénnyit és a kulisszák mögül méltóságteljesen előlépett az elefánt és rengő tapsvihar közepette a zongorához ült. Mindenki elhallgatott, a színhában halotti csend támadt és mindenki figyelt, mikor hangzának már fel az első akkordok. Am elmúlt egy-két perc, sőt elmúlt tíz perc is és Matabo még mindig nem kezdett bele a praeludiumába. Nagyon lesújtótnak látszott, sőt néhányszor mintha egész testében összerázkódott volna. A közönség türelmetlenkedni kezdett, az impresszárió pedig Matabo-hoz lépett és láthatólag kapacitálta. Am az elefánt most sem kezdett bele a zongorázásba és az impresszárió, mint aki hirtelen megérti a helyzetet, a közönség felé fordult és meghatótt hangon jelentette:

„Ladies and Gentlemen! Az illem és a kegyelet nem engedi, hogy Matabo ezen a zongorán játszssék. Önök ezt bizonyára méltányolni fogják és meg fogják érteni a szerencsétlen árva helyzetét, ha megtudják, hogy ő, az isentől megáldott művész, az egyetlen élő csodaelefánt, a zongora billentyűiben legnagyobb rémületére ráismert — az édesanyja agyaraira és annyira elérzékenyült, hogy képtelen játszani.“

SZÍNHÁZAK

Kedden, 1909 július 6-án
Föv. Nyári színház
Nemzeti Színház
Zárva
M. kir. Operaház
Zárva
APOLI-PROJEKTOGRAF
 TELEFON 80-19
 A mezőgazd. állat- és gép-
 kiállítás megnyitása 0 Pen-
 sége József főh. jelenlétében
 (Saját felvétel)
 Motorcipők. — Korzika látképe.
Prinz Heinrich Fahrt 1909.
 (Saját felvételünk)
 Egy különös álom. — A papuc-
 hos. — Egy kellemetlen kaland.
 Korin főhadnagy motor-
 csónakpróbája. (Saját felvétel)
 Kezdeté 7 órakor. Vasár-
 s ünnepeken 5 ó rakor

A nm. v. és köz. miniszter elismerő leiratával kitüntetve
Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső
FOGORVOSI INTÉZETE
 áthelyezve: **Károly-körút 3. sz. alá.**
 Fájdós fogak meggyógyítása Szájpadlás nélküli műfogak
 Tartós fogtömések, Jól használható fogorok el-
 Foghuzások (altatásban is) készítése és behelyezése.
 Jótállás mellett mérsékelt szabott áron.
 Vidékiek félnap alatt megkapják műfogalkat

AMERIKAI PARK
 Igazgató: **FRIEDMANN A.** Telefon 4-49.
 Nyitva délután 6 órától reggel 4 óráig.

Gsodás új a nagy varieté színpadon
 Ma fellepnek:
Welson csoport világírú tornászok.
Smit and Smote amerikai excentrikusok.
 és még 18 nagyszabású, európai hírű attrakció.

Belloni's kerékpározó papagályok.
The Cubans Amerika szenzációja.

A Tabarin Moulin Rougeban
 Művészet a mez. **ADRÁK** Művészet a mez. !!
 !! telenségben !!
 nagy csodaszép nő görög és római áldozati tánczra.
 Néger operett-társulat és még 20 elsőrendű táncmuzsárvány. —
 A honvédeknek hangverseny Bachó karmester vezetésével.
 A területre szóló belépőjegy ára 60 fill, 9 óra után 1 korona. Kedvez-
 ményes jegyek az összes dohányzószobákban kaphatók — A
 Tabarin Moulin Rougeba és a Nagy Varietébe váltott
 jegyek a területre is érvényesek

Azonnal jogos tulajdona!
A zongora vagy pianinó
ha REMÉNYI MIHÁLY
 legújabb rendszerű hitelstílyából
 veszi azt meg. Nem bérli a
 részletfizetés leple alatt, ha-
 nem azonnal sajátja a megvett
 hangszer. Ugyanazon árak mintha
 készpénzzért venne.
Előleg nem kell
10 frt havi részletfizetés mellett
 a legjobb zongorát v.
 pianinót. Részletes árjegyzék és
 prospektus díjtalanul küldetik
 Budapestről, Király-u. 58.
 Nemcsak Budapesten, de vidéken is
 bárkinek rendelkezésére áll ezen eddig még nem létezett alká-
 lom ily könnyű feltételek mellett zongorát vagy más hangszer
 vásárolni. Zongorák hangolása és javítása a leg-
 képzettebb szakmunkások által.

Alkalmi vételt
 ajánl szép és finom
butorok,
 perzsa.
szőnyegek,
csillárok.ban
 a legnagyobb alkalmi lakásberendezési
 áruház
VI., Lázár-utca 3.
 (BAZILIKA KÖZELÉBEN.)
 Jegyeseknek fontos! Vételkényszer nél-
 küli mindenkinek megtekinteni ajánlatos.

Kalapkirály

Előrangú ural dívat és kalapüzlet.
Panama kalapok 2 koronáért felülmúlhatlan
 sikerrel tisztítottunk.
 Különös gondot fordítunk Szives partifogásért eszedzünk
 műhelyünkben Hárfa-u. 33. női szalmakalapok általa-
 kitására.
Osztermann és Stern
 kalapos-mester
 Szabott árak! Eskü-ut 6. (Klotild-palota.)

BAROSS-FORRÁS
KITÜNŐ LITHIUMOS VASASÉ
SAVANYUVIZ VESEBÁJOK ELLEN
 TIZ PALACKOT MÁR HÁZHOZ SZÁLLITUNK
 FÖLERAKAT:
MAGYAR ÁSVANYVIZ FORGALMI és KIVITELI R.T.
 BATHORY-U.5. TELEFON: 162-84.

ÖNBÉRETEL
 egy ócska zongorát vagy pianinót és
KIDOB
 havonta 12 vagy 16 korona kölcsöndíjat, végre pénzét
 kiadta, zongorája nincsen.
HAFIZET
 havonta 20 koronát, kap egy hiváló gyártmányu, leg-
 modernebb érozpánczéltökés keresztburos új zongorát
 vagy pianinót, nem ir alá váltót, nem állít kezest, nem
 lekötözteti bankszövetkezetnek és idővel mégis tulaj-
 dona lesz a zongora. — Ilyen ideális szölld, liberális módon
 kapható kizárólagosan csak

„MUSICA” részvény-társaság
 (Igazgató: Sternberg Dezső.)
 zongora eladási és kölcsönzési telepén.
 Eufon kölcsön nélküli legtekélyesebb grammofon- és művész-
 lemezek főelárusítása.
Budapest, VII., Teréz-körút 1/a.
 (Király-utca sarok, az Országos Zeneakadémia közelében.)
 Telefon 4-31.
 Zongorák becsesítése, javítása, hangolása legújulésában.
 Fenti rendszer kedvezményében egyelőre csak
 a fővárosban lakók részesülnek.

A lipcsei
Mihálynap i vásár
 kezdődik nagy- és kiskereskedők részére
 1909. augusztus 29-én, vasárnap és végződik
 szeptember 19-én, vasárnap.

Az áruminta-vásár
 (keramika, fémárúk stb. részére) csak az
 első héten tart.
A bőr-vásár
 szeptember 14-én, kedden nyílik meg és a
 bőripari vásári börze ugyanaz nap d. u. 4-6
 órakor tartatik a Blücher-téri új börzopalota
 nagy termében.
 Lipcse, 1909. június 11. Lipcse város tanácsa.

Lekéselt!
 mert nincs jó órája, pedig megbízható, pontos járású órát
POLGÁR KÁLMÁN
 műórásnál
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRUT 29. szám
 részletfizetésre is vásárolhat szigo-
 ruan szabott áron.
 Javítások és vidéki megrendelésekre különös figyelem!
 Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

MARGIT GYÓGY-FORRÁS

(Beregmege)
 a gyomor, belek, hughólyag, s különösen a
 légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó ha-
 tásu még akkor is ha vérzések esete forog fenn
 Megrendelhető: **Édeskuty L. nál** Budapesten és a
 forrás kezelőségénél Munkácsón.

„Szervusz”
 Legújabb angol
 Sacco-öltöny, tiszta
 gyapjuból 36 Kért
 csak is
KOCH TESTVÉREK
 nál kapható.
 Budapest, Károly-
 körút 26.

CIMBALMOK,

legújabb szabadalmazott acél
 belső szerkezettel, melynek
 hangja, hangtartása rendkívül
 jónak bizonyult, részlettírtásra
 is legmesszebbmő jótállással
 kaphatók. Fogórakok, gramofonok,
 hegedők, fuvélék, oltárak, okarinák
 stb. olcsón legjobbak. Kiténtve
 elemert jó munkáért.
Árjegyzéket ingyen küld
Magyaróssy Gyula
 m. kir. szabadalm. hangszergyára
 Bpest, VIII., Bákóci-ut 7L
 Telefon 58-20.

A már 34 év óta a kerékpár-
 világot uraló eredeti angol
Helical Premier és The Champion
 kerékpárokat dupla harang-csapag-
 gyal és szabadonfutóval, 3 evi jót-
 állással, minden artemelés nélkül
 szigorúan az eredeti gyári árakon
 havi 12 és 16 koronás részletre
 adjuk és
kerékpár-alkatrészeket
 egész világon létező összes kerékpárokhöz külső és belső
 gummitak, csengőket, lámpákat, pedálokat, lánczokat, konu-
 szukát és csészéket óriási forgalmunk következtében mélyen
 leszállított magybani 30% árleszállítással szállítunk vidék-
 eredeti gyári árban re is bárková
LÁNG JAKAB és FIA
 kerékpár és alkatrészes nagykereskedők
Budapest, VIII., József-körút 41. szám.
 Póküzletek: Baross-tér 4, és Budán, II., Margit-körút 6. sz.
 Nagy árjegyzékünk 1000 képpel kerékpár
 és alkatrészekről ingyen és bérmentve.

Méhészkedőknek!

A jövedelmező méhészet szakszerű kezelést
 kíván!
 Erre kimerítő utmutatást és alapos oktatást nyújt a
 Franklin-Társulat kiadásában most megjelent követ-
 kező könyv:
A MÉH ÉS VILÁGA.
 Elméleti és gyakorlati bevezetés, a méhek
 alapos ismerete és sikeres tenyésztésébe.
 A méhek iránt érdeklődő közönség számára
 írta **SÖTÉR KÁLMÁN.**
 E nagy munkának II-ik, gyakorlati része két kötetben
 jelent meg.
 A két kötetes munka terjedelme 1132 lap.
 Ára 24 korona.
 Tartalma: Magyarország méhészete. — A gyakorlat
 elemei. — A méhek lakásai. — A méhészet folyta-
 tásához szükséges vagy hasznos eszközökről. — A
 legelő. — A méhészet berendezése. — Bevezetés a
 méhek kezelésébe. — A méhek ábredése — A gya-
 rapodás időszaka. — A méhek mesterseges feljavi-
 tása. — A gyűjtés és esaládi szaporodás időszaka. —
 A méhészet felső iskolája — Miképen fokozhatjuk a
 méhészet jövedelmezőségét? — A nyugalomra ké-
 szülődés időszaka. — A méhészeti nyerstermékek
 szakszerű kezelése és feldolgozása. — A téli nyuga-
 lom időszaka.
 Kapható **LAMPEL R.** könyvkereskedése
 (Wodaniszer F. és Fiai) részvénytársaságnál
Budapest, VI., Andrássy-út 21,
 és minden könyvkereskedésben.

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges postai betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges postai betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V., Bálvány-utca 6—C. 28

Ananász kajszinbarackot
rítés és csemegealmát, zamatos körtét, métermázsánként 20 és 24 kor. Fejlesztő 20 kor. Vajbábát 32 koronájával, zöldpaprikának, ugorának százát 2 koronájával, hagymát, petrezselymet, mindenféle főzeléket, legolcsóbban előleg beküldéssel postakosárként bármelyikből 240 fillérjével. Gyümölcskivitel Csongrádról.

Parlamentári
gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíróiskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. Kereskedelmi akadémiák tanárok által oktatott szakfolyóiratok. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapítva Harkovits Ivan 1883-ban. Biztos állásbiztosítás. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola (Csak Liszt Ferenc-utca 10. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája irógépczégektől s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. Ingyenintást nem hirdetünk. Telefon 64-68. Beiratások egész napon át.

Pénzt azonnal
butorra, zongorára, kosokra, varrógépekre, kerékpárokra, kereskedelmi cikkekre, melyeket utólagos díjfizetéssel legújabb tanfolyamoktól függetlenül bizományba beiktározunk. Tauber Armin és Társa, VII., Baross-ter 18. Telefon 97-66. Üzletünk máshol nincs.

Kajszinbarackot
válogatott legszebb díszpéldányokat, 5 kiűt 2 1/2 koronáért, valódi spanyol meggyet, szegfűkörtét, aranyalmát, ringlőt 2 koronáért szállít Müller J., szőlőbirtokos, Kiskunhalas

BUTOROK
háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda-berendezések, réz- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök, valódi angol börgarnitúrák eladása s vétele
Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. I. em.
Kazinczy-utca sarok.

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem.
Singer Jakab
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. szám.
Isabella-utca sarokán.
27558

Pénzszekrények
és amerikai irodabutorok, használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 19. sz.

Pénzt rögtön
butorra, zongorára, varrógépre, kerékpárra, könyvekre és kereskedelmi árukra, ha azokat száraz, tiszta raktárhelyiségünkbe bizományba beraktározzuk.
TAUBER és TÁRSA
csakis VI., Nagymező-u. 42.
Telefon 162-57. 27477

Brilliantot,
aranyat, ezüstöt, ékszert és régiéket veszek és eladok. Kérészték ékszerész Budapest, VII., Király-utca 85. szám.
—Telefonszám 95-48.—

Tapéták
a legdusább és legolcsóbb választék, szolid jó munka, csak
Lederer Ernőnél
Budapest, IV., Hajó-u. 6.

Ajtók és ablakok
régli és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvás rácszatok, kertkerítések, keramitlapok, kehlheimi lapok olcsón kaphatók
Kelemen Mór
épület-bontás vállalkozó
Budapest, Hader-u. 72-74.
Flók-útel Visegrád-u. 27.

BUTOR
30% megtakarítás!
Régi Butorszalon
Budapest, Ferenciek tere 3 félemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek mahagoni és palisander butorok, uriszobák, angol börgarnitúrák és szalonbutorok, keleti és szőnyegek, csillárok —
Telefon 82-13

+ Szóvanyag +
Az egyedüli eredménytől kísért háziszar a dr. William Hartley tanár amerikai erőfápara. Szóvanyak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblét. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jóállást. Verszegénység, gyöngesség, idegesség ellen és gyomorhajosoknak nélkülözhetetlen tápszer. Kiténtetve: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Ezzel a levelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, II/I.

Jó és olcsó nyaraló és üdülőhely:
Lőcse szab. kir. városa. Szepesvármegye székhelye; 573 méter magasan a tenger színe fölött, a városban és a város körül szép sétányok, 1—2 kilométernyire fenyőerdőkkel környezve, teljesen portalan, ózonos levegővel; kitűnő forrásvíz-vezetékkel, villamos világítással, kikövezett és csatornás utcákkal és kertekkel; **jó és olcsó** élelmezéssel, könnyű közlekedéssel, kellemes szórakoztató és kirándulószomszédhelyekkel. Az odautazás és ott elszállásolás körülményeiről tüzetes felvilágosításokkal szívesen szolgál a város rendőrkapitánya.

RÉTI JAKAB IMRE
műszatalosnál kaphatók a legjobb **BUTOROK** legújtanóssabban.
Finom sima angol butorok szép választékban. Mintaraktár s megrendelési hely Kacinczy-utca 2., I. em. Mindig nyitva esti 8 óráig

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. 736
SCHILLER IZIDOR
ékszerkereskedő
Budapest,
Sip-utca 8. szám.

Hurutos
bántalmak hatásos és kellemes gyógyszerere a Réthy féle cukorka, melyet permetefüdből készít Réthy Béla gyógyszerész Békéscsabán. Gyógyszertárban kapható. 26796

Jakab Ödön könyvei.
Költői művei:
Nydr. Koltemények. Diszkótésben 4.—
Hangoz az ifjúságból. Koltemények. Diszkótésben 5.60
Szilágyi és Hajnás. Költői beszély 4 énekben. Neogrady Antal művészi rajzaival. Diszkótésben 3.60
Árgirus. Tündérmese 4 énekben. Nyolcz fénynyomatú képpel és számos szövegképpel. Diszkótésben 10.—
Pásztorúzek. Versgyűjtemény. Pompás diszkótésben 4.—
Róza. Koltemények. Neogrady Antal képeivel. Diszkótésben 4.—
Próza munkái:
Élet. 14 elbeszélés egy kötetben 2.—
A két imposztor. Elbeszélés gyermekeknek. Neogrady Antal rajzaival. Szines diszkótésben 4.—
Falu. Elbeszélések Kinnach László rajzaival. Szines diszkótésben 5.60
Komédiák. Elbeszélések gyűjteménye. Tull Odon művészi rajzaival. Pompás diszkótésben 5.60
Püchö. Elbeszélések. Neogrady Antal rajzaival. Szines diszkótésben 5.60
A jövevények. Dráma 3 felvonásban. Köve 4.—
Megrendelhetők:
LAMPÉL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) c-t-nál, Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása
háló-, ebédlő-, szalon-, uriszoba és irodai teljes berendezések. — Dus raktári szőnyegek, függönyök, toritók, csillárok, vas- és rézbutorokban.
GROSZ SANDOR és Társa
Budapest, Liszt Ferenc-utca 8. szám, ezélett Gyár-utca.
Telefon 14-99.

Ingóságokat
értékesítő és beraktározó vállalat Bákóczi-ut 19. bejárat a Szentkirályi utcából. Készpenzeiöleggel beraktároz bármilyen ingóságokat, berendezéseket mintaszerű raktárba esekély díjazásért értékesítés ezéjából vagy anélkül. Telefon 110-08. 9984

Pénzkölcsönt
4 1/2, 4 1/4, 5 és 6% alapon földbirtokra, jövedelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén levő bérházakra I., II., III. helyen 15-60 évig törleszthető. Személyhiteit tisztviselőknak gyorsan eszközöztetik.
HOFMANN JAKAB
bankbizományi iroda, Budapest, Terezkörút 1/a.

Titkos betegségek
hugyesófolylás, hugyesószékületek hólyagbántalmak, altesü sebek, hórbetegségek, bejakor (syphilis) az öntörzés utókövetkezményei, olgyengült férfierő, női hajok, fehérfolyás, stb. stb. alapas, gyors és gyökores kigyógyítására a foglalkozás zavarása nélkül bovált, sikeres és lelkiismeretes gyögmódjánál fogva legjobban ajánljuk
Dr. Garai
— szakorvos —
rendelő intézetét Budapest, VI., Andrássy-ut 24.
PELTÜRÉS NÉLKÜLI eredményes gyógyítás levélileg is.
Kívánatra gyógyszerrel is gondoskodik. Rendel naponta 10 óratól 4-ig és este 7-8 óráig. Levelekre azonnal válaszol.

Bor
saját termésű 70 hektoliter zöldfehér, eladó hektónként is, 30 koronáért, a vevő hordójába. Jó Károly jegyző, Tiszainoka.

Rekedtség
biztos és kellemes orvossága a Réthy-féle cukorka, 60 fillérért mindenütt kapható. 26796

Egyedüli pontos teljes levelczime összes hirdetéseinnek
Kállai Lajos
motorgyára
BUDAPEST,
Gyár-utca 48. sz.
Legújabb rendszerű benzinmotorokról tessék díszárjegyzéket kérni.

Kitűnő ó-bor
kadarka 26, rizling 30 fillér literenkint; 50 literen felül szállítja Papp Gedeon szőlotelepe, Nagykörösön. 5773

Saját gyártmányú fürdőkádak 14 kor.-tól felebbe; fűthető kádak 60 kortól felebbe. Elváltak mindenféle kutszivattyúk és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron.
LEFKOVICS ADOLF
Budapest, VII., Wesselényi-ut 51/E. Telefon 218-46. Árjegyzék: ingyen és bérmentve. ::

Ingyenes gépirás-tanítás.
Kedvezményes magyar, német gyorsírást-oktatás. A „Stenografia” Országos Gabelsberger magyar, német gyorsíró- és gépiróiskolában okleveles gyorsíró- és kereskedelmi iskolai tanárok vezetése alatt havonként új gyorsírási, gépirási és sokszorosító tanfolyamok nyílnak. Kereskedelmi tanfolyamok: egyszerű és kettős könyvvitel kereskedelmi számtan, levelezés, fogalmazás, helyesírás és szépírás. Díjtalan és biztos állásbiztosított. Tanórák reggel 8 és este 9 óra között. A gyorsírást sűrű esetben egy hónap alatt is megtanulható. Külföldi órák. Sokszorosító és másoló iroda. Irasmunkák leírása és sokszorosítása a legkedvezményesebb feltételek mellett. Beiratások naponta vannak az intézet helyiségeiben kizárólag: Rákóczi-ut 60. I. em. Az intézet ismertelnevezéseit utjabban megtevesztő módon utánozzák. Tájékoztatót szívesen küld az igazgatóság.

Elsőrendű vadonatn
Singer női varrógép
27 forintért karika-hajóst 40 forintért. centrálbo-bint 45 forintért, iparogépeket igen olcsón 5 évi jóállással szállítok, vidékre árjegyzék ingyen. Krausz Henrik varrógépgyártó raktára Budapest, IV., Vöröses Föld-u. 40. földsz. 6. Viszonteladónak áremkedem

Bor.
Jó lélekismerettel ajánlom saját termésű badacsonyvidéki, kitűnő minőségű 1908-iki rizling-boraimat. Hektója 34 korona. Ó borokkal és vörös borral is szolgálhatok, Raksányi Károly lelkész, Balaton-Henye. 5782

22 év óta
fennálló, egyedüli, konkurrens nélkül való cukrászda eladó. Az üzlet igen jó forgalmu, biztos megélhetést nyújt, ami igazolható. Bővebb felvilágosítást nyújt Gubicza János cukrász. Nagy-Szalonta. 5783

Nyugalmozott
családoknak alkalmas ház és telkek, állandó lakóhelyül Balatonparton eladók. Peitrasék József, Szeped, via Révfülöp, (Zalam)

Pótvizsgálatra
javítóra, pótertettségire, bármilyen vizsgálatra előkészít: «Szünidei Tanfolyam» Garay-utca 5. II. 12/a.

Elegáns
ebédlő eladó. Megtekinthető 8-9 reggel Dohány-utca 86. I/10.

Szabók részére
mindennemű zsinór, gomb és szabó-kellék képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részv. társ. Nagymező-utca 46.

Kocsi árucsarnok
VII., Bákóczi-ut 72. sz. Magyarország legnagyobb kocsi raktára Árjegyzék ingyen és bérmentve. 26898

A legelőnyösebb részletfizetésre zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedűt
Készpenzei árakon a legújabb rendszerű **bankhitel** után kizárólag csak **REMÉNYI** nagy magyar hangszertelepe Prospektus és árjegyzék ingyen. 614
Budapest, Király-u. 53.

Eladó
eszerpzsindelés ház, félhelyfölddel Csákvár, Fehérmegye, 5000 lakosú város, ház a piacotéren áll 7 szoba, 1 előszoba, konyha, élektúra, kocsiszin, istálló pincze, az udvarban is nemes gyümölcsfa és oméző kútjal, a félhely föld 16 hold szántó, primaterinó, a holdnyi ártal termő szőlő, a többi hozzártartozó rétekkel áll. Ára 13.500 forint, 600 forinttal átvehető. Tulajdonos: Özgvy Schmidtné, Budapest, Sziv-utca 23., I. 10. 1019

Bouvet-Ladubay
legjobb és legolcsóbb francia pezsgő.
Vezérképviseletőség:
PRÁGA,
Soukenicka 30.